

mm (p) m

uměleckoprůmyslové museum v praze)

výroční zpráva 2013

obsah)

4	1)	128. rok existence UPM – úvodní slovo ředitelky Heleny Koenigsmarkové
8	2)	Organizační struktura vedení UPM
9	3)	Vědeckovýzkumná činnost UPM
11	4)	Přehled akvizic, Centrum dokumentace sbírek
18	5)	Přehled výstavní a další prezentační činnosti UPM
23		– Hlavní výstavní projekty
30		– Stálé expozice
33		– Edukační programy
35		– Vydavatelská činnost
40	6)	Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek
40		– I. sbírka skla, keramiky a porcelánu
45		– II. sbírka užité grafiky a fotografie
50		– III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů
57		– IV. sbírka textilu, módy a hraček
61	7)	Restaurátorské oddělení
63	8)	Mimopražské pobočky UPM
63		– Kamenice nad Lipou
64		– Muzeum textilu v České Skalici
65	9)	Knihovna UPM
67	10)	Investice
68	11)	Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2013
77	12)	Společnost přátel UPM
78	13)	Příloha I – Přehled zaměstnanců UPM

Uměleckoprůmyslové museum v Praze (UPM)

sídlo: 17. listopadu 2, 110 00 Praha 1

statutární zástupce UPM: Helena Koenigsmarková, ředitelka

Identifikační číslo: 00023442

Právní postavení UPM: státní příspěvková organizace MK ČR

1) Úvodní slovo ředitelky UPM Heleny Koenigsmarkové:

128. rok existence muzea

Do roku 2013 jsme vstupovali ještě s předpokladem, že část činnosti, zejména té výstavní, bude ukončena v polovině roku, kdy měly být zahájeny oba investiční projekty – stavba centrálního depozitáře a rekonstrukce historické budovy. Brzy ale bylo jasné, že stavba depozitáře nebude předcházet zahájení rekonstrukce, aby podle původního plánu mohly být sbírky stěhovány přímo do nového objektu. Došlo tak k situaci, s níž se v naší dlouhodobé koncepci počítalo jako s variantou krizovou: s přesunem sbírek do takzvaného mezidepozitáře. Znásobení přesunů exponátů je přitom pro bezpečnost sbírek velice rizikové a zároveň lze předpokládat, že pronájem mezidepozitáře a dočasných pracovišť pro zaměstnance muzea bude finančně náročnější.

Vzhledem k této skutečnosti, způsobené změnami v rozhodovacích procesech Ministerstva kultury ČR, jsme již začátkem roku prodloužili výstavní program (příjem ze vstupného je totiž pro provoz muzea zásadní) a začali připravovat krizový plán pro logistiku a využití sbírek.

Ministerstvo financí ČR schválilo projekt rekonstrukce hlavní budovy v květnu 2013, v červnu se pak na posledních zasedáních vlády v demisi podařilo za podpory ministryně kultury Aleny Hanákové získat souhlas vlády s výstavbou centrálního depozitáře. Tím se všechny následující kroky, jakými je vypsání výběrových řízení na dodavatele obou staveb, posunuly do posledních měsíců roku, včetně vypsání výběrového řízení na dodavatele slaboproudých rozvodů obou staveb.

Ve spolupráci s logistikou sbírek (firma Pilslog) bylo nutno vybrat odpovídající mezidepozitář pro uložení sbírek i fondů Knihovny UPM v blízkosti veřejné dopravy. V době svého uzavření muzeum musí zachovat alespoň část svých služeb veřejnosti, jako je právě přístup ke knižním fondům, sbírkám či vydávání souhlasů k vývozům (podle zák. 74/1994 Sb.). Jednali jsme o využívání dalších kapacit objektu v Čelákovících, kde jsou uloženy sbírky, které tam byly přemístěny z půdních prostor hlavní budovy před třemi roky. S žádostí o poskytnutí kancelářských prostor jsme se obrátili na Magistrát hl. města Prahy, jenž nám nabídl pronájem části domů v bloku U Minuty. V návaznosti na tato jednání nabídla Galerie hl. m. Prahy Dům U Prstenu, kam by UPM mohlo v roce 2015 přemístit část expozice či kde by v budoucnu vytvořilo Muzeum fotografie. Na podzim roku 2013 podpořila tuto ideu a další koncepci rozvoje UPM pro roky 2014–2017 rada UPM.

UPM usiluje především o to, aby i v době uzavření hlavní budovy mohlo dál představovat své jedinečné sbírky laické i odborné veřejnosti. V tomto duchu jsme uzavřeli smlouvu s Obecním domem, a. s., o vytvoření expozice secesního umění na podzim roku 2013, kdy měla být uzavřena expozice v historické budově UPM. Vzhledem k prodloužení běžného provozu až do konce roku 2014 jsme expozici *Secese – Vitální umění 1900* připravili zejména z fondů uložených v depozitářích. Expozice byla zpřístupněna 31. října. Na její realizaci pracoval pod gescí hlavního kurátora Radima Vondráčka celý tým kurátorů, správců sbírek a restaurátorů s obrovským nasazením. Architektonické pojetí navrhl vedoucí prezentace sbírek Dušan Seidl. Zároveň jsme pracovali na rozsáhlém katalogu a prezentaci tématu prostřednictvím nových médií. Příprava expozice probíhala souběžně s dalšími úkoly souvisejícími s plánovaným přesunem sbírek, jako je generální inventarizace všech sbírek a jejich logistika, digitalizace a vytváření systému balení jednotlivých materiálů ve stísněných podmínkách.

Pro Muzeum kubismu v Domě U Černé Matky Boží vznikl scénář a podoba expozice, avšak během celého roku se o způsobu využití domu, který je ve správě Státního fondu kultury, nerozhodlo. Dochází tak ke ztrátě kontinuity prezentace kubistického umění v této významné památce, kde UPM může ukázat svůj jedinečný fond českého kubistického užitého umění.

S ohledem na fakt, že sbírky je nutné uložit provizorně, jsme se rozhodli hledat partnery pro uplatnění v jiných expozicích. Přistoupili jsme na nabídku majitelů zámku Světlá nad Sázavou a rozhodli se do tamních rekonstruovaných sálů přemístit v květnu 2014 velký soubor historického užitého skla a dobové vitríny, navržené architektem UPM Josefem Schulzem.

Pro zámek Vranov nad Dyjí jsme na červen roku 2014 začali připravovat expozici rozsáhlého souboru historické kameniny. Tato nesmírně náročná práce se většinou týkala sbírky skla, porcelánu a keramiky, samozřejmě za podpory evidenčních a restaurátorských pracovišť a oddělení prezentace sbírek.

Po několikaleté odmlce související s problematickým vývozem státního majetku na zahraniční výstavy, pro který je nutné potvrzení pořadající země o nezabavitelnosti tohoto sbírkového majetku, zahájila sbírka skla práce na dvou velkých výstavách. S výstavní společností se sídlem v Pekingu jsme na rok 2014 a 2015 sjednali do několika významných muzeí putovní výstavu *Mistrovská díla ze sbírek skla UPM*, jež bude vůbec první prezentací historického skla v Číně. Zároveň jsme začali připravovat výstavu *České sklo* pro prestižní japonské Suntory Museum v Tokiu (též pro roky 2014–2015). Na rok 2015 byla také posunuta účast sbírky skla 20. století na výstavě v Národním muzeu v Soulu, která vzniká v partnerství s Národním muzeem v Praze. Svůj zájem o putovní přehlídku mistrovských děl ze sbírek UPM potvrdila také výstavní instituce v USA (na začátek roku 2015). Pokud tento projekt stvrdíme získáním prohlášení o nezabavitelnosti majetku, bude v USA představena takto rozsáhlá výstava užitého umění z české instituce vůbec poprvé. Putovní výstavy jsou obvyklým řešením situace, kdy muzejní instituce očekává víceleté uzavření – sbírky tímto způsobem prezentuje a z příjmu za výstavu může uhradit i vydání doprovodné publikace. Výhodné je to i kvůli omezeným úložným kapacitám UPM, prostorovým nárokům sbírek a zejména nábytku. Zámek v Kamenici nad Lipou, kde je formou studijního depozitáře zpřístupněna sbírka nábytku 19. a 20. století, je již zcela zaplněn, depozitář nábytku v Chlumíně patří k navrácenému církevnímu majetku, a jeho kapacita je též naplněna. Potřeba centrálního depozitáře je tedy evidentní.

Jak popisuje samostatná zpráva z oblasti vědy a výzkumu (kap. 3) a přehled výstavní a další prezentační činnosti (kap. 5), odborná činnost UPM je i za této situace rozsáhlá. UPM dlouhodobě dodržuje zásadu koncepční přípravy výstav, vycházejících z plánů odborné práce a vlastního sbírkového fondu. Výjimkou byla návštěvnicky úspěšná výstava Angličáci, kdy se investice do nákupu ucelené sbírky modelů Matchbox bohatě vrátila ve vstupném. Velkým přínosem bylo i další využití tohoto souboru pro zápůjčku jiným muzeím i pro stálou expozici hraček na zámku v Kamenici nad Lipou.

Bohužel se nám nepodařilo přesvědčit sběratele hraček Františka Kyncla, s nímž jsme spolupracovali na expozici hraček z jeho soukromé sbírky právě v Kamenici nad Lipou, že je nutné naplňovat literu smlouvy o zápůjčce. Spolupráci jsme ukončili po odvysílání pořadu Reportéři v ČT, kde ze strany F. Kyncla zaznělo mnoho nepravd. UPM již vyčerpalo všechny možnosti i vůli ke spolupráci.

Za významnou událost roku 2013 považují podepsání dohody o uložení fotografického díla Josefa Koudelky v UPM. K podpisu smlouvy došlo 7. srpna po několikaletém jednání o způsobu uložení souboru s tím, že záměrem autora je v budoucnu fotografie muzeu věnovat. První část fotografií UPM přivezlo z Paříže v závěru roku. Zahájili jsme také jednání o daru celého díla předčasně zesnulého fotografa Ivana Lutterera a díky prodloužení výstavního provozu jsme mohli naplánovat výstavu tohoto daru na rok 2014.

Akviziční činnost byla bohatá i na další dary, zejména děl současných tvůrců. Po dlouhé době se nám podařilo získat práce zahraničních sklářských umělců ze symposia IGS v Novém Boru, na němž se pravidelně podílí vedoucí sbírky skla a keramiky Milan Hlaveš. Výstava prací ze symposia 2012 byla představena i v UPM. Výborná je spolupráce Milana Hlaveše také na projektu renovace Hutě František v Sázavě, která probíhá v součinnosti s Nadací Josefa Viewegha a společností Cesty skla, členkou jejíž správní rady je ředitelka UPM. Tradiční podíl na organizaci Mezinárodního symposia keramiky v Bechyni je letos posílený jmenováním spoluorganizátorky symposia Dity Hálové kurátorkou UPM pro současnou keramiku. Užší spolupráce se projevuje i v nových ziscích do sbírek z oblasti keramické tvorby. Jedinečnou kolekci pánské módy z posledních dvaceti let nejnámějších světových značek, se podařilo získat vedoucí kurátorce sbírky textilu a módy Konstantině Hlaváčkové jako dar od majitele žijícího ve Švýcarsku. Spolupráce se současnými výtvarníky se pozitivně obrátila i v akvizicích sbírky šperku, kde se Petře Matějovičové daří rozšiřovat tuto sbírku v souladu se stoupající kvalitou oboru. Srovnání se světovou tvorbou je možné získat na každoročních přehlídkách Schmuck v Mnichově. Nákup uměleckého díla je často následován i dalším darem, jako se tomu stalo v případě mezinárodně uznávaného umělce Petera Skubice či Josefa Symoba z Rakouska. Zásluhou odborné práce Petry Matějovičové se UPM mohlo zapojit do databáze Gothic Ivories Projects, včetně prezentace poslední akvizice gotické slonovinové plastiky

Podpis smlouvy o zápůjčce
a následném daru fotografií
Josefa Koudelky

Madony. Úbytek zaznamenala sbírka slonoviny naopak navrácením tzv. Maucherovy konvice do sbírek partnerského berlínského muzea (Kunstgewerbemuseum), odkud se ztratila na konci války. UPM naopak získalo významný slezský barokní pohár, který za podobných okolností zmizel na konci války z libereckého muzea.

Všechny sbírky spolupracují pod vedením Radima Vondráčka a Lucie Vlčkové a za přispění Michala Stříbrného a Terezy Janouškové na mezinárodním projektu Europeana, pro nějž bylo digitalizováno 1 374 sbírkových předmětů, z toho 184 ve formátu 3D. Tyto skeny jsme posléze mohli využít a projekt prezentovat v expozici secese.

Zásadní publikační projekt UPM *Design v českých zemích 1900–2000* prochází dlouhodobě připomínkovým řízením nakladatelství Academia a je stále doplňován, zejména zásluhou editorů Radima Vondráčka a Ivy Knobloch. Rozsáhlá heuristická práce probíhala v rámci grantu NAKI Panelová sídliště, který je v gesci Lucie Zadražilové z Centra dokumentace sbírek UPM. Tento projekt bude mít množství výstavních a publikačních výstupů. Kurátorka designu Mariana Holá, jež mj. spolupracuje na vytvoření Centra designu, se zasloužila o zmapování designového vybavení hotelu Praha a zisku části předmětů do našich sbírek. Interaktivní prezentaci hotelu Praha a téma ochrany staveb a interiérů druhé poloviny 20. století UPM představilo na Designbloku 2013 v Kafkově domě. Velká část kurátorů zasedala v odborné komisi cen Czech Grand Design 2012 (CGD). UPM se podílí i na výstavě nominací CGD, které se nyní konají v Národním technickém muzeu. Druhé místo v kategorii Fotograf roku CGD získal fotograf UPM Gabriel Urbánek, jenž svými snímky přispívá k vysoké vizuální úrovni všech publikací vydávaných muzeem.

Muzeum se pravidelně podílí i na dalších významných soutěžích jako je Národní studentský design s Cenou ředitelky UPM za vybrané dílo, jež se posléze dostane do sbírek UPM. Paní ředitelka a Milan Hlaveš jsou členy poroty soutěže Cena Ludwiga Mosera, kterou vypisuje firma Moser. Muzeum podporuje také Ceny Stanislava Libenského, pořádané agenturou Foibos.

Projekt Muzea designu, jenž mělo vzniknout jakou součástí akce Evropské město kultury Plzeň 2015, se ukázal v tomto termínu nerealizovatelný. UPM v něm chce dál pokračovat společně s Institutem designu a Západočeským muzeem v Plzni. Bude se také podílet na projektech týkajících se díla plzeňského rodáka Ladislava Sutnara.

UPM je ve své odborné, akviziční, výstavní činnosti, ale i zapojením v mezinárodních institucích součástí evropského muzejního světa. Přispívá tomu naše aktivní účast v International Committee of Museums: Milan Hlaveš je předsedou českého výboru a paní ředitelka byla v listopadu zvolena předsedkyní komise pro muzea užitého umění a designu ICOM-ICDAD. Tím se potvrdila a rozšířila dlouhodobá spolupráce UPM s muzei podobného zaměření.

Loňský rok se však také vyznačoval sníženou návštěvností muzea. Přesto, že se tento problém týká i jiných muzeí, může to být důsledek odkladů rekonstrukce UPM.

Velice děkuji všem návštěvníkům za jejich přízeň a zájem a kolegyním a kolegům za zodpovědný přístup a trpělivost v nelehké situaci, kdy je třeba přizpůsobovat chod a program muzea stále se měnící situaci.

Helena Koenigsmarková

ředitelka Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

2) Organizační struktura vedení UPM

Vedoucí pracovníci UPM

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka
JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel (statutární zástupce ředitelky)
PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor, vedoucí sbírky užitě grafiky a fotografie
Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu
PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí sbírky nábytku, kovů a různých materiálů
PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí sbírky textilu, módy a hraček
Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny
Petr Špaček – hlavní restaurátor
Ing. Dušan Seidl – vedoucí prezentace sbírek
Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí Centra dokumentace sbírek
Ing. Milan Košťál – hlavní ekonom
Jaroslav Švehla – vedoucí správy budov
PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí kurátor Muzea textilu v České Skalici
Mgr. Luboš Venkrbec – vedoucí zámku v Kamenici nad Lipou

Členové Rady UPM

PhDr. Beket Bukovinská, CSc. – předsedkyně
Prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc.
Ing. Roman Bělor
PhDr. Ludvík Hlaváček
Ing. arch. Zdeněk Lukeš
Mgr. Roman Musil
Doc. Mgr.A. Jan Němeček
Prof. PhDr. Roman Prahel, CSc.
PhDr. Zuzana Strnadová

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost UPM

PhDr. Alena Křížová
PhDr. Jan Mergl
Mgr. Oldřich Palata
Prof. ak. arch. Jiří Pelcl
PhDr. Jan Rous
PhDr. Pavel Scheufler
PhDr. Lubomír Sršeň
Ak. mal. Simona Rybáková

Přehled zaměstnanců UPM viz příloha I.

3) Vědeckovýzkumná činnost UPM

Oblast vědeckého výzkumu získala ve struktuře hlavních úkolů UPM v posledních letech pevné a v mnoha ohledech klíčové postavení. Velmi pozitivně k jejímu koncepčnímu rozvoji přispěla institucionální podpora poskytovaná UPM jako výzkumné organizaci. Hodnocení prováděné vládou pro výzkum, vývoj a inovace bylo za uplynulé období velice povzbudivé, neboť již několikrát rokem vzrůstal podíl uznaných výsledků a výše bodového ocenění, což se odrazilo i v nárůstu podpory. UPM se tak zařadilo mezi nejúspěšnější výzkumné organizace rezortu kultury se zaměřením na společenskovědní obory.

V roce 2013 muzeum obdrželo i poměrně výraznou účelovou podporu výzkumu, umožňující rozšířit škálu výzkumných aktivit. Závěrečným obdobím byl završen tříletý projekt *Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy* (program NAKI), řešený ve spolupráci s Pedagogickou fakultou UK. Výzkum edukativních modelů uplatňujících se v galerijních a muzejních vzdělávacích programech byl publikován ve dvou odborných monografiích, prezentován formou metodik a výstav. Do závěrečné fáze dospěl také evropský grant *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana*, zaměřený na digitalizaci uměleckých děl období secese (zapojení do programu E-sbírky, vytvoření databáze sbírek včetně 3D scanů apod.).

Nově zahájeny byly práce širokého řešitelského týmu pod vedením Lucie Zadražilové na projektu *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu* (program NAKI). Za spolupráce řešitelů z řady odborných pracovišť (včetně AV ČR) byly vytvořeny první pasporty vytipovaných sídlišť a započala příprava výstav v jednotlivých krajích, plánovaných od roku 2014.

Pracovníci muzea se v rámci grantových projektů GAČR zaměřili na nové zhodnocení tvorby textilního výtvarníka Antonína Kybala (1901–1971) nebo na monografické zpracování díla Františka Tkadlíka (1786–1840). Tři kurátoři sbírek absolvovali odborné stáže v zahraničních institucích v rámci evropského programu mobility Leonardo da Vinci; hostilo je British Museum v Londýně (Petra Matějovičová), Staatliche Kunstsammlungen Dresden (Jiří Fronek) a Museum Narodowe ve Varšavě (Iva Knobloch).

V rámci stanovených interních výzkumných úkolů vznikly čtyři odborné publikace, vydané ve spolupráci s nakladatelstvím Arbor vitae, v jednom případě s Nakladatelstvím Lidové noviny. Kromě sbírkového katalogu secesního umění byl takto vydán další svazek edice Kontexty, věnovaný vývoji myšlenky hromadné bytové výstavby a bydlení v panelových sídlištích v Československu (Lucie Zadražilová), a monografie souhrnně zpracovávající dílo malíře fresek středoevropského baroka Johanna Hiebela (Jiří Fronek). Dále z tohoto výzkumu vzešly časopisecké a knižní studie zabývající se například podmalbami v barokních inventářích východočeské šlechty (Helena Brožková), skicářem Walburgy hraběnky Salm-Reifferscheidové (Eva Uchalová), teoretickou reflexí uměleckého průmyslu v počátcích vídeňské školy umění (Radim Vondráček), pracemi Karla Heraina v době meziválečné (Mariana Holá, Lucie Zadražilová) nebo etnografickými inspiracemi v díle Josefa Šímy staršího (Markéta Grill Janatová).

Radim Vondráček
hlavní kurátor UPM

Přírůstek do sbírky keramiky
a porcelánu 20. století:
Pravoslav Rada: stojací hodiny, 1982,
točená, modelovaná
a glazovaná keramika, obtisky

4) Přehled akvizic, Centrum dokumentace sbírek

Přehled akvizic

Přírůstky do muzejních sbírek v roce 2013

Bilance akvizic za rok 2013 s počtem 158 přírůstkových čísel je srovnatelná s předchozími léty. Sbírkový fond muzea se tím rozrostl o 2 176 uměleckých předmětů či jejich souborů. Během roku bylo realizováno 71 nákupů, a to jak formou nákupní komise, tak i tzv. „per rollam“ jako mimořádný nákup, který se uplatňuje především v případě aukcí. Na nákupy bylo vydáno 3 865 139 Kč, a to výhradně z akvizičního fondu muzea. Počet darů mírně převažuje nad nákupy (o 11 položek) a rovněž je ve vyrovnaném složení: 29 přírůstků přišlo od výtvarníků a uměleckých škol, 7 položek od institucí a stejný počet ze zahraničí a 4 desítky od nahodilých dárců. Pozitivně se v tomto směru uplatňuje spolupráce s vysokými školami, především Vysokou školou uměleckoprůmyslovou v Praze, od níž jsme získali řadu klauzurních a diplomových prací. Jeden soubor předmětů jsme získali dědictvím a jedenkrát se realizovala výměna mezi muzei. Jednalo se o směnu slonovinové, takzvané Maucherovy konvice za řezaný barokní pohár s německým muzeem Stiftung Preussischer Kulturbesitz v Berlíně. Podstatou výměny exponátů bylo vrácení předmětu zavlčeného za II. světové války výměnou za bohemikální kus. Vcelku rovnoměrně jsou rozloženy i přírůstky do jednotlivých sbírek muzea, v rámci nich však dominuje jednoznačně moderní a soudobé užité umění a designu, což je dáno akviziční strategií, která věnuje velkou pozornost doplňování sbírek o díla žijících výtvarníků.

Sbírký starého uměleckého řemesla obohatilo několik vzácných kusů, k nejstarším patří soubor 10 renesančních grafických listů, do oddělení starého skla se podařilo získat kvalitní barokní číšku zdobenou malbou Ignáce Preisslera a dále dvě biedermeierské vázy. Pro sbírku textilu byl zakoupen soubor barokních liturgických textilií, další byly získány darem. Zakoupením a pak následnými dary od soukromých sběratelů byla zkompletována sbírka modelů autíček Matchbox, které byly vzápětí vystaveny v UPM a poté zapůjčeny do Západočeského muzea v Plzni. K významným nákupům do sbírky moderní keramiky, porcelánu a skla lze počítat díla Ellen Jilemnické, Pravoslava Rady, Karla Pauzera, Pavla Wernera, Václava Šeráka, Song Mi Kim nebo Patrika Illo. Muzeum získalo ale i řadu ukázek soudobého designu skla, například produkci mezinárodního sklářského symposia IGS.

Sbírka grafiky zakoupila z Francie soubor 14 ilustrací Vojtěcha Preissiga a 9 grafických prací Jiřího Balcara (s příspěvím Společnosti přátel UPM), zakoupeny byly 2 autorské knihy Milana Knížáka. Dary i nákupy se rozrostla podstatnou měrou sbírka fotografie (více než 500 exponátů), mezi nejvýznamnější lze uvést díla Josefa Svobody, Františka Dostála, Ladislava Postupy, Jozefa Ort-Šnepa, Vladimíra Ambroze, z mladé generace pak Lukáše Jasanského, Martina Poláka, Lukáše Houdka, Antonína Střížka a dalších. Sbírka plakátu získala na 50 děl z 20. století.

Do sbírky šperku přišla reprezentativní kolekce prací mladé generace českých i zahraničních šperkařů (Kateřiny Matěchové, Nicole Taubinger, Mayumi Shinohary a dalších), ze zahraničních klasiků šperkařské tvorby jsme pak dostali darem 4 brože Petera Skubice. Oddělení nábytku získalo ukázkou divadelních křesel Radima Ulmanna, pohovku Jiří Pelcla, křeslo Vlastimila Tesky či soubor nábytku darovaný Velvyslanectvím Slovinské republiky v ČR.

Početné soubory oděvů a oděvních doplňků z druhé poloviny 20. století získala **sbírka textilu a módy**, z nichž se kvalitou a počtem vymyká kolekce pánských značkových oděvů ze špičkových světových módních salónů věnovaná panem Jindřichem Dostálem Adlerem ze Švýcarska (230 kusů). Obohacením sbírky je rovněž soubor návrhů k tapiseriím od Jana a Jenny Hladíkových a koberce podle návrhu Antonína Kybala a Vladislava Kavana.

Nákupy

Číslo přírůstku, autor: předmět	cena v Kč	sbírka
3. Kateřina Matěchová: 2 autorské brože, 2012, dřevitá hmota, stříbro	12 000,-	III.
4. Miroslav Tichý: 4 fotografie	48 000,-	II.
5. Pavel Werner: 2 autorské skleněné plastiky, 80. léta 20. století	90 000,-	I.
6. Pánská vlněná čamara, 1880–1914; fez, 1920–1939	11 500,-	IV.
7. Antonín Kybal: ručně tkaný koberec, kolem r. 1950	60 000,-	IV.
9. Kniha Karel Teige, Práce Jaromíra Krejčara, 1933	1 000,-	II.
10. Kateřina Chamarel: 2 autorské prsteny, pálená hlína, glazura, 2012	8 000,-	III.
11. Ladislav Postupa: fotografie „Zapomnětlivost“, 1965	40 000,-	II.
12. Jan Hladík, Jenny Hladíková: soubor návrhů k tapiseriím, 14 kreseb, 3 monotypy, 70. léta 20. století	40 000,-	IV.
14. Ladislav Oliva: 8 návrhů pro výzdobu architektury, kresba křídou, 50.–70. léta 20. století	100 000,-	II.
15. Josef Svoboda: fotografie z cyklu „Stůl“, 1970	40 000,-	II.
16. Pavel Jasanský: 11 autorských fotografií, 80. léta 20. století	140 000,-	II.
17. Václav Šerák: autorská skleněná plastika „Modrý tordovaný sloup“, 90. léta 20. století	105 000,-	I.
18. Jiří Pelcl: pohovka „Chaise longue Salamander“, kovová kostra, kůže, 2006	48 000,-	III.
19. Josef Svoboda: 18 fotografií ze 60.–70. let 20. století	221 000,-	II.
20. Zdeněk Manina: autorská keramická plastika „Princ“, 1994	105 000,-	I.
21. Vladimír Staněk: 4 pánské modelové obleky, 2012	93 590,-	IV.
22. Pravoslav Rada: soubor autorských děl (porcelánové hodiny, konvolut kreseb a grafiky)	85 000,-	I., II.
23. Radim Ulmann: dvojice autorských divadelních křesel pro divadlo v Pardubicích, 2002, výroba Ton	20 000,-	III.
27. Dámská obuv, 1920–1930; 3 kapesníky, 1900–1920	9 000,-	IV.
28. 3 soubory soudobého autorského nápojového porcelánu a skla	14 000	I.
41. Alžběta Skálová: 7 autorských knih (studentská práce), 2012	2 800,-	II.
42. Klára Zahradková: autorská kniha (studentská práce), 2012	200,-	II.
43. Jan Trakal: 2 autorské knihy (studentská práce), 2012	5 500,-	II.
44. Veronika Bratrychová: autorská kniha (studentská práce), 2012	350,-	II.
45. Marie Štumpfová: autorská kniha (studentská práce), 2012	1 300,-	II.
46. Františka Lachmanová: autorská kniha (studentská práce), 2012	700,-	II.
47. Nikola Logosová: autorská kniha (studentská práce), 2012	350,-	II.
48. Mariana Dvořáková: autorská kniha (studentská práce), 2012	600,-	II.
49. Alžběta Zemanová: autorská kniha (studentská práce), 2012	1 600,-	II.
77. Nicole Taubinger: 2 autorské náhrdelníky ze série „Bye, bye Lady G“, plast, perly, zlacení, 2013	15 552,-	III.
78. 10 renesančních grafických listů	58 000,-	II.
81. Silvie Currin Kořánková: autorská kniha (studentská práce), 2012	1 700,-	II.
82. Konvolut 37 plakátů, 60. léta 20. století	12 000,-	II.
88. Daniela Kosová: autorský porcelánový šálek s podšálkem, 1994	3 000,-	I.
89. Barokní skleněná číška, malba Ignác Preissler, kolem r. 1730	150 000,-	I.
90. Dámské modelové oblečení, 1. polovina 20. století	19 800,-	IV.
92. Tereza Lochmannová: autorská kniha (studentská práce), 2012	450,-	II.
95. Patrik Illo: 2 autorské skleněné objekty ze série „Kýble“, 2012	51 530,-	I.
96. Ellen Jilemnická: 2 keramické plastiky „Pletení“, 1987, a „S klikou“, 1988	100 000,-	I.
97. Ručně tkaný koberec pro ÚLUV podle návrhu Vladislava Kavána, 1965	40 000,-	IV.
98. Karel Pauzer: keramická autorská plastika „První (černý) pes“, 1968–1969	100 000,-	I.
99. Antonín Strážek: 4 autorské fotografie, 2007–2013	20 000,-	II.

102. Lukáš Houdek: 5 autorských fotografií ze souboru „Umění zabíjet“, 2012	5 000,-	II.
124. Sběrka modelů Matchbox, (1. část), 64 kusů	100 000,-	IV.
126. Mayumi Shinohara: 2 autorské náhrdelníky z kolekce „Nature“, rocaillová výšivka, dřevo, 2013	10 507,-	III.
130. Soubor barokních liturgických textilií	160 000,-	IV.
131. Jarmila Vondráčková: vzorky dekoračních bytových textilií, 1925–1930	2 000,-	IV.
139. Sběrka modelů Matchbox, 297 kusů, 2. část	190 000,-	IV.

Mimořádné nákupy

Číslo přírůstku, autor: předmět	cena v Kč	sbírka
8. Varná konvice podle návrhu Petera Behrense, kolem r. 1910, mosaz	5 000,-	III.
13. SongMiKim: skleněný objekt „Procházej síť, jak to činí vítr“, 2009	40 000,-	I.
26. Váza biedermeierská, sklo, 1. polovina 19. století	45 000,-	I.
29. Milan Knížák: „Make Your Dreams“, autorská kniha, 60. léta 20. století	84 000,-	II.
30. Milan Knížák: „Deník utéct všem do života“, autorská kniha, 60. léta 20. století	70 000,-	II.
35. Soubor modelů Matchbox, Early Lesney, 327 kusů	544 000,-	IV.
36. Soubor modelů Matchbox, Lesney, 112 kusů	247 000,-	IV.
37. Jaroslav Balcar: 9 grafických prací, 60. léta 20. století	55 000,-	II.
52. Kuřácký stůl s příslušenstvím, 1. čtvrtina 20. století, dřevo vykládané perletí	9 000,-	III.
54. Termostatická čajová konvice, Německo, 30. léta 20. století, porcelán, mosaz, bakelit	5 000,-	III.
59. Vojtěch Preissig, 14 ilustrací „L'Assiette au Beurre“, „Les Joies du Foyer“	77 325,-	II.
60. Pravoslav Rada, keramické hodiny, 1982	15 000,-	I.
61. Lustr, bruselský styl, sklo, bílý kov; skleněná váza, 70. léta 20. století	1 000,-	I.
63. Soubor čajových konvic a sklenice, 2010–2012, sklo	1 198,-	I.
64. Stolní lampa, počátek 20. století, sklo, mosaz; popelník, Artěl, kolem r. 1920, mosaz; číška, Harrachov, 30. léta 19. století, sklo; váza podle návrhu Vlastislava Hofmanna, 1914–1916, keramika	112 800,-	I.
87. Plakát Bio Koruna, 1914, barevná litografie	6 900,-	II.
101. Košíček na ovoce a miska na mléko podle návrhu Josefa Hoffmanna, 1906, plech bíle lakovaný	83 785,-	III.
105. Josef Svoboda: fotografie „Zrcadla“, 70. léta 20. století	25 300,-	II.
121. Ieva Voroneckyte: 2 skleněné plastiky „Bite That“, 2013	60 000,-	IV.
125. Secesní kalamář, kolem r. 1900, cín	2 800,-	III.
128. Časopis „V boj“, věnovaný Vojtěchu Pressigovi, 1939	3 000,-	II.
135. Náramek podle návrhu Jana Nušla, 50. léta 20. století, obecný kov	18 000,-	III.

Přírůstek do sbírky hraček:
Thomas Flyabout Y12, 1909, vyrobeno 1975

Přírůstek do sbírky historického textilu:
Šatičky na Pražské jezulátko, Čechy, kolem r. 1700,
hedvábí, výšivka stříbrnými vlákny a lamelou

Autorské dary výtvarníků a škol

Číslo přírůstku, dárce=autor: předmět	sbírka
1. František Dostál: 65 fotografií ze souboru „Lidé z listopadu“, 1989	II.
25. Mervyn Sterneck: 3 km ² , Začátek a konec průmyslové éry Holešovice a Bubny, autorská kniha, 2011	II.
31. Jiří Horák: 20 fotografií – aranžované fotografie ze 70. let	II.
33. Tomáš Ruller: 3 fotografie z cyklu „Cestou“, 1979	II.
39. Jozef Ort-Šnep: 18 fotografií z let 1972–1975	II.
68. Vladimír Ambroz: 75 fotografií – fotodokumentace akcí ze 70. let	II.
69. Mervyn Sterneck: 16 fotografií z let 2001–2013	II.
71. Sklárna Ave Clara: 2 skleněné plastiky ze symposia IGS 2012	I.
74. Daniela Kosovová: 4 porcelánové hrnky, 2012	I.
75. Markéta Nováková: 4 porcelánové hrnky, 2011	I.
79. VŠUP: soubor studentských prací z ateliéru keramiky a porcelánu, 8 kusů	I.
83. Vladislav Urban: skleněný talíř, 2. polovina 60. let 20. století	I.
86. Koncern Design Studio: 4 likérky pro Becherovku, 2011–2012	I.
100. Petra Dočekalová: kniha (studentská práce), 2013	II.
104. Firma TGK: 2 skleněné objekty ze symposia IGS 2012	I.
106. Kolektiv Ateliers: 2 skleněné objekty ze symposia IGS, 2012	I.
108. Zdeněk Zůna: 11 fotografií z let 1957–1970	II.
111. Sklárna Ajeto: skleněný objekt ze symposia IGS 2012	I.
112. Skleněná karafa na vodu podle návrhu Daniela Piršče pro firmu Veolia, 2009	I.
113. Miroslav Balík: skleněná karafa, 1948–1950	I.
118. Jiří Ksandr: 14 fotografií z let 1972–1976	II.
122. Vlastimil Teska: křeslo „Bonbon“, 2013	III.
127. Mayumi Shinohara: náhrdelník z kolekce „Nature“, rocaillová výšivka, 2013	III.
133. Miroslav Strnad: keramický talíř „Labyrint světa a ráj srdce“, 1968	I.
136. Tomáš Ruller: 50 fotografií z 80. let 20. století	II.
137. Martin Jakobsen: skleněná karafa „Fino“, 2013	I.
144. Petr Balíček: 228 autorských fotografií z let 1966–1987	II.
146. Stanislav Pícek: architektonické návrhy California Mart, Los Angeles, 1988	II.
148. Miroslav Loprais: porcelánová plastika „Lev“, 2013	I.
152. Lukáš Jasanský, Martin Polák: 24 černobílých fotografií z cyklu „Televize“, 1987–1988	II.
153. Lukáš Jasanský, Martin Polák: 23 černobílých fotografií z cyklu „Televize“, 1987–1988	II.
156. Lukáš Houdek: 20 autorských digitálních tisků – fotografií ze souboru „Umění zabíjet“, 2012	II.
157. Antonín Střížek: 6 autorských digitálních pigmentových tisků z let 2007–2013	II.
158. Jan Hladík: soubor kresebných návrhů pro textil, keramiku a realizaci filmtiskem na látce, 40.–70. léta 20. století	IV.

Dary ze zahraničí

Číslo přírůstku, autor: předmět	sbírka
50. Reklamní plakát „Photograf A. Wildt Budweis“, kolem r. 1900	II.
55. Pánské sportovní oblečení, západní Evropa, 70. léta 20. století	IV.
65. Valentin Jaderníček: židle, kolem r. 1900	III.
94. Peter Skubic: 4 brože ze série „Pocta Marku Rothkovi“, 2013, ocel, plexisklo	III.
132. Soubor pánských značkových oděvů a doplňků, knih a fotografií, 1985–2005, 230 položek	IV., II.
142. Soubor nábytku, fa Impakta, stůl a 2 židle „Rex“, 2013	III.
149. Peter de Wit: 3 prsteny, barvený kov, 1973	III.

Ostatní dary

Číslo přírůstku, autor: předmět	sbírka
2. Dámská obuv, USA, 1940–1945	IV.
24. Kožeštinové boa ze stříbrné lišky, fa Matějovský Praha, 1900–1940	IV.
34. 4 kusy oděvů, 1970–1980	IV.
38. Dámské šaty, fa Podolská, kolem r. 1920; 3 klobouky, kolem r. 1960	IV.
40. Konvolut drobných tisků, letáků a brožur, 1. polovina 20. století	II.
51. Jan Kábrt: 9 fotografií, 30.–40. léta 20. století	II.
53. „Dětská svatba“, nesignovaná obrázková kniha pro děti, poč. 20. století	II.
56. Soubor oblečení, 70. léta 20. století	IV.
57. Soubor oblečení, 8 kusů, New York, 1985–1989	IV.
58. Pánská obuv, Itálie, 70.–80. léta 20. století	IV.
62. Pánská noční košile, 1890–1910; slunečník, 20. léta 20. století	IV.
67. Karel Veselý: 2 fotografie, 60. léta 20. století	II.
70. Jaroslav Rössler: 2 fotografie a 3 kresebné studie, 1967–1972	II.
72. Stolní kalendář, Comix Staré dobré časy, grafický design BAST*ART, 2013	II.
76. Jan Nušl: soubor 12 keramických figurálních reliéfů a svícen	I., III.
80. 2 porcelánové koflíky, Čechy, polovina 19. století; 2 stříbrné svícny, konec 19. století; vycházková hůl, 2012	I., III.
84. Dokumentační materiály k nákupu modelů Matchbox	IV.
85. Knihy: A. Strinberg: Ostern, 1919, a Gläubiger Fräulerin Julie, 1919; M. Marešová: Pa Belalang, 1930; kol. autorů: Kukátka pro děti, 1950–1960, Umělecký měsíčník I a II, 1911–12 a 1913–14; Marie Fischerová Kvěchová: Památník našeho dětátka, kolem r. 1920; M. Fischerová Kvěchová: Upomínka Karlíček 1936, kolem r. 1920; Alfons Mucha: Le Fou z časopisu Le Figaro, konec 19. stol.; Stanislav Kolíbal: Ján Mathé, 1973; Devět kreseb St. Kolíbala, 1984	II.
93. Miroslav Hák: fotografie, 1945	II.
107. 3 porcelánové vázy, malba Jarmila Klatovská, 1920–1936	I.
109. Blahopřejné album tiskařské firmy Evald, 1928	II.
114. Skleněná cukřenka, Čechy, konec 19. století	I.
115. Dopisní papíry Společnosti pro vědy a umění podle návrhu Ladislava Sutnara, USA, 60. léta 20. století	II.
116. Jiří Kroha: grafické práce, polovina 20. století	II.
117. František Drtíkol: 2 fotografie	II.
119. 2 pánské obleky, fa Diplomat Praha, 1986–1987	IV.
120. Dámské a dětské oblečení, západní Evropa, 2. polovina 20. století	IV.
123. Soubor pánského ošacení, fa Diplomat Praha, 60.–70. léta 20. století	IV.
129. Vojtěch Preissig: soubor prací, 19 položek, 1902	II.
134. Ručně šité pánské polobotky, 1945–1947	IV.
138. Soubor dámských oděvů podle návrhů Zdenky Bauerové, 16 kusů, fa Styl, 70.–80. léta 20. století	IV.
140. Soubor modelů Matchbox, 103 kusů	IV.
141. Sokolský kroj, Čechy, 1948	IV.
143. Dámský vlněný plášť, ÚLUV, 1991	IV.
145. Dámský kostým, Praha, 1938; cestovní kufřík, Praha, 1890–1930	IV.
147. Soubor vzorníků pánských oblekových tkanin z 20.–30. let 20. století	IV.
150. Dámský sportovní plášť, 70. léta 20. století	IV.
151. 2 dámské kabelky, 70. léta 20. století	IV.
154. Dámský letní komplet, E.daniely, 1993; dámský plášť, Helena Fejková, 1992	IV.
155. Rozkládací pohovka, fa Václav Frynta, 30. léta 20. století	III.

Inventarizace sbírek

Odborní pracovníci se intenzivně věnovali celkové inventarizaci všech sbírek, kterou procházely veškeré fondy. Součástí inventarizace bylo pořízení fotografické dokumentace a kompletní doplnění záznamů v databázi Demus. V řadě případů bylo v roce 2013 v rámci inventury nutné řešit nové uložení předmětů či opravy evidenčních údajů. **Celkově prošlo inventurami v UPM do konce roku 162 181 předmětů, z toho v daném období 61 233 předmětů.**

Pohled do výstavy
František Drtíkol: Z fotografického archivu

5)

Přehled výstavní a další prezentační činnosti UPM

Hlavní výstavní projekty

Prezentace muzea se soustředila na přípravu nové rozsáhlé expozice **Secese – Vitální umění 1900** v Obecním domě v Praze, kterou jsme otevřeli 31. října 2013. Autorem koncepce výstavy je hlavní kurátor muzea Radim Vondráček, jenž ji připravil za odborného přispění Ivy Knobloch, Lucie Vlčkové a dalších kolegů a kolegyně ze všech sbírek. Expozice zamýšlená jako náhrada stálých expozic po dobu předpokládaného uzavření hlavní budovy muzea během rekonstrukce potrvá až do konce roku 2015. Jejím smyslem je nabídnout veřejnosti atraktivní formou zajímavé sbírky UPM z přelomu 19. a 20. století a současně uplatnit alespoň část sbírek v náhradních prostorách. Tento efekt měl být posílen ještě otevřením Muzea kubismu v Domě U Černé Matky Boží v Celetné ulici. Bohužel otevření nové expozice závislé na dojednání podmínek se Státním fondem kultury vyžaduje delší čas, než jsme předpokládali.

Vedle toho pokračoval výstavní program v historické budově třemi výstavami: Výstava **Angličáci Matchbox**, zahájená v prosinci 2012, přístupná až do 21. dubna 2013, se těšila velkému zájmu především rodičů s dětmi. Celkový počet návštěvníků přesáhl 25 000 osob, z toho více než 21 000 v roce 2013. Stala se tak nejnavštěvovanější výstavou muzea roku 2013 (s denním průměrem přes 215 osob). V polovině května jsme otevřeli přehlídku současného skla **VIP sklo – Mezinárodní sklářské sympozium v Novém Boru 2012** (do 18. srpna). Současně až do 7. července srpna pokračovala výstava **Vše nejlepší! České sklářské umění** ve stálé expozici. I poté však z ní byla v muzeu ponechána dvě díla Václava Ciglera jako dlouhodobá zápůjčka. Počátkem září jsme zpřístupnili výstavu **František Drtikol: Z fotografického archivu**, připravenou Janem Mlčochem k 130. výročí narození Františka Drtikola. Výstava byla prodloužena až do 19. ledna 2014.

Celková návštěvnost hlavní budovy UPM lehce poklesla na 32 781 osob ve stálé expozici a 43 625 osob na krátkodobých výstavách ve výstavním sále. Tento pokles o 14 000 osob je pravděpodobně daný změnou dramaturgií výstav kvůli opoždění rekonstrukce historické budovy UPM. Úbytek byl nicméně vyrovnán novou expozicí v Obecním domě, kterou za dva měsíce zhlédlo 11 080 osob. Celková návštěvnost tak dosáhla 87 486 osob včetně říjnové muzejní noci, jež přilákala 6 500 návštěvníků.

Pro komorní galerii Josefa Sudka na Úvoze UPM připravilo tři výstavy: **František Drtikol: bromografie** (16. 1.–21. 4.), **Lotar Neumann: fotografie** (22. 5.–8. 9.) a **Jaroslav Balzar: fotografie** (16. 10. 2013–12. 1. 2014), které souhrnně zhlédlo 2 222 návštěvníků, což odpovídá komornímu charakteru prostor i zde pořádaných výstav. Kurátorem všech tří výstav byl Jan Mlčoch.

Muzeum se v Praze účastnilo několika dalších projektů: V Galerii České spořitelny probíhala do poloviny února výstava čerpající z fondů UPM **Dva fenomény evropského sklářství: benátské a české sklo** přenesená na letní měsíce do přízemí zámku Trója spravovaného Galerií hl. města Prahy. UPM se podílelo i na řadě výstav s tematikou keramiky: od 9. prosince 2013 do 3. ledna 2014 v Nové síni na přehlídce **25. Mezinárodní keramické sympozium Bechyně**, od 6. dubna do 5. května na výstavě **Artceramics – výstava členů Sdružení výtvarných umělců-keramiků a jejich přátel** na Novoměstské radnici a do třetice na výstavě **Tři – Jiří Laštovička, Eva Slavíková, Tomáš Proll** (8. října – 3. listopadu v Galerii Nová síň). UPM rovněž zaštilo výstavu keramiky **Majáky/Vladimír Uhlík** na Novoměstské radnici.

Vedle těchto partnerských projektů jsme samostatně připravili výstavu a galerijní a muzejní edukace **Gamuedu.cz** k projektu vzdělávání NAKI (Obecní dům, prostor před výstavními sály 18. 12. 2013–16. 3. 2014) a tradičně jsme se jako spolupořadatel účastnili přehlídky **Czech Grand Design – nominace 2012** a výstavy **Cena Stanislava Libenského** v Letohrádku královny Anny na Pražském hradě (20. září – 1. prosince).

Mimo Prahu pak UPM ve dvou sálech zámku v Kamenici nad Lipou zpřístupnilo část populární výstavy **Angličáci Matchbox** věnovanou modelům veteránů.

Stálá expozice

Stálou expozici Příběhy materiálů v hlavní budově UPM doplňovala do 7. července instalace **Vše nejlepší!** věnovaná tvorbě osobností českého sklářského umění a po celý rok tematická expozice fotografií ze sbírky Anny Fárové **Anna Fárová: historička/kurátorka/sběratelka** v sále grafiky a fotografie.

Přehled návštěvnosti UPM v roce 2013

(stálá expozice a výstavy)

Výstava/expozice	osob
Muzejní noc	6 500
Stálá expozice	32 781
<hr/>	
Angličáci Matchbox	21 015
VIP sklo (IGS)	7 910
František Drtikol: Z fotografického archivu	14 700
Celkem výstavy v hlavní budově	43 625
HI. budova celkem (výstavy, expozice, Muzejní noc)	76 406
<hr/>	
Secese – Vitální umění 1900, Obecní dům	11 080
Gamuedu.cz, Obecní dům	2 550
Obecní dům celkem	13 630
<hr/>	
František Drtikol, GJS	960
Lotar Neumann, GJS	666
Jaroslav Balzar, GJS	596
GJS celkem	2 222
<hr/>	
Keramické sympozium Bechyně, Nová síň, Praha	965
Czech Grand Design, NTM (<i>nezapočtený odhad</i>)	7 000
CELKEM v Praze	93 223
<hr/>	
Kamenice nad Lipou, expozice + výstavy	15 797
Muzeum textilu v České Skalici (<i>nezap. odhad</i>)	9 000
CELKEM výstavy (17) včetně poboček	112 200
<hr/>	
Západočeská galerie v Plzni – Angličáci Matchbox	7 000
CELKEM výstavy (18) (osob vč. odhadu)	132 200

Komunikace s veřejností

Muzeum vydává čtvrtletní tištěný program o aktuálních výstavách, edukačních programech a publikacích. Elektronicky rozesíláme upoutávky na výstavy a expozice nebo pozvánky na edukační programy; provozujeme internetový profil na facebooku. S Českou televizí podepsalo UPM memorandum o spolupráci a díky tomu ČT odvysílala pětadvacet půlminutových spotů propagujících expozici Secese – Vítální umění 1900 v Obecním domě.

Další možnosti propagace výstavních projektů a dalších aktivit UPM vyplývají z dlouhodobé spolupráce s mediálními partnery: časopisem Art & Antique, webovými portály CzechDesign, DesignGuide.cz, DesignMagazin, Fler.cz, PragueOut.cz a FotoVideo a rádií Classic, Český rozhlas a Radio 1. Současně byla podepsána obdobná smlouva s Městskou částí Praha 1, která by měla umožnit lepší propagaci v místě působení muzea.

Na vizuální podobě výstav a publikací spolupracuje oddělení prezentace sbírek dlouhodobě s grafikem Štěpánem Malovcem, na jednotlivých výstavních projektech se ale podílejí i další autoři a grafická studia (Lukáš Kijonka, HMS design, Tereza Hejmová a další). Do propagačních možností negativně zasahuje snižující se rozpočet muzea, i když je snaha standard propagace udržet.

Výstavy a zápůjčky do zahraničí:

V roce 2013 jsme získali partnera v Číně a Japonsku pro uspořádání dvou putovních výstav skla v letech 2014–15 a nabídku na putovní výstavu po Spojených státech amerických v letech 2016–17. Naše činnost se tedy soustředila především na přípravu výše zmíněných akcí a **zajištění zápůjček na následující přehlídky:**

název výstavy	místo konání	termín
Europa Jagellonica 1386–1572	House of Brandenburg-Prussian History, Potsdam	1. 3.–16. 6. 2013
Fragile	Musée Maillol, Paris	27. 3.–28. 7. 2013
Decadence	Österreichische Galerie Belvedere	21. 6.–13. 10. 2013
Škola umeleckých remesiel 1928–1939	Stredoeurópsky dom fotografie, Bratislava	3. 7.–1. 9. 2013
Kleopatra. Die Ewige Diva	Bundeskunsthalle Bonn	28. 6.–6. 10. 2013
Umsonst ist der Tod	Mühlhausen Museen, Německo	28. 9. 2013–25. 4. 2014

Reprodukce sbírkových předmětů UPM poskytnuté zahraničním vydavatelům

žadatel-země	příjem
Finsko	100 Euro
Itálie	84 Euro
Itálie	80 Euro
Izrael	50 Euro
Japonsko	240 Euro
Německo	70 Euro
Německo	84 Euro
Německo	78 Euro
Německo	70 Euro
Německo	190 Euro
Německo	65 Euro
Polsko	106 Euro
Rakousko	90 Euro
Rakousko	1 125 Euro
UK	65 Euro
UK	70 Euro
USA	70 Euro
USA	84 Euro
USA	420 USD
USA	130 USD
USA	100 USD
USA	156 USD
Celkem	2 977 Euro 550 USD

Reprodukce sbírkových předmětů UPM poskytnuté domácím vydavatelům

typ žadatele	počet žádostí	příjem
Nakladatelství	8	12 200 Kč
Školy	7	0 Kč
Muzea a galerie	31	49 840 Kč
Státní instituce	13	19 260 Kč
Komerční subjekty	4	1 200 Kč
Badatelé	6	2 000 Kč
Média	7	1 500 Kč
celkem	76	86 000 Kč

Pohled do výstavy Dva fenomény evropského sklářství:
Benátské a české sklo, Galerie České spořitelny, Praha

Hlavní výstavní projekty

Výstavní sál UPM)

ANGLIČÁCI MATCHBOX

12. 12. 2012–21. 4. 2013

autor námětu výstavy, odborná spolupráce: Alexander Goldscheider
kurátorka výstavy: Marie Míčová
architektonické řešení: Jana Bačová Kroftová a Monika Krausová
grafický design: Štěpán Malovec a Tereza Hejmová
návštěvnost: 21 015 osob

Fenomén Matchbox zasáhl ve druhé polovině 20. století několik generací dětí i dospělých. Anglická firma Lesney začala vyrábět kovové hračky a miniaturní modely aut i strojů koncem čtyřicátých let. Pod značkou Matchbox, která odkazuje na způsob balení modelů do krabiček od zápalek, vznikla série 1–75 a ta byla brzy doplněna dalšími řadami, jež inovovaly a variovaly podobu aut: sérií Superfastů s vylepšenými jízdními vlastnostmi aut, sériemi větších modelů stavebních a zemědělských strojů (Major Packs a King Size) a v neposlední řadě veterány (Models of Yesteryear), jež byly prezentovány jako sběratelské artefakty pro dospělé. V českém prostředí si tyto modely získaly velkou popularitu díky nevídané preciznosti a dotaženosti provedení, funkčnosti, zářivé barevnosti a vysoké odolnosti. Výstava představila bezmála sedmáct set modelů od prvních hraček z přelomu čtyřicátých a padesátých let až po modely veteránů z nedávné doby. Byla určena široké veřejnosti – způsob instalace představil autíčka jako hračky pro děti i jako objekty sběratelských aktivit.

Edukační program

- herní zóna ve výstavě
- komentované prohlídky pro veřejnost s kurátorkou výstavy a sběratelem (15. 1., 5. 2., 12. 3.)
- komentované prohlídky pro školy
- program pro školy
- edukační semináře pro studenty
- Edukační program pro veřejnost **Angličáci pořád frčí! aneb Vezmi svého angličáka na výstavu** a výtvarná dílna byly určeny dětem i dospělým, kteří chtěli zjistit, jaké sběratelské poklady mají doma porovnáním s vystavenými exponáty a vytvořit si v ateliéru UPM originální doplňky ke hře inspirované výstavou (autodráhu, autobrož, garáž...). Na realizaci výtvarné dílny se formou pedagogického vedení výtvarných aktivit podílely také studentky katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze a za UPM Dita Hálová. Dílna měla 159 účastníků, kteří společně vytvořili autodráhu do výstavního sálu.

VIP SKLO – MEZINÁRODNÍ SKLÁŘSKÉ SYMPOZIUM NOVÝ BOR 2012 (IGS)

16. května – 18. srpna 2013

kurátor: Milan Hlaveš

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Jaromír Hárovník

návštěvnost: 7 910 osob

Výstava děl 98 sklářských umělců, legend světového a českého skla i začínajících autorů – účastníků XI. Mezinárodního sklářského symposia IGS (International Glass Symposium).

Artefakty sklářů vynikaly rozmanitostí technik a přístupů ke sklu, od vážných objektů opěvujících krásu skleněného materiálu, přes technologické experimenty, instalace, konceptuální projekty, vitraje a obrazy, k dotýkání se průmyslového designu či radostně nevázanému projevu. Pestrá a živá kolekce skla zpracovaná mistry svého oboru vznikla na podzim roku 2012 v dílnách a sklárnách v Novém Boru a okolí na největší akci svého druhu na světě s třicetiletou respektovanou tradicí.

Edukační program

Program **Krajina se sklem** vyzýval návštěvníky, aby se vydali do „kulturní krajiny se sklem“ a zkusili najít objekty, které jsou podle jejich názoru krajinou inspirovány, ať už jde o tvar, technologii či dekor. Součástí výstavy byla aktivní zóna s magnetickou hrou, kde si mohli zvolit jednu ze tří krajin a dotvořit ji objekty, které je ve výstavě zaujaly.

– komentovaná prohlídka s kurátorem výstavy (21. 5.)

– komentovaná prohlídka s kurátorem a vystavujícími umělci (18. 6.)

FRANTIŠEK DRTIKOL: Z FOTOGRAFICKÉHO ARCHIVU

5. září 2013 – 19. ledna 2014

kurátor: Jan Mlčoch

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Tereza Hejmová, Petr Bosák, Robert Jansa

návštěvnost (do 31. prosince 2013): 14 700 osob

Výstava se uskutečnila u příležitosti 130. výročí narození Františka Drtikola a byla věnována Josefu Richardu Markovi, autorovi první Drtikolovy monografie (1938).

Výstava čerpala z autorova daru, který byl předán do sbírek UPM roku 1942. Výběr sestával z jedinečných fotografií, většinou pracovních studií a variací, jež ve své době nebyly určeny k veřejnému prezentování. Jsou hlubokou sondou do Drtikolovy ateliérové práce. Rozhodnutí vystavit je osmdesát let po jejich vzniku vycházelo z umělceho názoru, že „Jen zrod umění je z Božské podstaty, kdežto na dokončeném díle lpí tíha země.“ Ukázalo práci s živým modelem (variací aktů), řadu abstraktních kompozic a zcela originální aranžované snímky, odkazující na autorovu duchovní orientaci na filozofické a náboženské nauky Východu. Vznikly v době hospodářské krize, která Drtikolův pražský ateliér tvrdě zasáhla. O to více si musíme vážít děl, jež byla vytvořena bez možnosti jakéhokoliv komerčního uplatnění. Radikálností svých myšlenek i realizací předběhl František Drtikol svoji dobu. Když fotografickou práci završoval, v českém umění se teprve začaly rozvíjet imaginativní tendence, zájmem o lidskou sexualitu, sen a jiné oblasti nevědomí. Výstavní kolekce byla doplněna dokumentací autorovy osobité designérské tvorby (lampy a dekorativní předměty).

Edukační program

„Samoobslužný“ edukační program **Tělo, světlo, linie:**

V aktivní zóně návštěvníci vytvářeli na zpětném projektoru vlastní kompozici ze stylizovaných figur Františka Drtikola a dalších transparentních materiálů. V improvizovaném fotoateliéru v patře výstavního sálu si vyzkoušeli stylizaci lidské figury prostřednictvím stínohry v návaznosti na aktivní zónu v přízemí. Zanechali zde kresebný záznam stínu svého těla, fotografický záznam si odnesli domů.

Program pro školy:

Tématem programu bylo zobrazení lidského těla ve fotografii. Účastníci se prostřednictvím výňatků z textů Františka Drtikola týkajících se lidského těla, seznámili s východiskem Drtikolovy tvorby, vytvořili si své vlastní kompozice, v improvizovaném fotoateliéru pracovali se stínem svého těla a vyrobili si fotorámeček pro hledání motivů. Program byl určen pro žáky II. stupně ZŠ a studenty nižšího stupně víceletých gymnázií.

Cyklus přednášek:

17. 9. – Jan Mlčoch: František Drtikol

1. 10. – Martin Marek: O životě a díle Josefa Richarda Marka

8. 10. – Stanislav Doležal: František Drtikol a nakladatelství Svět

29. 10. – Jan Lípa, Pavel Mareš Janovský: Žáci a učení Fráni Drtikola

19. 11. – Jiří Holba: Historie buddhismu v Čechách

Komentované prohlídky s kurátorem výstavy:

10. 09., 15. 10., 12. 11.

Obecní dům v Praze)

SECESE – VITÁLNÍ UMĚNÍ 1900 ZE SBÍREK UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉHO MUSEA V PRAZE

1. 11. 2013 – 31. 12. 2015

kurátoři: Radim Vondráček, Lucie Vičková, Iva Knobloch a kol. kurátorů UPM

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Štěpán Malovec

návštěvnost (do 31. prosince 2013): 11 080 osob

Expozice v pražském Obecním domě představuje výběr špičkových děl české a evropské secese ze sbírek UPM. Jejím cílem je ukázat užité secesní umění jako součást převratného modernizačního a emancipačního úsilí závěru 19. století, jako reformní umělecký proud, usilující o „zmnožení a stupňování života“. Expozice proto přibližuje secesi jak z hlediska uměleckých ambicí moderních tvůrců, tak z hlediska nového životního pocitu, zasahujícího celou společnost. Ukázány jsou mistrovské práce dekorativního umění ze slavné Světové výstavy v Paříži 1900, vlivy dobových ideových proudů (vitalismu, spiritismu a dalších), stylové a tvarové inovace sklářské tvorby, keramiky či nábytku i bohaté proměny celkového životního stylu, projevujícího se v tvorbě obytného interiéru, ve vizualitě reklamy nebo v secesní módě.

Edukační program

Návštěvníkům jsou k dispozici tablety se samoobslužným programem, přinášejícím další informace o vybraných exponátech, jejich tvůrcích a dobovém kontextu. Prezentace nabízí rovněž on-line propojení na portál Europeana s digitalizovanými fondy evropské secese z významných evropských institucí. V aktivní zóně si návštěvníci prostřednictvím digitální hry **Interiér 1900** mohou vytvořit svůj secesní interiér. K výstavě jsme vytvořili facebookový profil **Moje secese**, kde se uživatelé mohou zapojit do aktivního mapování secese v celé České republice.

Komentované prohlídky s kurátory:

5. 11., 10. 12.

Cyklus přednášek:

26. 11. – Radim Vondráček: Vitální secese a životní reforma

17. 12. – Iva Knobloch: (Ne)máte rádi secesi? Vnímání secese ve 20. století

Doprovodné publikace

Secese – Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Vital Art Nouveau 1900 from the collections of the Museum of Decorative Arts in Prague
více viz str. 35.

**GAMUEDU.CZ
VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉHO MUSEA V PRAZE
A GALERIE RUDOLFINUM V LETECH 2011–2013**

19. 12. 2013 – 18. 3. 2014

předsálí výstavních prostor Obecního domu, Praha

návštěvnost: 2 550 osob

pořadatelé: UPM a katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze
koncepce výstavy: Vladimíra Sehnalíková (UPM), Dita Hálová (UPM), Marie Fulková (KVV PedF UK)
grafické řešení: Štěpán Malovec

Výstava představila edukační programy, které vznikly k výstavním projektům UPM v Praze a Galerie Rudolfinum v letech 2011–2013. Byly vytvořeny ve spolupráci s katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v rámci společného výzkumného grantu NAKI Ministerstva kultury ČR (více viz str. 34).

Prostřednictvím vzdělávacích programů chtěly obě instituce své návštěvníky – širokou veřejnost, školní či zájmové skupiny – inspirovat k tvůrčímu zapojení do výstav a zprostředkovat jim hlubší znalost tématu. Vzdělávací programy mohou mít podobu takzvaných aktivních zón ve výstavách, komentovaných prohlídek, přednášek, pracovních listů, výtvarných děl, programů pro školy a podobně. Jsou realizovány ve výstavních sálech, výtvarných ateliérech pro návštěvníky a také ve školách, převážně ve vyučovacích hodinách výtvarné výchovy. Fotografické záznamy, edukační materiály, kresebné a písemné ohlasy účastníků programů dokumentovaly mnohohlasé svědectví všech lidí, kteří se příprav a realizací edukačních programů zúčastnili, o tom, co v souvislosti s výstavou viděli a prožili, co vytvořili, o čem přemýšleli a diskutovali.

Doprovodná publikace:

Galerijní a muzejní edukace 2. Umění a kultura ve školním kontextu. Učení z umění více viz str. 36.

Fotografické výstavy v pražské Galerii Josefa Sudka)

kurátor: Jan Mlčoch

FRANTIŠEK DRTIKOL: BROMOGRAFIE

16. 1.–21. 4. 2013

návštěvnost: 960 osob

Výstava připomenula část fotografického odkazu Františka Drtikola (1883–1961) ze dvacátých let minulého století, kdy umělec spolupracoval s poděbradskou firmou Bromografia. Zahrnovala ukázky zátiší, řadu jedinečných aktů vytvořených v duchu pozdní secese (např. Salomé), aranžované práce ve stylu art deco (Madonna) i avantgardou ovlivněnou Kompozici z poloviny desetiletí. V době konjunktury Drtikolova ateliéru i jeho vrcholného společenského uznání umožnila spolupráce s touto firmou větší rozšíření autorových děl mezi milovníky umělecké fotografie.

Edukační program:

– komentované prohlídky výstavy pro veřejnost (6. 2., 26. 3.)

LOTAR NEUMANN: FOTOGRAFIE

22. 5.–8. 9. 2013

návštěvnost: 666 osob

Fotograf Lotar Neumann (1918–1992), žijící dlouhá léta v jihoamerickém a pak švýcarském exilu, je ve své vlasti dosud málo známý. Od čtyřicátých do šedesátých let byl autorem řady dokumentaristických prací zachycujících život světových metropolí, současně vytvářel i ryze experimentální díla. Největším přínosem jsou však jeho barevné fotografie ze šedesátých let, v nichž barva není jen doplňkem či rozšířením dosavadní práce, ale jejím základním stavebním prvkem. Vedle fotografie se věnoval i budování uměleckých sbírek. S kolekcí manželových fotografií darovala roku 2012 paní Věra Neumannová Uměleckoprůmyslovému museu v Praze i mimořádný soubor prací Alfonse Muchy.

Edukační program:

– komentované prohlídky výstavy pro veřejnost (28. 5., 25. 6., 9. 9.)

JAROSLAV BALZAR: FOTOGRAFIE

16. 10. 2013–12. 1. 2014

návštěvnost: 596 osob

K nejexkluzivnějším fotografickým ateliérům meziválečné Prahy patřil podnik Jaroslava Balzara (1894–1945). Jeho starší práce jsou v duchu art deco, později se přiklonil ke glamour fotografii, protože se hodně pohyboval v divadelním a filmovém prostředí. Léta spolupracoval s přítelem Vlastou Burianem, pro jehož časopisy – vedle řady portrétů – vytvářel s básníkem Vilémem Szpykem fotomontáže. Výstava připomíná některé tehdejší herecké osobnosti, ale i vynikajícího tenistu Karla Koželuha, boxera Frantu Nekolného a další. Doprovodný text přiblížil realie z Balzarova profesního i osobního života, včetně jeho tragické smrti v létě 1945.

Edukační program:

– komentované prohlídky výstavy pro veřejnost (22. 10., 12. 11.)

Pohled do stálé expozice s „vloženou“ výstavou Vše nejlepší!

Pohled do výstavy fotografií Jaroslava Balzara,
Galerie Josefa Sudka

Hlavní budova UPM)

PŘÍBĚHY MATERIÁLŮ

Bohaté sbírky UPM zahrnují umělecké řemeslo, užité umění a design od pozdní antiky do současnosti, především evropského původu se zaměřením na české země. Inspirativní prostředí stálé expozice seznamuje s vývojem jednotlivých oborů užitého umění – proměnami tvaru, dekoru a ornamentu v průběhu staletí. Součástí expozice jsou interaktivní programy.

Votivní sál > historie UPM, zakladatelé, mecenáši a jejich dary

Umění ohně – sál skla a keramiky > stylový a technologický vývoj skla, keramiky a porcelánu, předměty ke stolování, zrcadla, vitráže, interiérové doplňky

Tisk a obraz – sál užité grafiky a fotografie > způsoby předávání informací textem a obrazem: knižní vazby, knižní ilustrace, vývoj písma, plakát, fotografie, drobná užitá grafika

Klenotnice – sál kovů a jiných materiálů > zlatnické práce, šperky, práce z polodrahokamů, slonoviny a jiných materiálů, litina, cín a barevné kovy

Příběh vlákna – sál textilu a módy > vývoj světského a liturgického oděvu, tapiserie, krajky, výšivky, ukázky hraček

Stroje času – sál hodin a hodinek > umělecky tvarované a zdobné hodiny, hodinky a měřicí přístroje

Schwarzenberský palác)

BAROKNÍ UMĚLECKÉ ŘEMESLO ZE SBÍREK UPM

Uměleckoprůmyslové museum v Praze obohatilo expozici českého barokního umění Národní galerie o samostatnou část, věnovanou užitému umění středoevropského kulturního prostoru od manýrismu přelomu 16. a 17. století až po klasicismus sklonku 18. století. Instalace v atraktivním prostředí nově zrekonstruovaných klenutých sálů podzemního podlaží paláce představuje na více než čtyřech stech uměleckých předmětů vývoj výzdobných technik, ornamentiky i ikonografie. Expozice se soustředí na tři tematické okruhy nazvané **Liturgie, Stolování a Ornament**.

Zámek Kamenice nad Lipou)

KOVANÉ ŽELEZNÉ PRÁCE ZA SBÍREK UPM

Ukázky středověkých, renesančních a barokních mříží jsou vystaveny v renesančním sále ve východním křídle zámku; sousední sál přibližuje vývoj historických zámků, klepadel, kování a klíčů od doby románské až do 19. století.

HRAČKY ZE SBÍRKY FRANTIŠKA KYNCLA

- **Výroba dřevěných hraček v Ústí nad Orlicí** – Expozice hraček z dílny Karla Blanka (nar. 1898), vyučeného v soustružnické a řezbářské dílně svého otce. Karel Blank se věnoval nejprve výrobě upomínkových a dekoračních předmětů a postupně rozšiřoval svůj sortiment o dřevěné malované hračky. Později vyráběl také pro družstvo Artěl a Hořické hračkářské družstvo.

- **Loutky Hampelmann** – Pohyblivé hračky typu Hampelmann, příbuzné loutek-marionet, se údajně objevily na zámku v Torgau v severozápadním Sasku již v roce 1572. Jednotlivé díly byly omalovány jednoduchými barevnými ornamenty. Obliba těchto loutek trvá do současnosti – vyskytují se v různých podobách lidských i zvířecích, nejčastěji znázorňují mužské úsměvné postavičky.

ANGLIČÁCI MATCHBOX

Výstava představuje kolekci miniaturních modelů aut anglické firmy Lesney vyráběných pod značkou Matchbox. Zastoupena je zde řada Models of Yesteryear (auta-veterány), kterou firma začala vyrábět v roce 1956. Kolekce zahrnuje celou škálu modelů od nejstarších kovových autíček po současnou produkci s plastovými součástmi.

ALENA MATĚJKOVÁ – CESTA

Podzemní gotický sál ukrývá monumentální objekt Cesta, vytvořený z hrubého čedičového kamene a skla z dílny výtvarnice a sochařky Aleny Matějkové.

GENEZE NÁBYTKOVÉHO DESIGNU V ČECHÁCH, NA MORAVĚ A V DALŠÍCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH

– STUDIJNÍ DEPOZITÁŘ NÁBYTKU 19. A 20. STOLETÍ

Expozice dokládá klíčové momenty vzniku a vývoje designu nábytku související s přechodem individuální řemeslné výroby na hromadnou strojovou v průběhu 19. století: vliv nových technologií a materiálů na nábytkový design, moderní způsob života ovlivňující typologickou skladbu nábytku, okouzlení plasty a posléze jejich kritiku, úlohu jednotlivců i nábytkářských škol. Plochou 634 m² a několika sty exponáty tvoří nejrozsáhlejší expozici tohoto typu u nás. Najdeme tu ikony světového designu, byť často v replikách, i práce nejmladší generace českých designérů.

Studijní depozitář nábytku 19. a 20. století ze sbírek UPM

Muzeum textilu v České Skalici

HISTORIE TEXTILNÍ VÝROBY

Expozice jediného českého muzea specializovaného na historii textilní výroby sleduje vývoj textilnictví, zvláště textilního tisku, v České republice i v zahraničí. Muzeum textilu patří k cílům české trasy Evropských textilních cest (www.ETN-net.org/routes).

Textilie potištěné různými druhy tisku, pracovní nástroje, nářadí a náčiní seznamují s historií zpracování textilních surovin, vývojem přádelnictví, tkalcovství, barvířství a tisku. Produkci našich i zahraničních textilních tiskáren a tkalcoven ilustruje bohatý fond vzorníků. K vzácným položkám patří fragmenty textilií Koptů (křesťanských potomků starých Egypťanů), tkaniny domorodých obyvatel Senegalu a Súdánu nebo doklady spolupráce výtvarných umělců s textilní výrobou.

Expozice je věnována mimo jiné vývoji rukodělné textilní výroby, mechanizovanému tisku, tradicím bavlnářské výroby, historii textilních tiskáren ve východních Čechách a spolupráci textilních tiskáren s výtvarníky M. Alšem, J. Čapkem, F. Kyselou, Z. Seydlem, K. Svolinským, J. Trnkou a dalšími.

Nalezneme zde tkalcovský stav, deskový potiskovací stroj (perotina), válcový tiskací stroj a stůl pro mechanizovaný filmový tisk, zařízení dílen vzorkaře – výrobce forem pro ruční tisk, modrotiskaře a rytce tiskacích válců. Svoji zručnost si mohou návštěvníci vyzkoušet na kobercovém stavu a replice neolitického stavu.

Zámek Klášterec nad Ohří

EXPOZICE PORCELÁNU ZE SBÍREK UPM

Zámek v Klášteřci nad Ohří se stal, vzhledem k tradici místní proslulé porcelánky, ideálním místem pro představení bohaté sbírky UPM. Expozice českého porcelánu přístupná s průvodcem v jedenadvaceti sálech prvního patra zámku seznamuje s tvorbou předních tuzemských porcelánek v proměnách stylových epoch a v kontextu s dobovým mobiliářem, který pochází též z fondů UPM. Vybrané kolekce reprezentují tvorbu období biedermeieru, jež bylo zlatým věkem českého porcelánu, dále rozvoj raně industriální výroby neorokokového a secesního porcelánu, a také produkci v éře moderních stylů 20. století, kdy český porcelán zejména v meziválečném období a na Světové výstavě Expo '58 dosahoval mezinárodních úspěchů. Expozici uzavírají ukázky designu sériově vyráběných souprav z přelomu 20. a 21. století. Další část expozice představuje na vybraných příkladech souborů stolního nádobí, solitérů a figurální tvorby produkci **čínského a japonského porcelánu**, na niž v 18. století navazovala počínající evropská produkce. Její expozice v sousedním sále dokumentuje nejen výrobu **evropského porcelánu**, ale také osudy původních majitelů vystavených předmětů, kteří se stali ve 20. století oběťmi holocaustu.

Autodráha, již vytvořili účastníci dílny Angličáci pořád frčí

Záznam stínu lidské figury – z aktivní zóny ve výstavě
František Drtikol: Z fotografického archivu

Edukační programy

V roce 2013 jsme završili tříletý výzkumný vzdělávací projekt aplikovaného výzkumu NAKI DF 11P01OVV025 **Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy**, podporovaný Ministerstvem kultury ČR, který v letech 2011–2013 řešil v oboru pedagogika a školství otázku kulturního vzdělávání ve čtyřech oblastech: „**Kulturní dědictví a národní identita**“, „**Nehmotné kulturní dědictví**“, „**Historie a multikulturní společnost**“ a „**Vzdělanost a vzdělávání jako součást kulturní identity národa**“.

Projekt byl vyvrcholením patnáctileté spolupráce UPM a katedry výtvarné výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze v oblasti vzdělávání. Na výzkumu vazeb mezi kulturními a vzdělávacími institucemi a výzkumu vztahu dětí a mládeže ke kultuře a jejím proměnlivým podobám a projevům v současném umění i v uměleckém řemesle, užitém umění a designu se podílel interdisciplinární tým badatelů, muzejních, galerijních i školních pedagogů, kurátorů a umělců z Katedry výtvarné výchovy PedF UK v Praze, UPM, Galerie Rudolfinum a řady fakultních škol různých stupňů i zaměření. Projekt vedla Marie Fulková (PedF), hlavní řešitelkou za UPM byla Vladimíra Sehnalíková.

Cílem projektu bylo na základě výsledků akčního (terénního) pedagogického výzkumu vytvořit znalostní banku, vzdělávací prostředí a edukační modely k prezentaci nehmotného kulturního dědictví, k jeho integraci do vzdělávacích programů škol a negraduální přípravy učitelů a k rozvíjení kulturní národní identity. Podařilo se založit aktivní badatelské síť mezi univerzitním pracovištěm a kulturními institucemi, modelově mezi Pedagogickou fakultou UK, UPM a Galeríí Rudolfinum.

V posledním roce výzkumu byla vydána druhá odborná kniha **Galerijní a muzejní edukace 2** a byly vytvořeny **modely vzdělávacích a komunikačních strategií mezi muzeem, galerií a školami všech stupňů**. Řešení a návrhy didaktických transformací kulturních obsahů se opírají o původní výzkumné nálezy z procesů percepce uměleckých děl, kulturních artefaktů a zprostředkování umění mladým návštěvníkům, a to v kontextu soudobých bádání v oblasti galerijní a muzejní edukace.

Na závěr roku jsme otevřeli **výstavu Gamuedu.cz** v Obecním domě, která představila výstupy projektu (více viz str. 27).

Výstupy projektu v oblasti odborných publikací a metodik mohou sloužit jako teoretické a metodické zázemí nejen odborné obci vzdělavatelů, pracovníkům v kultuře a umění, studentům učitelství a humanitních oborů, ale také jako návrhy možností pro učitele a učitelky a galerijní/muzejní pedagogy a pedagožky, jak pracovat s kulturními obsahy v životní a pedagogické praxi.

Další informace o edukačních programech připravených k jednotlivým výstavním projektům UPM naleznete na stranách 23–28.

KOH-I-NOOR HARDMUTH v Českých Budějovicích, patron ateliéru pro návštěvníky, poskytl UPM na základě smlouvy o propagaci výtvarný materiál. Velice si vážíme toho, že tato česká firma, vyrábějící prvotřídní umělecké potřeby, podporuje muzeum specializované na umělecké řemeslo, užité umění a design.

Vydavatelská činnost

Hlavním edičním titulem roku 2013 se stala publikace k dlouhodobé expozici secese v Obecním domě. Její vydání v koprodukcí s nakladatelstvím Arbor vitae posílilo vzájemně výhodnou spolupráci. Nakladatelství knihu distribuuje rovněž na americký trh.

SECESE – VITÁLNÍ UMĚNÍ 1900 **ZE SBÍREK UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉHO MUSEA V PRAZE**

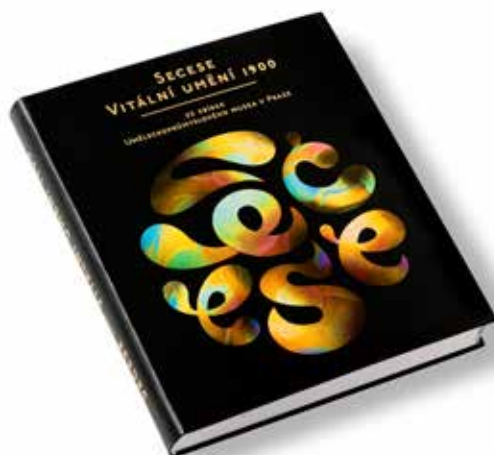
VITAL ART NOUVEAU 1900 **FROM THE COLLECTIONS OF THE MUSEUM OF DECORATIVE ARTS IN PRAGUE**

Publikace představuje špičková díla české a evropské secese ze sbírek UPM – exponáty nové stálé expozice v Obecním domě. Jejím cílem je ukázat užité umění secese jako součást převratného modernizačního a emancipačního úsilí závěru 19. století. Kniha proto přibližuje secesní estetiku jak z hlediska uměleckého provozu, stylových inovací a jejich ideových kořenů, tak z hlediska nového životního stylu projevujícího se v proměnách obytného interiéru, ve vizualitě reklamy či v secesní módě.

vydavatelé: UPM a nakladatelství Arbor vitae
autoři koncepce: Lucie Vlčková, Radim Vondráček
texty: Iva Knobloch, Eva Uchalová, Otto Urban, Lucie Vlčková, Radim Vondráček, Filip Wittlich a další kurátoři UPM
vydání: české a anglické
grafický design: Štěpán Malovec
formát: 24,5 x 21 cm, měkká vazba
počet stran: 304
počet reprodukcí: 540
náklad: 1200 čj, 1200 aj, z toho UPM: 500 čj, 500 aj
ISBN 978–80–7101–128–6 (UPM, čj)
ISBN 978–80–7101–129–3 (UPM, aj)
cena v UPM: 890 (čj), 890 Kč (aj)

Kniha vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Uměleckoprůmyslové museum v Praze (MK000023442).

Digitalizace exponátů UPM probíhala v rámci projektu Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana, podpořeného grantem Evropské komise v rámci programu pro konkurenceschopnost a inovace CIP – Programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií ICT–PSP 2007–2013, č. 297 384.

GALERIJNÍ A MUZEJNÍ EDUKACE 2 **UMĚNÍ A KULTURA VE ŠKOLNÍM KONTEXTU / UČENÍ Z UMĚNÍ**

Vzdělávací programy Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Galerie Rudolfinum v letech 2012 a 2013

Publikace přináší souhrn edukačních programů realizovaných v UPM a v Galerii Rudolfinum během let 2012 a 2013. Sleduje hlavní koncepci uplatněnou v předchozím dílu, a to sled programů ve vazbě na výstavy, zájem ale přenáší na pedagogické rozvedení některých témat ve škole. Práce s tématy propojuje edukační program s dalšími prameny, dotvářejícími kontextové pole. Jsou to texty z oblasti krásné literatury, poezie, dále historické prameny, současný diskurz umění, internetové a jiné encyklopedické zdroje, ale také – a především – výtvarné a autentické výpovědi žáků a studentů. Kniha představuje možnosti vyučování inspirovaného vztahem kulturní a vzdělávací instituce a ukazuje, že návštěvou výstavy a absolvováním programu v muzeu či galerii proces učení nekončí. „Dešifruje“ pedagogické postupy až do úrovně strukturovaných příprav na vyučování a vazeb na Rámcový vzdělávací program, oblast Umění a kultura.

vydavatelé: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, a UPM

autorky koncepce a textů: Marie Fulková, Lucie Hajdušková, Leonora Kitzbergerová, Vladimíra Sehnalíková

vydání: české s anglickým resumé

grafický design: Štěpán Malovec, Ondřej Šorm

formát: 29,5 x 21 cm, měkká vazba

počet stran: 352

počet reprodukcí: 350

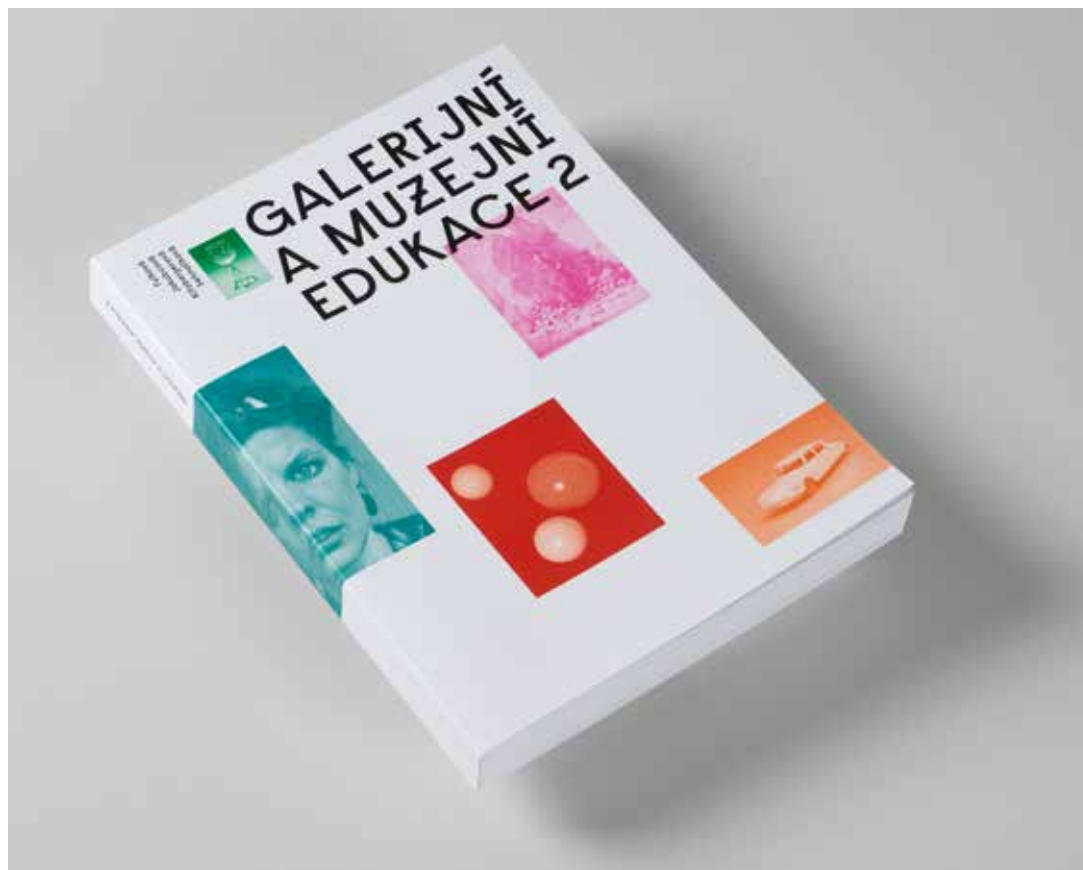
náklad: 500 ks (z toho UPM 250 ks)

ISBN 978-80-7101-127-9 (UPM)

ISBN 978-80-7290-700-7 (UK)

cena v UPM: 275 Kč

Vydání publikace umožnila grantová podpora Ministerstva kultury České republiky NAKI DF 11P01OVV025.

KDYŽ SE UTOPIE STANE SKUTEČNOSTÍ
PANELOVÁ SÍDLIŠTĚ V ČESKOSLOVENSKU 1953–1989

Edice Kontexty

Kniha nastiňuje souvislosti a východiska výstavby panelových sídlišť. Ukazuje, jak se v prostředí poválečného Československa proměnila utopická myšlenka avantgardy poskytnout všem lidem bez rozdílu kvalitní bydlení a jak politické, ekonomické a společenské dění v padesátých až osmdesátých letech ovlivnilo podobu a fungování panelových sídlišť. Dnes v nich žijí více než tři miliony obyvatel České republiky a ukazuje se, že i do budoucna některá z nich mohou být zajímavou formou bydlení. Svébytnou částí knihy, nikoli pouhou ilustrací textu, je cyklus fotografií Jaromíra Čejky zachycující každodenní život v pražském Jižním Městě na začátku osmdesátých let. Čejkovy snímky v tomto rozsahu nebyly dosud nikdy publikovány.

vydavatelé: UPM a nakladatelství Arbor vitae

text: Lucie Zadražilová

vydání: české s anglickým resumé

ČB fotografie: Jaromír Čejka

grafický design: Štěpán Malovec

formát: 21 x 18 cm, měkká vazba

počet stran: 144

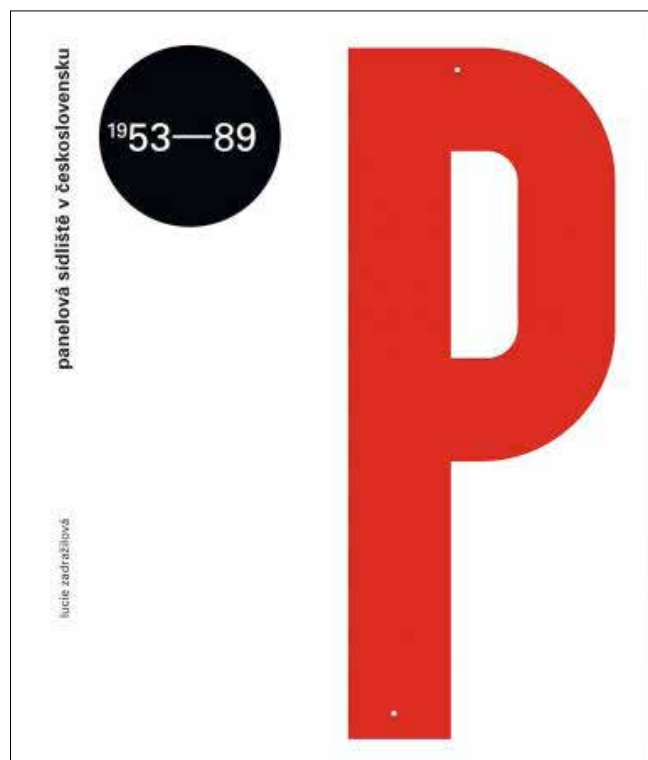
počet reprodukcí: 70

náklad: 300 ks (z toho UPM: 70 ks)

ISBN (UPM): 978-80-7101-133-0

cena v UPM: 190 Kč

Kniha vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Uměleckoprůmyslové museum v Praze (MK000023442).

JOHANN HIEBEL (1679–1755)
MALÍŘ FRESEK STŘEDOEVROPSKÉHO BAROKA

Malíř Johann Hiebel (1679–1755), původem ze Švábska, byl jedním z řady umělců cizího původu, kteří se trvale usadili v Čechách a významně zasáhli do vývoje českého barokního umění. Zanedlouho po příchodu do Prahy (1707) začal pracovat pro nejvýznamnější stavebníky v Čechách, především pro řád Tovaryšstva Ježíšova české provincie, pro jehož kostely, kaple a knihovnu namaloval své nejvýznamnější fresky. Působil však i ve vzdáleném Rastattu, kam byl angažován markraběnkou Baden-Badenskou. Hiebel byl již svými současníky vysoce ceněn jako malíř specializovaný na nástropní freskovou malbu s uplatněním bravurně zvládnutých prvků architektonického ilusionismu (archivní údaje jej staví na výtvarném žebříčku hned za nejbohatšího malíře své doby Václava Vavřince Reinera). Tato publikace je tak prvou souhrnnou prezentací Hiebelovy tvorby. Vedle shromáždění a zhodnocení dosavadních poznatků zahrnuje zejména aktuální archivní výzkum a podrobnou dokumentaci a rozbor malířského díla.

vydavatelé: Nakladatelství Lidové noviny a UPM

text: Jiří Fronek

vydání: české s německým resumé

grafický design: Vladimír Vímř

formát: 26 x 23 cm, měkká vazba

počet stran: 342

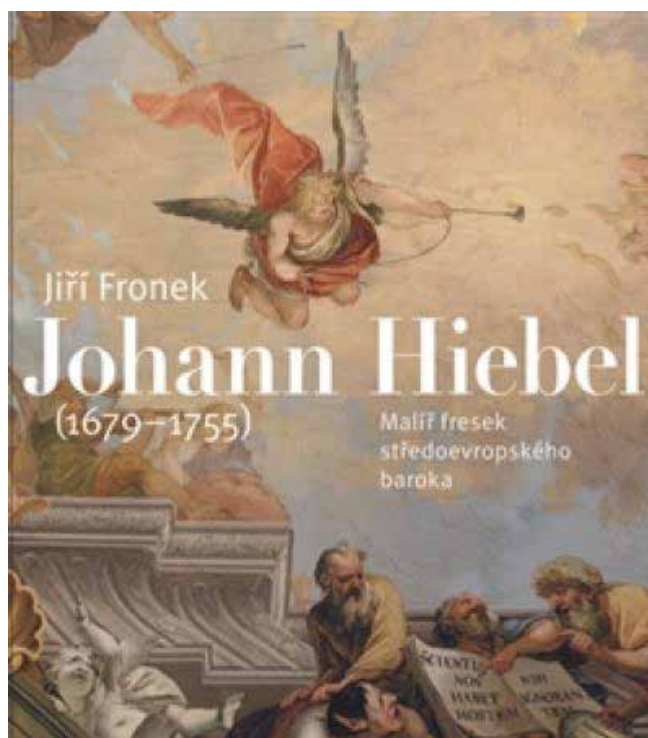
strany s reprodukcemi: 120 (ČB), 20 (barevně)

náklad: 500 ks (z toho UPM 30 ks)

ISBN 978–80–7101–134–7 (UPM)

ISBN 978–80–7422 (NLN)

cena v UPM: 699 Kč

6) Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek

I. sbírka skla, keramiky a porcelánu)

Akvizice a péče o sbírky

Kolekci historického skla obohatil zisk barokního rytého poháru s vedutou Amsterodamu (severní Čechy, před r. 1750), který byl převeden z Kunstgewerbemusea v Berlíně, dále nákup číšky z preisslerovské dílny (kolem let 1730–1735), cukřenky (kolem r. 1850), vázy z doby biedermeieru a číšky se zatavenou pastou. Do sbírky historického porcelánu a keramiky přibýly darem dva koflíky s miskou z porcelánek v Březové (kolem r. 1850), a v Lokti (1845). Do sbírky moderního a současného skla a keramiky byly zakoupeny skleněné objekty levý Voroneckýte (Litva), Song Mi Kim (Kor.), Pavla Wernera, Patrika Illo (SK), dále keramické objekty: konvolut prací Pravoslava Rady, díla Václava Šeráka, Karla Pauzera, Ellen Jilemnické, Zdeňka Maniny a návrhy pro architekturu Ladislava Olivy staršího. Darovány byly keramické objekty: Jan Nušl – Měsíce (12 figurálních reliéfů, 1940), Miroslav Strnad: Labyrint světa a ráj srdce (1964), a také kolekce studentských prací, které vznikly v době působení profesora Václava Šeráka a poté docenta Pavla Knapka na VŠUP (Marek Vráblík, Zuzana Bernasovská, Šárka Bulčíková, Michal Jakeš, Antonín Tomášek, Gabriel Vach ml., Rudolf Jakubík, Jakub Grec). Sbírkou dále obohatily dary designu skla Miroslava Balíka, Vladislava Urbana, Daniela Piršče, Studia Koncern Design, Martina Jakobsena, a nákupy prací Olgoje Chorchoje (Kavalier), Martina Žampacha a Matěje Chabery (Kavalier). Z oblasti designu keramiky byly muzeu věnovány práce Daniely Kosové (+nákup), Markéty Novákové a Studia De-sign. UPM získalo darem řadu objektů z XI. Mezinárodního sklářského symposia IGS Nový Bor 2012, čímž výrazně obohatilo doposud stagnující sbírku zahraničního sklářského umění. Zastoupeni jsou Jamex a Einar de la Torre (Mexiko/USA), Edward Leibovitz (Belgie), Minako Shirakura (Japonsko), Kazushi Nakada (Japonsko/Finsko), Hajnalka Virág (Maďarsko), Vesa Varrela (Finsko), Mare Saare (Estonsko), Palo Macho (Slovensko).

Pracovníci I. sbírky se prioritně věnovali finalizaci celkových fyzických inventur sbírek historického skla, porcelánu a keramiky. Celkem v I. sbírce prošlo v roce 2013 inventurou 4 841 položek. Fotografováno bylo 490 předmětů, čímž byla dokončena fotodokumentace fondů v depozitářích (s výjimkou nejrozměrnějších předmětů). Ve sbírce moderního a současného skla a keramiky dostalo nová inventurní čísla celkem 139 ks položek. Základní zápis do systému Demus získaly v rámci inventury též fondy Jílek a Lobmeyr, které jsou oba uloženy ve Sklářském muzeu v Kamenickém Šenově (888 ks). Bylo připraveno 295 položek z dlouhodobě deponované sbírky fajánse Hugo Vavrečky k plánovanému navrácení sbírky majitelům. Restaurováním zásadního významu prošlo celkem 35 sbírkových předmětů a běžnými konzervátorskými zásahy 8 předmětů. Na uložení fondu většiny podmaleb a siluet byly z prostředků ISO vyrobeny speciální boxy (ve spolupráci s restaurátorkou Barborou Valentovou).

Prezentace sbírky

Pozměněná repríza výstavy *Z Nového Světa do celého světa. 300 let harrachovského skla* (spoluautory výstavy byli za UPM Helena Brožková a Jan Schöttner) sklídila po UPM a ZČM v Plzni v pozměněné podobě úspěch také v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (leden – květen 2013). Jan Schöttner byl členem kurátorského týmu expozice *Secese – Vítální umění 1900* pro Obecní dům (od listopadu 2013, 130 položek). V GHMP v Trojském zámku se prezentovala pozměněná podoba výstavy *Dva fenomény evropského sklářství: benátské a české sklo* autorky Duni Panenkové. Výstava přenesená z Galerie České spořitelny se uskutečnila pod názvem *Benátské hutně tvarované a české řezané sklo ze sbírek UPM (16.–19. století)* za kurátorského podílu J. Schöttnera a H. Brožkové (duben – listopad 2013).

Dita Hálová byla autorkou výstavy *Sdružení výtvarných umělců keramiků Artceramics* na Novoměstské radnici v Praze (se Zdeňkem Freislebenem, duben – květen 2013) a kurátorkou výstavy *25. Mezinárodní symposium keramiky Bechyně* v Mezinárodním muzeu keramiky AJG v Bechyni (květen – červenec 2013), která se v závěru roku 2013 přesunula do Nové síně v Praze (prosinec 2013 – leden 2014), a dále výstav *Tři. Jiří Laštovička/Eva Slavíková/Tomáš Proll* opět v Nové sině (září – listopad 2013) a *Vladimír Uhlík/Majáky* na Novoměstské radnici v Praze (září – říjen 2013). Dále připravovala výstavu *Oheň – Hlína – Led. Václav Šerák a žáci* pro

UPM (červen – září 2014) a *Fenomén B...! 130 let keramické školy v Bechyni* pro AJG (květen – září 2014). Dita Hálová dále zahájila práci na oživení expozic Muzea porcelánu na zámku v Klášterci nad Ohří (m. j. spoluprací se Západočeskou univerzitou v Plzni). Připravovala novou podobu stálých expozic Mezinárodního muzea keramiky AJG, Bechyně. Spolupracovala na výstavách *Ateliér keramiky VŠVU Bratislava*, Mezinárodní muzeum keramiky, AJG, Bechyně (srpen – září 2013) a *Gamuedu.cz*, Obecní dům, Praha (prosinec 2013 – březen 2014).

Ve výstavním sále UPM se konala pod názvem *VIP sklo* výstava výsledků XI. Mezinárodního sklářského symposia IGS Nový Bor 2012 přesunutá ze Sklářského muzea v Novém Boru (kurátor M. Hlaveš, květen – srpen 2013). V Letohrádku královny Anny na Pražském hradě proběhla výstava *Stanislav Libenský Award 2013* (M. Hlaveš, září – prosinec 2013). Do července 2013 byla prodloužena výstava *Vše nejlepší! České sklářské umění* ve stálé expozici UPM. Její kurátor Milan Hlaveš pokračoval ve spolupráci na přípravách stálé expozice Centra sklářského umění v Sázavě (s Petrem Novým, MSB). Odborně spolupracoval na výstavě *Obrazy a předobrazy* v GHMP a výstavě profesora Jiřího Harcuby v Galerii Dorka, Domažlice.

Pracovníci I. sbírky nad plán roku 2013 připravili obsáhlé výstavy *Bohemian Glass from the Collection of the Museum of Decorative Arts in Prague* pro Suntory Museum of Arts v Tokyu a další japonské instituce (srpen – září 2014), a *Masterpieces of European Glass from the Collection of Museum of Decorative Arts in Prague* pro Beijing Art Museum a čtyři další čínská muzea (červen 2014 – říjen 2015). Započali také ve spolupráci s Národním muzeem v Praze vytvářet výstavu českého skla pro Korejské národní muzeum v Soulu (únor 2015). Zahájena byla jednání o dlouhodobých obsáhlých zápůjčkách historické kameniny (zámek Vranov nad Dyjí) a historického skla (zámek Světlá nad Sázavou).

I přes omezení zápůjček z UPM se sbírkové předměty z I. oddělení prezentovaly na výstavách: *Čas zámořských objevů*, NM – Náprstkovo muzeum, říjen 2013 – září 2014 (37 položek), *Antická keramika ze sbírek českých muzeí, univerzit a zámků*, Podřipské muzeum – zámek Roudnice nad Labem, červenec – říjen 2013 (29 ks), *Obrazy a předobrazy*, GHMP, září – listopad 2013 (11 ks), *Murano, chefs-d'oeuvre de verre de la Renaissance au XXI siècle*, Musée Maillol, Paříž, březen – červenec 2013 (2 ks), *Konvergence*, Jiřina Žertová, Vladimír Kopecký, Východočeská galerie, Pardubice, duben – květen 2013 (7 ks), *Waldemar Fritsch a jeho doba/Porcelánová plastika 1925–1945*, GVU Karlovy Vary, listopad 2013 – únor 2014 (6 ks), *Škola moderného videnia*, Bratislava, červenec – září 2013 (3 ks), *Jan Kotík 1916–2002*, Národní galerie – Veletřní palác, říjen 2013 – duben 2014 (4 ks). Zápůjčky komplikovalo uložení části sbírkového fondu v provizorním mimopražském depozitáři. Trvaly dlouhodobé zápůjčky z předchozích let, z nejpočetnějších například do stálých expozic Národní galerie v Praze.

Vědeckovýzkumná činnost

Helena Brožková studovala archivní prameny a určovala předlohy k podmalbám v rámci dlouhodobého úkolu *Umění podmalby ve sbírce UPM* (např. určení předlohy k podmalbě *Orfeus hraje zvířatům*, nová zjištění na téma Daniel a Ignác Preisslerové, ve spolupráci s Janem Merglem, ZČM). Upravovala texty průvodce expozicí uměleckého řemesla doby baroka ve Schwarzenberském paláci (NG). Další studium věnovala vedle podmaleb i jiným materiálům – obrazům, špalírům, kamnům, lustrům, nábytku, textilu v interiérech, a zejména luxusnímu i nápojovému sklu, keramice a porcelánu v barokních inventářích. Jan Schöttner zpracoval kolekci českého a evropského secesního skla pro vědecký katalog stálé expozice secese v Obecním domě v Praze a podílel se na tvorbě doprovodných programů. Milan Hlaveš se věnoval odborné činnosti v rámci grantu NAKI Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy coby jeho spoluředitel.

Publikační činnost

Publikace Mergl, J. (ed.) a kol.: *Z Nového Světa do celého světa*, Praha 2012, na které se autorsky podíleli Helena Brožková a Jan Schöttner, získala v soutěži Gloria musaealis 2012 **první místo v kategorii Muzejní publikace roku**.

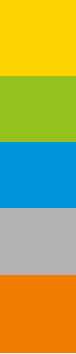
Vydané publikace a texty

- Helena Brožková, Harrachovská sklárna v Novém Světě v 18. století, *Sklář a keramik* 2013, č. 1–2, s. 7–14
- Helena Brožková, Podmalby ve světle barokních inventářů východočeské šlechty neboli exempla trahunt, *Orlické hory a Podorlicko* 19, 2013, s. 277–280
- Dita Hálová, ARTCERAMICS (kat. výstavy UPM a SVUK), Praha 2013
- Dita Hálová, ARTCERAMICS, *Sklář a keramik* 2013, č. 5–6, s. 134–135
- Dita Hálová, Výstava Šárky Radové Lidé, *Sklář a keramik* 2013, č. 7–8, s. 191
- Dita Hálová, Transformers Ondřeje Batouška ve Whiteboxu, *Sklář a keramik* 2013, č. 9–10, s. 243
- Dita Hálová, Nejen Majáky na Novoměstské radnici, *Sklář a keramik* 2013, č. 11–12, s. 295
- Milan Hlaveš, XI. IGS Nový Bor 2012. Mezinárodní sklářské sympozium. *Das Internationale Glassymposium. The International Glass Symposium*, Nový Bor 2013
- Milan Hlaveš a kol., *Stanislav Libenský Award 2013*, Praha 2013
- Milan Hlaveš, Výstava XI. IGS v UPM, *Sklář a keramik* 2013, č. 5–6, s. 134
- Jan Schöttner, Historie novosvětské sklárny v první polovině 19. století, *Sklář a keramik* 2013, č. 11–12, s. 265–272
- Jan Schöttner, Secesní sklo, in: *Secese – Vítální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013
- Jan Schöttner a kol.: *České a benátské sklo ze sbírek UPM. Zámek Troja (GHMP)*, Praha 2013 (brožurka k výstavě)

Další odborná činnost a práce s veřejností

Přednášky:

- Helena Brožková přednášela na téma „Orpheus unter den Tieren – eine Hinterglasmalerei in der Art von Roeland Savery“ na mezinárodním sympoziu v Murnau. Uskutečnila cyklus přednášek „Dějiny užitého umění – sklo a keramika“ pro posluchače restaurování silikátů při Ústavu skla a keramiky Vysoké školy chemicko-technologické, Praha.
- Dita Hálová přednesla přednášky „Tři generace Radových v kontextu vývoje české keramické tvorby“ v Bechyni a na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě a přednášku „Jak vystavovat volnou keramickou plastiku? Mezinárodní muzeum keramiky v Bechyni“ na konferenci k 60. výročí založení Alšovy jihočeské galerie v Českých Budějovicích.
- Jan Schöttner přednášel „Evropské umělecké řemeslo“ v Ústavu pro dějiny křesťanského umění Katolické teologické fakulty (KTF) UK a formou exkurzí do depozitáře UPM pro Technickou univerzitu Liberec, Pedagogickou fakultu Jihočeské univerzity, KTF UK a VŠUP. Na téma „České sklo v rámci střední Evropy“ přednášel na konferenci Česko-německého diskusního fóra ve Frauenau (SRN), sekce Místa paměti/Erinnerungsorte.
- Milan Hlaveš přednášel na téma „Současné české muzejnictví“ v Slovenské národné galérii pro Slovenský komitét ICOM, „Secesní sklo ve sbírkách UPM“ v UPM, „All the Best! Czech Glass Art“ v rámci ICOM Glass na generálním zasedání ICOM v Rio de Janeiro, „Contemporary Czech Glass and The Museum of Decorative Arts in Prague 2012–2014“ na konferenci ICOM Glass v Bratislavě a „Czech Glass Today“ v Míčovně Pražského hradu na semináři Glass from Different Angles, který též moderoval. Provedl cykly přednášek o historii a současnosti sklářské tvorby pro Katedru užitého umění Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a pro ateliér design skla Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, dvě přednášky o tvorbě muzejních výstav pro Pedagogickou fakultu UK.
- Proběhlo množství komentovaných prohlídek výstav a expozic (Hálová 6x, Hlaveš 11x, Schöttner 1x).
- Helena Brožková byla členkou komisí pro sbírkovou činnost Národního muzea v Praze a Moravské galerie v Brně.
- Dita Hálová koordinovala přípravu 26. Mezinárodního keramického sympozia Bechyně 2014, které bude zaměřeno na téma design sanitárního vybavení a koupelnových doplňků. Podílela se na přípravách projektu Mezinárodního keramického centra v Bechyni. Byla jmenována členkou kurátorského poradního sboru Alšovy jihočeské galerie.
- Jan Schöttner pracoval v oddělení akvizic a vývozu. Byl členem komisí pro Státní závěrečné zkoušky a Obhajoby diplomových prací na Ústavu pro dějiny křesťanského umění KTF UK.
- Milan Hlaveš působil nadále (od roku 2012) coby předseda Českého výboru ICOM (včetně účasti na Generálním zasedání ICOM 2014 v Brazílii) a pracoval v různých komisích: Akademie designu ČR, Regionální komise Národního památkového ústavu Praha, Český komitét Modrý štít, Umělecká rada Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí n. Labem, Rada stipendijního programu pro oblast výtvarného umění, architektury, designu a užitých umění MK

ČR, komise pro sbírkotvornou činnost MHMP a sklářských muzeí v Novém Boru a Kamenickém Šenově (zde i členem muzejní rady). Byl jmenován do sboru Artistic Program Advisory Committee – Pilchuck Glass School. Byl hodnotitelem Registru uměleckých výstupů vysokých škol (RUV) a vnitřních grantů VŠUP. Předsedal porotám soutěží Sanssouci Junior Glass Match 2013 v Karlových Varech a Preciosa – When Prague Meets Shanghai. Byl členem soutěžních komisí Coburger Glaspreis/The Coburg Prize for Contemporary Glass 2014, Německo, dále Stanislav Libenský Award 2013, Cena Ludwiga Mosera 2013, Becherovka – Pohár českých designérů a Cena Galérie Nova 2013, Bratislava. Spolupracoval na koncepčních materiálech pro MK ČR týkajících se čerpání dotací EU na léta 2014–2020 (program Kreativní Evropa). Byl členem týmu, který připravil třídenní mezinárodní konferenci Muzeum a změna IV. v Národním muzeu v Praze. Předsedal diplomovým a klauzurním komisím katedry užitého umění na VŠUP a byl členem diplomové komise ateliéru designu skla na Univerzitě Tomáš Bati ve Zlíně.

Pracovníci I. sbírky propagovali činnost UPM v médiích: ČRo3 Vltava, Classic FM, ČT, TV Metropol atd. Doplnovali archiv sklářských výtvarníků, podniků a škol a archiv výtvarníků z oblasti keramiky a porcelánu, zpracovávali biografická hesla výtvarníků (M. Hlaveš, D. Hálová). Spolupracovali s Vladimírou Sehnalíkovou na vytvoření edukačního programu výstavě *VIP sklo* (M. Hlaveš a D. Hálová).

Personálie

Personální stav oddělení se nezměnil. Dita Hálová byla pověřena správou a odborným zpracováním sbírek současné keramiky. Jana Černovská dokončila maturitní studium na SOŠ Uměleckých řemesel Podkovářská, Praha 8.

Milan Hlaveš

vedoucí sbírky skla, keramiky a porcelánu

Josef Koudelka: Z cyklu Invaze, 1968

II. sbírka užité grafiky a fotografie

Stejně jako pro celé muzeum, tak i pro sbírku užité grafiky a fotografie byl rok 2013 obdobím v mnoha oblastech přelomovým. Rozhodnutí o výstavbě nového depozitáře urychlilo přípravu na stěhování a současně si vyžádalo postupné omezení výstavních plánů. Zároveň se však pracovníci sbírky věnovali náročným celomuzejním úkolům, jejichž vedení se sbírka ujala, například přípravě expozice secese v Obecním domě nebo grantu Europeana.

Akvizice a péče o sbírky

Bezpochyby nejvýznamnějším akvizičním počinem, i z hlediska celé instituce, bylo úspěšné završení několikaletého jednání s Josefem Koudelkou o získání výběru jeho celoživotního fotografického díla. Dne 7. 8. 2013 byla na ředitelství UPM podepsána smlouva o uložení souboru jeho autorských fotografií a následném daru, celkem v rozsahu 456 fotografických prací. Část tohoto unikátního souboru byla také ještě na konci roku do UPM předána a uložena (péčí Jitky Štětkové a Jana Mlčocha).

Sbírka fotografie získala za rok 2013 celkem 240 kusů přírůstků nově zapsaných do inventáře a více než 300 dalších bude zpracováno v následujícím roce. Významné obohacení znamenal nákup šesti dobových snímků Karla Plicky z dvacátých let a dvou prací ceněného Jana Svobody. Výsledkem soustavné akviziční činnosti bylo přijetí početných a pro sbírku důležitých darů: 228 děl klasika aranžované fotografie sedmdesátých let Petra Balíčka, 3 prací Karla Milera, 47 fotografií dvojice Jasanský-Polák z osmdesátých let, 75 děl konceptualisty Vladimíra Ambroze a 53 prací jeho kolegy Tomáše Rullera. Získány byly i jednotlivé práce klasiků, například tři barevné fotografie Jaroslava Rösslera, které nebyly ve sbírce dosud zastoupeny, nebo snímek Miroslava Háka z května 1945.

Do sbírky grafiky a plakátů bylo zapsáno 42 inventárních čísel přírůstků a do sbírky knih 30 nových položek. Výjimečný byl nákup od Nancé Jocelyn z Francie, zahrnující 14 kresebných návrhů Vojtěcha Preissiga pro časopis *L'Assiette au Beurre* (No100/Mars – Les Joies du Foyer). Na aukcích byly vydraženy dvě unikátní autorské knihy Milana Knížáka ze šedesátých let s bohatou kresebnou a fotografickou složkou, grafické listy Jiřího Balcara z jeho pozůstalosti (9ks) a plakát *Bio Koruna* z roku 1914. Do fondu historické grafiky bylo ze soukromého majetku zakoupeno deset renesančních rytin Heinricha Aldegrevera, Hanse Sebaldy Behama a Georga Pencze. Cenným doplněním sbírky plakátů byl zisk 45 prací českých, moravských a několika švédských autorů z majetku Jana Kozáka. Z darů patřil k nejvýznamnějším plakát budějovického fotografa Antonína Wildta z doby po roce 1900, sponzorsky zakoupený laskavostí pana Nicholase Lowryho a Swann Auction Galleries v New Yorku, dále soubor archiválií z pozůstalosti Ladislava Sutnara, věnovaný jeho synem, a návrh *Centra California Smart* z roku 1988 (1. cena v soutěži pro Lagron, USA), který daroval jeho autor, architekt Stanislav Pícek. Do sbírky byly také věnovány soubory drobné užité grafiky Vojtěcha Preissiga (od K. Matějkové z Prahy), časopis *Umělecký měsíčník 1911–1913* (od A. Oplatkové) a průběžně byly získávány práce grafických designérů mladé generace (Petr Bosák, Robert Jansa, Milan Prudil).

Nákupní komise odsouhlasila zakoupení návrhů na tapiserie a slavného plakátu *Plastic People* od Zorky Ságlové, několika předmětů a fotodokumentace z pozůstalosti Josefa Hesouna a pozoruhodného projekčního svítidla Jiřího Krohy (včetně dokumentace).

Velké úsilí vyvíjeli pracovníci sbírky, zvláště Mariana Holá, v souvislosti se snahami o záchranu interiérů hotelu Praha. Po intenzivních jednáních se podařilo do sbírek UPM darem získat graficky hodnotný informační systém hotelu, nástěnné kovové lampy, tři rozměrné skleněné lustry (z klubovny a restaurace) a dvě křesla.

Inventurou ve fondu grafiky prošlo více než 20 tisíc předmětů (Lucie Kölbersberger, Tereza Janoušková, Anna Oplatková) a v rámci příprav na stěhování sbírky probíhalo čištění a balení sbírkových fondů (Jitka Štětková, Markéta Berdychová a další). Zpracováván a inventován byl fond historické fotografie (fondy získané do roku 1958), do databáze DEMUS přibylo 8 000 záznamů (Jitka Štětková, Pavla Marelová).

Prezentace sbírek

Společnou výstavní akci byla příprava dlouhodobé expozice v Obecním domě, pod názvem *Secese. Vitální umění 1900*, zahájená 31. října 2013. Koncepce výstavy se za muzeum ujali pracovníci sbírky Iva Knobloch, Lucie Vlčková a Radim Vondráček. Z nejceněnějších děl sbírky zde byla prezentována dekorativní malba Alfonse Muchy pro pavilon Bosny a Hercegoviny na Pařížské výstavě 1900, Muchovy návrhy pro knižní vydání *Otčenáše* (1899), plakáty H. Toulouse-Lautreca, Gustava Klimta, Arnošt Hofbauera či Ludvíka Marolda, ornamentální návrhy Vojtěcha Preissiga či fotografie Alfonse Muchy, Františka Drtikola nebo Josefa Nováka. Sbírkou fotografie prezentovala své fondy na několika samostatných výstavách, v první řadě v historické budově UPM, kde Jan Mlčoch představil málo známé práce *Františka Drtikola z fotografického archivu* (4. 9. 2013 – 19. 1. 2014). Připravil také tři výstavy pro Galerii Josefa Sudka na Úvoze, v komorním prostředí bývalého Sudkova bytu: *Bromografie Františka Drtikola* (17. 1.–21. 4.), dále *Fotografie Lotara Neumanna – barevné snímky česko-švýcarského fotografa-amatéra* (23. 5.–8. 9.) a díla předního pražského ateliéru *Jaroslava Balzara* (17. 10. 2013–12. 1. 2014). Sbírkou se také podílela zápůjčkami na výstavě *Palmy na Vltavě – Primitivismus, mimoevropské kultury a české výtvarné umění 1850–1950*, uspořádané v Západočeské galerii v Plzni (30. 1.–28. 4.).

Početné byly zápůjčky fotografických děl Jaromíra Funkeho (pro MG Brno), Jiřího Tomana (Východočeská galerie v Pardubicích), Zdenko Feyfara (Muzeum hlavního města Prahy) a Rudolfa Koppitze (MG Brno). Jan Mlčoch se odborně podílel na výstavě *Secese a secesní fotografie Julie Jirečkové* v Regionálním muzeu ve Vysokém Mýtě (13. 10.–17. 11.). Do zahraničí se uskutečnila zápůjčka na výstavu *Kleopatra – Die ewige Diva* v Bundeskunsthalle Bonn (28. 6.–6. 10.).

Iva Knobloch spolupracovala na koncepci výstavy *Obrazy a předobrazy* (kurátor Karel Císař, Galerie hl. m. Prahy, 18. 9.–17. 11.), kam byl zapůjčen rozsáhlý výstavní soubor Ladislava Sutnara z roku 1934. Mariana Holá připravila výstavní prezentaci v rámci říjnového Designbloku 2013 věnovanou *Hotelu Praha*, zvláště jeho cenným interiéřům a snaze muzea o záchranu tohoto kulturního dědictví. Pro knihovnu UPM uspořádala malou výstavu nástrojů Petra Tučného jako připomínku ročního výročí úmrtí tohoto designéra (duben 2013 – duben 2014). Anna Oplatková vystavila v knihovně UPM ukázky knižní grafiky. Sbírkou plakátů a užité grafiky zapůjčila sbírková díla též na výstavě *Na okraji davu: Umění a sociální otázka v 19. století* (Západočeská galerie v Plzni, 20. 2.–4. 5.) a *Mladí lvi v kleci* (Oblastní galerie Liberec, 12. 9.–31. 12.).

Vědeckovýzkumná činnost

Pracovníci sbírky se zabývali pod vedením Lucie Vlčkové zpracováváním a digitalizací muzejních fondů secesního umění v rámci evropského grantu *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana*, European Commission CIP-PSP, 2012–2013 (Tereza Janoušková, Lucie Kölblersberger, Petr Štembera). Celkem bylo zdigitalizováno 1 374 muzejních předmětů, z toho 184 3D modelů. Výsledky práce UPM byly průběžně prezentovány na několika konferencích, v roce 2013 např. v Římě (Tereza Janoušková).

Pokračovaly práce na grantu *Antonín Kybal – cesty designu a textilní tvorby 20.–60. let 20. století*, 2012–2014, (GAČR: P409/12/P847), které však byly přerušeny z důvodu těhotenství řešitelky Lucie Vlčkové.

Mariana Holá se věnovala výzkumu archivní dokumentace pro projekt *Panelová sídliště v České republice jako součást městského životního prostředí: Zhodnocení a prezentace jejich obytného potenciálu* (MK, program NAKI). Dílčími řešeršemi pramenů k tomuto grantu přispěl Radim Vondráček. Do závěrečného období vstoupil grant *Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa* (program NAKI), na němž se podílel Jan Mlčoch. Započala spolupráce sbírky na grantovém projektu *František Tkadlík* (Národní galerie, GAČR).

V rámci interních vědeckých úkolů Iva Knobloch zpracovávala designéřské dílo Václava Ciglera, zvláště jeho působení na Slovensku v letech 1965–1979 (společně s Ladou Hubatovou Vackovou). Jejich studijní cesta do Bratislavy vyústila ve spolupráci se slovenskou stranou a návrh na prohlášení autorova svítidla v Slovenském národním divadle za kulturní památku (v řízení). Jinou oblastí výzkumného zájmu bylo rané dílo typografa Oldřicha Hlavsy (zpracovávala Iva Knobloch) a problematika estetické recepce průmyslového designu v 19. a 20. století (Radim Vondráček, Mariana Holá).

Časově a odborně náročnou prací byly úpravy rukopisu publikace *Design v českých zemích 1900–2000* pro nakladatelství Academia (editoři Iva Knobloch a Radim Vondráček). Rukopis byl přepracován a odeslán k dalším dvěma připomínkovým řízením. Intenzivní byla také editorská příprava dalších svazků muzejních edic *Design – Profily – Osobnosti* (Iva Knobloch) a *Kontexty* (Radim Vondráček, Lucie Vlčková), a rovněž řady Katalogy sbírek UPM, k níž nově přibyla publikace *Secese. Vitální umění 1900* (editoři Lucie Vlčková a Radim Vondráček). Ve spolupráci se sbírkou vznikly také dvě knihy o Františku

Drtikolovi, dvojdílná publikace *František Drtikol: Etapy života a fotografického díla* (Nakladatelství Svět, texty Anna Fárová, sestavil Stanislav Doležal) a dále kniha Jana Němce *Dějiny světla* (život F. Drtikola), vydaná Nakladatelstvím Host, Brno 2013.

Podobně jako v předchozích letech se sbírka účastnila projektu *Celoživotní učení & UPM – stáže v partnerských evropských institucích umění a designu II*, podpořeného evropským programem Leonardo da Vinci. Iva Knobloch absolvovala studijní cestu do Muzea Narodowego v Warszawie, Osrodek wzornictwa, kde se věnovala výzkumu designu a možnostem spolupráce v rámci Visegradské skupiny.

Sbírku grafiky a fotografie navštívilo více než 40 badatelů, z toho asi čtvrtina zahraničních (z USA, Japonska, Francie, Slovenska a dalších zemí).

Publikační činnost pracovníků sbírky

- Mariana Holá [s Lucií Zdražilovou], Mezi krásnými věcmi: Několik poznámek k činnosti Karla Heraina, *Muzeum LI*, 2013, č. 1, s. 54–61
- Mariana Holá, Jiné zahrady Josefa Sudka, *Ateliér*, 2013, č. 5 (7. 3.), s. 7
- Mariana Holá, Průsečíky automobilismu a moderní architektury ve fotografii, in: Petr – Vorlík (ed.), *Architektura ve službách motorismu*, Praha 2013, s. 28–33
- Mariana Holá, Výhled na(de) vše, *Art+Antiques*, 2013, č. 3, s. 50–51 [nové interiéry Žižkovské věže]
- Mariana Holá, Německý design tehdy a nyní, *Art+Antiques*, 2013, č. 11, s. 50–52
- Mariana Holá, Designblok 2013, *Ateliér*, 2013, č. 21–22 (7. 11.), s. 16
- Iva Knobloch, Recepce secese v užitém umění 20. století, in: Radim Vondráček – Lucie Vlčková (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 18–28
- Iva Knobloch, Ornamentální předlohy a dekorativní návrhy, in: tamtéž, s. 106–121
- Iva Knobloch, Oldřich Hlavsa: typografická avantgarda a formativní Náchod, *Orlické hory a Podorlicko, sborník vlastivědných prací XX*, Rychnov nad Kněžnou 2013
- Jan Mlčoch, Fotografie, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 96–105
- Jan Mlčoch, Josef Voříšek fotograf, in: *Praha 1945 očima fotografa. Josef Voříšek (1902–1980)*, Nakladatelství Svět křídél, Cheb 2013, s. 122–123
- Jan Mlčoch, Fotografové a fotografky v netradičních uměleckých aktivitách, in: Jan Krtička – Jan Prošek (eds.), *Dokumentace umění*, Ústí nad Labem 2013, s. 16–34
- Anna Oplatková, Méně známá grafická tvorba Jana Kotěry, in: *Jan Kotěra. Jeho učitelé doba a žáci. Sborník textů Mezinárodní konference k výstavě Kotěra. Po stopách moderny*, Hradec Králové 2013, s. 24–25
- Petr Štembera – Lucie Vlčková, Plakát, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 286–299
- Petr Štembera, Plakáty Ludvíka Kuby, in: Veronika Hulíková (ed.), *Ludvík Kuba 1863–1956. Poslední impresionista*, Národní galerie v Praze 2013, s. 252–269
- Lucie Vlčková, Dílo Antonína Kybala v muzejních sbírkách a úskalí dochování jeho uměleckého odkazu, *Muzeum* 51, č. 1, 2013, s. 41–53
- Lucie Vlčková, Emancipace umění, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 8–17
- Lucie Vlčková, Umělecké spolky, časopisy a jejich vizuální styl, in: tamtéž, s. 60–73
- Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013
- Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Vital Art Nouveau 1900 from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague*, Prague – Řevnice 2013
- Radim Vondráček, Kunst-Industrie v pojetí Rudolfa von Eitelbergera, in: Taťána Petrasová – Pavla Machalíková (eds.), *Člověk a stroj v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 32. ročníku symposia k problematice 19. století, Plzeň 23.–25. února 2012*, Plzeň 2013, s. 167–181
- Radim Vondráček – Hedvika Kuchařová, Cenzura náboženských obrazových materiálů ve dvacátých a třicátých letech 19. století, *Umění LXI*, 2013, č. 4, s. 325–340
- Radim Vondráček, Secesní umění, vitální síly a reforma života, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 18–27 (též anglické vydání)
- Radim Vondráček, Symbolistní malba, grafika a plastika, in: tamtéž, s. 74–95
- Radim Vondráček, (rec.) Lada Hubatová Vacková, Tiché revoluce uvnitř ornamentu, *Umění LXI*, 2013, č. 6, s. 592–594

Další odborná činnost a práce s veřejností

Na Vysoké škole uměleckoprůmyslové nadále vyučovali Iva Knobloch a Radim Vondráček (obory Dějiny grafického designu, Dějiny uměleckého řemesla a Teorie designu), pro studenty Pedagogické fakulty UK připravil cyklus přednášek na téma české fotografie 20. století Jan Mlčoch. Pracovníci sbírky vedli bakalářské a magisterské práce na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a Filozofické fakultě Masarykovy univerzity (Iva Knobloch, Petr Štembera), prováděli ve stálé expozici UPM a uspořádali více jak dvě desítky komentovaných prohlídek výstav UPM. Jan Mlčoch v UPM přednášel na téma *Průkopníci moderní české fotografie* a *František Drtikol: Kristus/Buddha/Světlo*, dále k výstavě *Krev* ve Slovenské národní galerii v Bratislavě (s Petrem Štemberou a Richardem Fajnozem), také měl přednášky *Akce, bodyart a performance* ve Scholastice Praha (s Petrem Štemberou) a *Fotografie zase jinak* na pražské FAMU. Radim Vondráček připravil přednášky *Secese a filozofie přírody* (UPM) a *Trh s uměním* (pro Společnost přátel UPM), účastnil se konference *Historické fikce a mystifikace* v Studijní a vědecké knihovně v Plzni. Anna Oplatková vystoupila na konferenci *Jan Kotěra. Jeho učitelé, doba a žáci* v Muzeu východních Čech v Hradci Králové.

Iva Knobloch působila jako certifikátor Registru uměleckých výstupů za oblast grafického designu, jako člen Akademie designu ČR a člen grantové komise pro oblast kultury při Magistrátu hlavního města Prahy. Lucie Vlčková pracovala v Grantové komisi MK ČR, v Poradním sboru Památníku národního písemnictví pro sbírkotvornou činnost v oddělení uměleckých sbírek, v porotě soutěže Nejkrásnější české knihy roku 2012 a Artists Book Wanted International Award 2012.

Radim Vondráček byl členem odborné poroty soutěže Gloria musaealis (cena ministra kultury), členem několika vědeckých rad, odborných komisí a poradních sborů (Národní galerie v Praze, Archivu NG, Západočeského muzea v Plzni, Památníku národního písemnictví, Západočeské galerie v Plzni) a členem Rady pro centrální evidenci sbírek MK ČR. Byl recenzentem vědeckých publikací a studií (mj. časopisu *Umění*) a rovněž hodnotitelem materiálů Národní soustavy kvalifikací. Jan Mlčoch byl členem Umělecké rady Fakulty umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a akviziční komise sbírky PPF Art. Mariana Holá působila jako člen Akademie designu ČR.

Personálie

Lucie Vlčková nastoupila mateřskou dovolenou, Mariana Holá se provdala a přijala nové příjmení Kubištová.

Radim Vondráček

vedoucí sbírky užité grafiky a fotografie

Akvizice do sbírky 20. století a zároveň exponát
výstavy Secese – Vitální umění 1900
v Obecním domě v Praze:
Elektrická konvice, po r. 1907,
návrh Peter Behrens, výroba AEG, Berlín, měď, mosaz

III. sbírka nábytku, kovů a různých materiálů

Zásadní společný úkol materiálově široké sbírky představovala příprava expozice i doprovodného katalogu *Secese – Vitální umění 1900*. Skladba ostatních projektů svou rozmanitostí plně odpovídala šíři spravovaných sbírkových celků. Činnost v oblasti badatelské, publikační i digitalizační práce proto zahrnuje díla středověká i raně novověká (zveřejnění sbírky gotické figurální řezby ve slonovině v rámci internetové databáze *The Gothic Ivories Project*; vydání průvodce expozicemi NG a UPM ve Schwarzenberském paláci *Baroko v Čechách*), díla z období secese a moderny (zveřejnění sbírkových předmětů formou 3D scanů v rámci projektu *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau to Europeana*; odborné zpracování díla Jana Kotěry a Bohumila Južniče) i tvorbu současných umělců (spolupráce při přípravě výstavních projektů realizovaných mimo UPM).

Akvizice a péče o sbírky

V průběhu roku 2013 probíhala jednání o možných akvizicích do sbírky historického nábytku, k realizaci akvizic však nedošlo z důvodů nižší míry autenticity nabízených předmětů a zároveň neúměrných finančních nároků majitelů děl. Naopak díla z období 20. a 21. století rozšiřovala v průběhu roku 2013 téměř všechny sbírkové celky oddělení, v první řadě systematicky budované sbírky moderního a současného nábytku a prací z obecných kovů a šperku. Formou darů byla sbírka rozšířena o sedací secesní nábytek (židle vyrobená po roce 1900 firmou Valentin Jaderníček ve Fryštáku na Moravě jako součást zakázky pro italské horské hotely v okolí Val Gardeny, přičemž soubor těchto židlí byl identifikován in situ v hotelu Charme Hotel Uridl v italské St. Cristině), dále o poválečný nábytek (souprava sklopných křesel a stolku, vzorovaná v padesátých letech 20. století slovinským designérem Niko Kraljem) i současný nábytkový design (autorsky realizované křeslo Vlastimila Tesky z roku 2010). Proplaceny v roce 2013 byly již dříve schválené akvizice současné nábytkové tvorby, především chaise longue českého designéra Jiřího Pelcla či divadelní křesla navržená Radimem Ulmannem.

Nákupy pro sbírku moderních předmětů z obecných kovů byly motivovány především potřebami připravované expozice secese a související se změnou stálé expozice v historické budově UPM. Zakoupeny proto byly práce dle návrhů Josefa Hoffmanna z produkce Wiener Werkstätte (košíček, miska) či konvice vzorovaná Petrem Behrensem; dále svítidla, nádoby, stolní doplňky i kuřácké potřeby středoevropské provenience z let 1900–1930). Poradním sborem byl schválen nákup fragmentu unikátní promítačky obrazů spolu s příslušnou dokumentací, dochované v pozůstalosti českého architekta Jiřího Krohy. Sbírkou autorského šperku 20. a 21. století doplnily formou nákupů kolekce současných tvůrců mladé a střední generace (Kateřina Matěchová, Kateřina Chamarel, Nicole Taubinger, Mayumi Shinohara). V Čechách působící japonská výtvarnice Mayumi Shinohara i rakouský šperkař Peter Skubic navíc po realizaci nákupů jejich děl do UPM sbírku obohatili dary svých autorských šperků, což je v této oblasti tvorby jev zatím velmi vzácný. V průběhu roku byly pro zakoupení dále připraveny kolekce děl příslušníků zakladatelské generace českého a slovenského autorského šperku (díla Erny Masarovičové, Josefa Symona a Miroslavy Symonové). S realizací těchto významných akvizic se počítá pro počátek roku 2014. Za mimořádné obohacení sbírky šperku UPM je třeba považovat nákup náramku s figurálním motivem, provedeného kolem poloviny 20. století sochařem Janem Nušlem.

Sbírkový fond zaznamenal v roce 2013 i citelnou, leč morálně odůvodnitelnou ztrátu. Byl totiž administrativně dokončen v minulých letech zahájený proces převodu figurálně zdobené barokní konvice ze slonoviny, signované würzburským řezbářem Johannem Michaellem Maucherem, ze sbírek UPM (dosud inv. č. 66 656) do Stiftung Preussischer Kulturbesitz Berlin. Dílo bylo do sbírek UPM zakoupeno v roce 1965 v pražském obchodě starožitnostmi. O dvacet let později se jej podařilo identifikovat s předmětem ztraceným z berlínských muzeí během druhé světové války. V roce 2009 došlo mezi muzei v Praze a Berlíně (Kunstgewerbemuseum) nejprve k dlouhodobé výměně předmětu formou zápůjčky. V roce 2013 byl případ uzavřen vyřazením Maucherovy slonovinové konvice z Centrální evidence sbírek MK ČR a definitivním předáním předmětu následnické instituci původního majitele, tedy Stiftung Preussischer Kulturbesitz Berlin.

Fyzická inventura probíhala v roce 2013 především ve sbírce nábytku (včetně expozic) a ve sbírce obecných kovů (v podsbírcce medailí). V průběhu roku byla též dokončena kontrolní fyzická inventura sbírky drahých kovů a jiných materiálů kompletací elektronické fotodokumentace sbírky. V depozitáři drahých kovů i nadále pokračovalo vybavování úložných prostor (zásuvek) adjustačními prvky pro jednotlivé předměty.

Spolupráce sbírky s restaurátorským oddělením UPM probíhala v průběhu roku ve znamení příprav expozice secese a péče o konvoluty francouzských středověkých poutních upomínek ze sbírek UPM a Národního muzea v rámci příprav výstavy v německém Mühlhausen (viz níže). Významným počinem se stalo i restaurování zlatnický provedeného domácího oltáříku z období vrcholného baroka s vyobrazením Madony kadaňské a s plně plastickými figurami Bolestného Krista, andělů a Čtrnácti svatých pomocníků. Autorsky určené dílo tuzemské provenience tvoří součást expozice liturgického umění v sále Klenotnice v hlavní budově muzea.

Prezentace sbírek

Všichni pracovníci sbírky přispěli k realizaci nové expozice UPM *Secese – Vitální umění 1900*, jež byla veřejnosti zpřístupněna na podzim 2013 ve výstavních sálech Obecního domu v Praze. S přípravou byly spojeny i dílčí změny ve stálé expozici v historické budově UPM, především v té části Klenotnice, jež je věnována pracím z obecných kovů. Zde byla posílena instalace o stolní náčiní a interiérové doplňky z dvacátých a třicátých let 20. století ve stylu art deco a funkcionalismu. Představeny tak byly například ukázky středoevropské produkce stolního náčiní z chromované oceli, akvizice sbírky z let 2012 a 2013.

Sbírka se podstatnou měrou podílela na podobě několika výstavních projektů soustředěných na oblast uměleckého šperku, realizovaných v regionálních muzeích ČR. Výstava *Český granát na světových výstavách* (Muzeum Českého ráje v Turnově, květen – červenec 2013) byla díky spolupráci Petry Matějovičové obohacena o šperky, jež reprezentovaly Československo na Expo 58 v Bruselu a Expo 67 v Montrealu. Podobně výstavu *Pravěký a současný šperk* (Severočeské muzeum v Liberci, březen – květen 2013) obleslala kurátorka rozsáhlou kolekcí českého autorského šperku druhé poloviny 20. a počátku 21. století. Ryze současné autorské produkce byly věnovány výstavy šperkařů Petra Vogela (*Přítomnost*, Galerie Ladislava Sutnara v Plzni, březen – duben 2013) a Denisy Sedlákové a Kamily Housové-Mizerové (*Hříčky*, Galerie KusKovu, Praha, červen – srpen 2013), na jejichž realizaci se UPM podílelo zápůjčkou sbírkových předmětů, zakoupených v posledních letech. Petra Matějovičová kurátorsky spolupracovala též na výstavách současného uměleckého šperku, realizovaných bez účasti sbírkového fondu UPM (výstava skupiny 4D v Českém centru ve Vídni; výstava Hanuše Lamra a Ivany Matějkové v Galerii KusKovu). Nepočítanými, zato mimořádnými exponáty přispěly sbírky UPM k výstavnímu projektu Národního muzea v Praze s názvem *Peníze*, a to jak do hlavní části (Nová budova NM, listopad 2013 – září 2014; zápůjčka kubistického nábytku), tak i doprovodných výstav *Aféry první republiky* (tamtéž, zápůjčka rondokubistického nábytkového souboru a zlatnický provedených objektů, vajíček ve stylu Fabergé) a *Čas zámožských objevů* (Náprstkovo muzeum, říjen 2013 – červen 2014; zápůjčka předmětů z exotických materiálů). Expozičně hojně využívaný kubistický i rondokubistický nábytek ze sbírek UPM doplnil též osnovu výstavy *Národní styl* (Národní galerie v Praze, Veletržní palác, leden – červen 2013). V první polovině roku ještě probíhal i předchozí výstavní projekt Národního muzea v Praze, zastřešený názvem *Monarchie*, v jehož rámci byly sbírky UPM prezentovány ve výstavě věnované gastronomii šlechty (Musaion, NM, říjen 2013 – květen 2014).

Výsledkem odborné spolupráce ředitelky UPM Heleny Koenigsmarkové za asistence kurátora sbírky obecných kovů Michala Stříbrného s mezinárodním řešitelským týmem (Hartmuth Kühne, Carina Brumme, Berlín) byl vědecký katalog (Hartmuth Kühne – Helena Koenigsmarková – Carina Brumme, *Jungfrauen, Engel, Phallustiere: Die Sammlung mittelalterlicher französischer Pilgerzeichen des Kunstgewerbemuseums in Prag und des Nationalmuseums Prag*, Berlin 2012). Navazovala zápůjčka kolekce středověkých poutních odznaků francouzské provenience na výstavu *Umsonst ist der Tod! Alltag und Frömmigkeit am Vorabend der Reformation* v německém Mühlhausen (Museum am Lindenbühl, září 2013 – duben 2014). Poněkud netradičním a z hlediska bezpečnosti sbírkových předmětů zcela mimořádným prezentačním počinem se stala performance se šperky Václava Ciglera (připravená z děl v majetku UPM i v majetku autora), realizovaná v prostorách knihovny UPM 26. června 2013 u příležitosti hojně navštívené přednášky bývalého ředitele muzea Jiřího Šetlíka.

Digitalizace a zveřejnění sbírkových celků prostřednictvím nových médií se v roce 2013 v rámci III. sbírky UPM netýkalo pouze děl moderního umění, byť projekt *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau to Europeana*, koordinovaný kurátorem sbírky Michalem Stříbrným a zahrnující sdílení sbírkových předmětů období secese ve formě fotografií i 3D scanů, zůstal v této oblasti nejrozsáhlejším počinem (veřejnosti přístupno prostřednictvím portálů www.europeana.eu a www.esbirky.cz). Součástí mezinárodního projektu digitalizace uměleckých děl se stala též sbírka figurální gotické řezby ve slonovině (*The Gothic Ivories Project*, vedený Courtauldovým institutem v Londýně; viz <http://gothicivories.courtauld.ac.uk>). Účast UPM (Petra Matějovičová, Milena Hořícká) v daném projektu byla o to zajímavější, že k ní došlo krátce po akvizici odborné veřejnosti dosud zcela neznámé gotické sošky ze slonoviny, tzv. Madony z Olešnice, do muzejních sbírek, a mezinárodní internetová databáze se tak stala první platformou pro představení dosud neznámého gotického díla.

Odborná činnost kurátorů sbírky směřovala v roce 2013 k prezentaci i novému zhodnocení již dříve realizovaných expozic UPM. Petra Matějovičová dokončila ediční práce na průvodci expozicemi NG a UPM ve Schwarzenberském paláci *Baroko v Čechách*; Daniela Karasová připravila doprovodné texty pro expozici nábytku 19. století na zámku Nové Hrady. Jiří Fronek provedl odbornou revizi fondu Silva-Tarouca za účelem zápůjčky mobiliáře pro expozici na zámku v Průhonicích, připravovanou ve spolupráci s Botanickým ústavem AV ČR na rok 2014.

Petra Matějovičová se podílela na koncepci výstavy *Liquid Time* (části věnované dílu sochaře a šperkaře Antona Cepky), plánované pro historickou budovu UPM na rok 2014. Michal Stříbrný se věnoval tématu středověkých předmětů z obecných kovů, které zpracoval do katalogových hesel pro výstavu *Otevři zahradu rajskou. Benediktini v srdci Evropy 800–1300*, kterou na léta 2014–2015 připravuje Národní galerie v Praze. Tvorbou v příbuzném materiálu, ovšem na přelomu 19. a 20. století, se zabýval v rámci odborné přípravy výstavy *Zámečnická škola. Řemeslo je umění*, jež bude otevřena roku 2014 v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Výstava představí činnost hradecké Odborné školy pro umělecké kovářství a zámečnictví.

Vědeckovýzkumná činnost

Jiří Fronek se dlouhodobě zabýval výzkumným tématem „Mistrovská díla evropské nábytkové tvorby 16.–18. století v českých sbírkách“ (ve spolupráci s Národním památkovým ústavem ČR). Díky podpoře programu *Celoživotní učení & UPM, Leonardo da Vinci – Projekty mobility* mohl J. Fronek prohloubit své studium tématu na zahraniční stáži v Drážďanech (Staatliche Kunstsammlungen Dresden), kde se věnoval výzkumu významných děl nábytkového umění evropského novověku ze sbírek saských kurfiřtů (Residenzschloss – Grüne Gewölbe, Pillnitz, Moritzburg, Fasanerie-Schloss). V průběhu roku se též zabýval rešeršemi historických inventářů 19. století českých zámků, s cílem mapovat nejvýznamnější práce mobiliáře krumlovsko-hlubockých Schwarzenbergů (opět ve spolupráci s NPÚ). Zásadní význam mělo knižní vydání jeho již dříve obhájené disertační práce o životě a díle barokního malíře fresek Johanna Hiebela (viz str. 38). Kromě toho se věnoval vypracování četných posudků na předměty (stolní a krbové hodiny) zabavené celními úřady v Praze a v Pardubickém kraji při pokusu o jejich vývoz ze země.

Daniela Karasová se v průběhu roku zabývala především umělecko-historickým zhodnocením interiérové a nábytkové tvorby Jana Kotěry. V rámci kolektivního výzkumu sídliště Invalidovna v Praze se věnovala oblasti nábytkové tvorby padesátých a šedesátých let.

Petra Matějovičová pokračovala především v badatelských aktivitách v oblasti historického i moderního šperku (zastřešených zejména dlouhodobým badatelským tématem *Vliv antické kultury v dějinách evropského šperku*), a to se zvláštním důrazem na šperk přelomu 19. a 20. století ve vazbě na projekt Secese. Díky podpoře programu *Celoživotní učení & UPM, Leonardo da Vinci – Projekty mobility* své studium prohloubila během stáže v oddělení Prehistory and Europe v British Museum v Londýně, kde se soustředila na studium sbírek evropského šperku (insulárních i kontinentálních oblastí včetně Byzance) od doby pozdně římské až po rané 20. století. Díky spolupráci s kurátory muzea se zapojila i do procesu identifikace a inventarizace předmětů v rámci britského projektu uchování a sdílení informací o hmotném kulturním dědictví země (Anglie, Walesu a Severního Irsku) *Treasure Act 1996*, který je celosvětově považován za nejlépe fungující systém tohoto druhu. V oblasti moderního šperku se P. Matějovičová věnovala zhodnocení možných rolí šperku prostřednictvím reprezentativních výstavních kolekcí (viz projekt i stejnojmenný text *Český granát na světových výstavách*). Pracovala též na dokončení monografie *Eva Eisler*.

Michal Stříbrný pokračoval ve výzkumu díla *Bohumila Južniče* a v roce 2013 se soustředil na oblasti, dosud v Južničově tvorbě považované za okrajové (design výrobků

ze dřeva a bižuterních broží). Ucelený pohled na Južničovo dílo nabídne připravovaná monografie, předběžně plánovaná na léta 2015–2016. Další badatelské aktivity M. Stříbrného směřovaly k tvorbě v obecných kovech období secese, včetně jejich uplatnění v pražské architektuře (srovnávací materiál pro publikaci autorky Karin Blanc, věnovanou téže oblasti tvorby v Paříži, pro nakladatelství Monelle Hayot). Dále spolupracoval na odborném zpracování sbírky prací z cínu v Muzeu Komenského v Přerově a sbírky prací z obecných kovů Muzea středního Pootaví ve Strakonících. V roli technického koordinátora projektu *Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau to Europeana* M. Stříbrný absolvoval stáž zaměřenou na IT technologie v portugalském Aveiro (Municipal Library).

Sbírku v průběhu roku navštívilo několik desítek badatelů. Pracovníci oddělení poskytli odbornou spolupráci kromě jiných Claudii Van Hove-Stäger (Fondation de la Haute Horlogerie, Ženeva) či Petře Hölscher (Neue Sammlung – Pinakothek der Moderne, Mnichov). Správkyně depozitáře drahých kovů Milena Hořická se v průběhu roku i nadále věnovala spolupráci s církevními řádami, jejichž díla byla či jsou v UPM, a podílela se na vyhledávání dosud neidentifikovaných předmětů z církevního majetku. Sbírkou badatelsky navštívil například benediktin Martin Poisl z kláštera v Rajhradě. Správce depozitářů nábytku, dřevorezby a hodin Jiří Fomín spolupracoval s restaurátorem Davidem Blahoutem při podrobné dokumentaci sbírkových předmětů zhotovených technikou mozaiky di pietre dure.

Publikační činnost

- Jiří Fronek, *Johann Hiebel (1679–1755): Malíř fresek středoevropského baroka*, Praha 2013
- Jiří Fronek, The Rare Rolltop Desk of the Princess Eleonore of Schwarzenberg, *Res Mobilis: International Research Journal of Furniture and Decorative Objects*, Vol. 3, No. 3, pp. 132–145
- Jiří Fronek, Keramika a porcelán, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 182–195 (též anglická verze)
- Jiří Fronek – Petra Matějovičová – Michal Stříbrný (a další), Stolování, in: *Baroko v Čechách. Průvodce stálou expozicí Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Archeologického ústavu AV ČR, Praha, ve Schwarzenberském paláci*, Praha 2013, s. 214–239 (též anglická verze)
- Markéta Grill Janatová – Daniela Karasová – Petra Matějovičová, Liturgie, in: *Baroko v Čechách. Průvodce stálou expozicí Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Archeologického ústavu AV ČR, Praha ve Schwarzenberském paláci*, Praha 2013, s. 180–193 (též anglická verze)
- Markéta Grill Janatová – Daniela Karasová – Petra Matějovičová – Eva Uchalová, Pro reprezentaci i utajení, in: tamtéž, s. 194–213 (také anglická verze)
- Daniela Karasová, Interiér a nábytkové umění, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 224–241 (též anglické vydání)
- Daniela Karasová, Kotěrový interiér a nábytek a jejich klientské vazby, in: Jakub Potůček (ed.), *Jan Kotěra, jeho učitelé, doba a žáci. Sborník textů Mezinárodní konference k výstavě Kotěra. Po stopách moderny*, Hradec Králové 2013, s. 14–22
- Daniela Karasová, Kubistické nábytkové soubory – klientské vazby, in: Michal Novotný (ed.), *Kubismus v české architektuře – Sto let poté*, Praha 2013, s. 31–46
- Martin Halata – Michal Šula – Daniela Karasová, *Na slunečné straně, Městský trakt Pražského hradu jako habsburské sídlo 1800–1918*, Praha 2013
- Petra Matějovičová (ed.), Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze, in: Marcela Vondráčková (ed.), *Baroko v Čechách. Průvodce stálou expozicí Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i. ve Schwarzenberském paláci*, Praha 2013
- Petra Matějovičová (ed.), Baroque Masterpieces from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague, in: Marcela Vondráčková (ed.), *Baroque in Bohemia. Guide to the permanent exhibitions of the National Gallery in Prague, Museum of Decorative Arts in Prague and Institute of Archaeology of the Academy of Sciences of the Czech Republic, Prague in Schwarzenberg Palace*. Prague 2013
- Petra Matějovičová, Český granát na světových výstavách – projekt představený v létě roku 2013 v Klenotnici Muzea Českého ráje v Turnově, in: *Z Českého ráje a Podkrkonoší, vlastivědná ročenka*, Litoměřice – Semily 2013, s. 284–288
- Petra Matějovičová, Stolní náčiní z drahých kovů, in: tamtéž, s. 250–259 (též anglická verze)
- Petra Matějovičová, Šperk, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 122–135 (též anglická verze)

- Petra Matějovičová, 4D – současný český šperk
(http://klimt02.net/blogs/blog.php?Id=3&Id_post=16&Directe=Si)
- Michal Stříbrný, Obecné kovy, in: Lucie Vlčková – Radim Vondráček (eds.), *Secese. Vitální umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha 2013, s. 196–217 (též anglická verze)
- Michal Stříbrný – Lucie Vlčková, A report on 3D scanning performed in the Museum of Decorative Arts in Prague
(<http://www.emuzeum.cz/moderni-technologie/sprava-o-3d-skenovani-sbirkek-v-umeleckoprumslovem-muzeu-v-praze.html>)
(www.partage-plus.eu/blog/?p=135)

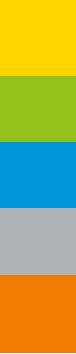
Ostatní odborná činnost a práce s veřejností

Přednášková činnost, účast na konferencích:

- D. Karasová, *Kotěrovy interiéry a nábytek a jejich klientské vazby* (příspěvek na konferenci Kotěra. Po stopách moderny), Muzeum východních Čech, Hradec Králové
- P. Matějovičová, *Šperk kolem roku 1900* (cyklus přednášek), UPM; NPÚ – zámek Konopiště; Seminář Puncovních úřadů ČR a SR – Ždán
- P. Matějovičová, *Vliv antické kultury v dějinách evropského šperku* (přednáška), Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni
- P. Matějovičová, 4D (zahájení výstavy), České centrum Vídeň
- P. Matějovičová, *Hanuš Lamr a Ivana Matějková* (zahájení výstavy), Galerie KusKovu, Praha
- M. Stříbrný, *Kovy v období secese* (přednáška), UPM
- M. Stříbrný, *Secesní kovy ze sbírky UPM v Praze* (příspěvek na sympoziu), Hefaiston – hrad Helfštýn
- M. Stříbrný, *Bohumil Južnič* (přednáška), UPM

Pedagogické aktivity

- J. Fronek – Dějiny evropského porcelánu a keramiky, pro magisterské obory VŠUP
- J. Fronek – Dějiny evropského porcelánu a keramiky, Katedra dějin umění Teologické fakulty UK v Praze
- D. Karasová – Czech Architecture and Design, Centre for International Educational Exchange (CIEE), UK v Praze
- D. Karasová – Dějiny uměleckého řemesla, Institut restaurátorství Vysoké školy chemicko-technologické v Praze
- D. Karasová – Historie designu nábytkové tvorby, Katedra prostorové tvorby, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- P. Matějovičová – Dějiny evropského šperku, obor restaurování kovů VOŠ Turnov
- P. Matějovičová – European Jewellery (14th–20th century), Centre for International Educational Exchange, (CIEE), UK v Praze
- P. Matějovičová – Evropský šperk, pro magisterské obory VŠUP v Praze
- P. Matějovičová – Užití umění baroka, Institut restaurátorství VŠCHT v Praze
- M. Stříbrný – Cínařství, Institut restaurátorství VŠCHT v Praze
- M. Stříbrný – History of Common Metals, Centre for International Educational Exchange, (CIEE), v Praze
- M. Stříbrný – Tvorba v obecných kovech, pro magisterské obory VŠUP v Praze

Pedagogické aktivity odborných pracovníků sbírky měly též podobu konzultací, vedení a oponentur závěrečných prací na vyšších odborných a vysokých školách (závěrečné práce v oboru restaurování kovů VOŠ Turnov; bakalářské a diplomní práce v oboru restaurování VŠCHT v Praze; diplomní práce v ateliéru K.O.V. VŠUP v Praze).

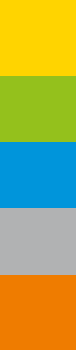
Odborní pracovníci sbírky se aktivně účastnili práce ve výborech mezinárodních oborových institucí (ICOM – D. Karasová), v porotách (Akademie designu ČR – Czech Grand Design – D. Karasová, P. Matějovičová; Sdružení klenotníků a hodinářů ČR – Šperk roku – D. Karasová), v poradních sborech muzeí (Výstavní a programová rada Národního technického muzea v Praze – P. Matějovičová; Komise pro sbírkotvornou činnost téhož muzea – D. Karasová) a recenzovali příspěvky do odborných periodik (Zprávy památkové péče – J. Fronek).

Personálie

Sbírka v roce 2013 pracovala v témže personální složení jako v minulých letech.

Petra Matějovičová

vedoucí sbírky nábytku, prací ze dřeva, kovů, různých materiálů a hodin

Společenská toaleta z Bukurešti,
restaurovaná pro expozici
Secese – Vitální umění 1900
v Obecním domě v Praze
kolem r. 1905, montovaná krajka, krajkovina,
sametové stužky, voál, hedvábný taft

IV. sbírka textilu, módy a hraček

Sbírka se v minulém roce soustředila především na realizaci výstavních projektů, zpracování nových přírůstků, vypracování podkladů pro žádost o grant z Norských fondů na restaurování tapisérií a liturgických rouch a balení sbírkových předmětů v rámci chystaného stěhování do takzvaného mezidepozitáře.

Akvizice, inventarizace, péče o sbírky

Akviziční politika navázala na činnost v předcházejících letech. Z celkového počtu 852 textilních předmětů a hraček se uskutečnilo 352 darů a 500 nákupů. Sbírka se obohatila o řadu zajímavých předmětů především z období 20. století. Významným ziskem sbírky se stal rozsáhlý soubor pánských oděvů včetně doplňků datovaných do let 1990–2005, zahrnující luxusní výrobky předních světových značek jako Versace, Armani, Gaultier včetně klasické anglické pánské módy nejvyšší úrovně. Dále se rozšířila kolekce modelů aut Matchbox o další početný soubor. Pokračovalo také doplňování sbírky módní tvorby první poloviny 20. století a současných českých oděvních designerek Hany Zárubové a Moniky Drápalové oceněných v rámci akcí Prague Design a Fashion Week. Do fondu historických textilií přibyl pozoruhodný konvolut liturgických rouch a rouch na posvátné sochy datovaných od 18. do 20. století. K výjimečným přírůstkům se řadí předměty dokumentující významné osobnosti českého užitého umění – například koberec utkaný podle návrhu Vladislava Kavana z roku 1965. Sbírka je průběžně doplňovaná oděvy z módních salonů, Ústředí lidové umělecké výroby a Ústavu bytové a oděvní kultury.

Péče o exponáty a manipulace s nimi tvořila důležitou část pracovního programu sbírky nejen v souvislosti s probíhajícím balením exponátů, ale zejména s výstavní činností. Především při práci na výstavě secese a další prezentaci modelů Matchbox procházely jednotlivé předměty náročnou přípravou a mnohé náročným restaurováním. Dále jsme pokračovali v ukládání exponátů do nových krabic a v přípravě jejich stěhování do mezidepozitáře. Nové sbírkové předměty byly zpracovány na inventární karty, následně vyfoceny, čištěny, uloženy a zapsány do systému DEMUS. Studijní fond a některé další textilní exponáty byly předány do depozitáře v Kamenici nad Lipou.

Prezentace sbírek

Činnost sbírky se soustředila v minulém roce zejména na dva výstavní projekty. Do dubna pokračovala výstava *Angličáci Matchbox* otevřená v prosinci předcházejícího roku, jež se těšila obrovskému zájmu veřejnosti, sběratelů i dětských návštěvníků muzea. Výstava splnila očekávání a stala se jednou z nejnavštěvovanějších, které UPM v minulých letech uspořádalo. Po ukončení byla dále prezentována v užším výběru v letních měsících v Kamenici nad Lipou a od listopadu v Západočeském muzeu v Plzni. Druhým výstavním projektem, na nějž se soustředila činnost celého oddělení odborných pracovníků, správců depozitářů a restaurátorů se stala expozice *Secese – Vitální umění 1900*. Zvláště příprava sekce oděvů se ukázala velmi náročná. Kromě těchto rozsáhlých prezentací se textilní oddělení podílelo na menších akcích, které organizovaly jiné instituce, jako byla například výstava *Tapiserie pro Paříž* v Domě gobelinů v Jindřichově Hradci.

Ve výstavních prostorách Kamenice nad Lipou probíhal v červnu jako každoročně letní festival Hračkobraní, představující současnou tvorbu na poli uměleckého odvětví tradičního řemesla.

Pracovnice oddělení se účastnily repríz výstavních projektů jiných institucí, například *Europa Jagellonica* v Postupimi, nebo spolupracovaly na výstavě věnované Marii Zolotarevové v Divadle hudby v Olomouci. Dále se sbírka podílela na přípravě zápůjček pro výstavy *Národní styl*, NG Veletržní palác, Praha; *Inventing the Modern World: Decorative Arts at the World's Fairs 1851–1939* (putovní výstava, USA); *Peníze nebo život*, Muzeum hl. města Praha, *Ententýky – hračky šité jehlou a nití*, Výstavní síň Sboru českých bratří, Mladá Boleslav; *Marie Teinitzerová*, Muzeum Jindřichohradecka; *Historické tapiserie*, zámek Lemberk, NPÚ.

Vědeckovýzkumná činnost

Konstantina Hlaváčková pracovala na přípravě výstavy a publikace věnované vztahu oděvního a textilního designu a jejich materiálových možnostech včetně nových technologií. Téma je zpracováváno z historického hlediska od druhé poloviny 19. století. Hlavní pozornost je zaměřena na období po 2. světové válce související s rozvojem chemického a textilního průmyslu a jejich vlivem na zvyšující se konzumní spotřebu, měnící se světovou průmyslovou strukturu a globální ekologické dopady. K. Hlaváčková se dále zabývala studiem etnografických oděvů a jejich aplikací na městskou módu po roce 1948 jako důsledku ideologického nátlaku. Výstupem byl článek pro časopis *Folia Ethnographica*.

Eva Uchalová pokračovala ve studiu tématu pražských módních salonů, konkrétně v archivních rešerších v Národním archivu a Archivu hl. m. Prahy, v zajištění ústních pramenů a fotografické dokumentace zejména salonu Rosenbaum. Výsledky této práce zpracovala pro monografii *Oldřich Rosenbaum/Oldřich Royce*, která představuje nové poznatky o životě a tvorbě tohoto významného oděvního designéra v době jeho působení v České republice a USA. Dále se zabývala módní tvorbou v Olomouci v souvislosti s přípravou výstavy módního závodu Marie Zolotarevové a spolupracovala na publikaci *Móda olomouckých salonů*, pro niž napsala příspěvek *Dva pohledy na olomouckou módu*.

Markéta Grill Janatová připravovala článek o textilních návrzích Josefa Šímy staršího. Pro toto téma zpracovala projevy lidového ornamentu na textilních tkaninách na přelomu 19. a 20. století. V souvislosti s uvedeným tématem sledovala činnost Josefa Šímy st., Jana Kouly a Josefa Fanty v oblasti textilních návrhů. Mnoho času věnovala přípravě projektu z Fondu EHS na téma *Restaurování historických tapiserií 16.–18. století a liturgického textilu 15.–20. století* zahrnující přípravu restaurátorských záměrů a struktury publikace.

Marie Míčová pokračovala ve studiu tvorby Minky Podhájské. Soustředila se na výzkum dokumentů v Archivu hl. města Prahy, dále v archivu Střední umělecké školy textilních řemesel (ŠUSTŘ). Konzultovala ohledně souboru neznámého původu v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně, prováděla rešerše v dobových pramenech a literatuře a fotodokumentaci předmětů ze sbírek UPM. Věnovala se studiu souboru textilních hraček ve zlínském muzeu, který zatím nebyl odborně zpracovaný. Tento soubor vykazuje rysy, příbuzné s autorským rukopisem M. Podhájské i s dalšími dobovými pracemi jejích kolegyně z Ústavu pro domácký průmysl. Výzkum bude pokračovat ve spolupráci s archivem SUŠTŘ.

Účast na konferencích:

- Markéta Grill Janatová, *Textil v muzeu*, Technické muzeum v Brně, přednáška: *Textil pro renesanční domácnost*
- Markéta Grill Janatová, seminář textilních technik, KTF UK
- Jitka Svobodová, seminář *Textil v muzeu*, Technické muzeum v Brně
- Eva Uchalová, *Marie Zolotarevová*, Divadlo hudby, Olomouc, přednáška: *Móda olomouckých salonů*

Publikační činnost

- Markéta Grill Janatová, Josef Šíma starší a jeho textilní návrhy, *Folia Ethnographica* 47/1, Supplementum ad Acta Musei Moraviae, Scientiae sociales XCVIII 2013, s. 29–37
- Markéta Grill Janatová – Daniela Karasová – Petra Matějovičová, Liturgie, in: *Baroko v Čechách. Průvodce stálou expozicí Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Archeologického ústavu AV ČR, Praha, ve Schwarzenberském paláci*, Praha 2013, s. 180–193 (též anglické verze)
- Markéta Grill Janatová – Daniela Karasová – Petra Matějovičová – Eva Uchalová, Pro reprezentaci i utajení, in: tamtéž, s. 194–213 (též anglická verze)
- Konstantina Hlaváčková, La dentelle en République tcheque: état des lieux et bref aperçu historique, in: *Dentelle, mode et transparence (Lace, Fashion and Transparency)*, příspěvky na výroční konferenci ICOM's Costume Committee konané 21.–27. října 2012 v Musée du Costume et de la Dentelle v Bruselu, s. 71–75
- Konstantina Hlaváčková, Textil v interiéru, in: *Secese. Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 242–249
- Marie Míčová, M. Podhajská a její textilní tvorba pro děti ze sbírek UPM, in: *Textil v muzeu – Dětský textil a textilní hračka*, Brno 2012
- Marie Míčová, Hračka a svět dítěte, *ERA* 21, č. 3, 2013, s. 38–40
- Eva Uchalová, Skicář Walburgy hraběnky Salm-Reifferscheidové, in: Václav Větvička – Václav Hrubý, *Jakou cenu má rozkvetlý Štířín (Ohlédnutí za léty 1395–2013)*, Praha 2013, s. 27–35
- Eva Uchalová, Dva pohledy na olomouckou módu, in: Veronika Šubrtová (ed.), *Móda olomouckých salonů za první republiky a ještě chvíli poté*, Olomouc, 2013, s. 67–77
- Eva Uchalová, Prague Fashion Houses, 1900–1948, in: *Dentelle, mode et transparence (Lace, Fashion and Transparency)*, příspěvky na výroční konferenci ICOM's Costume Committee konané 21.–27. října 2012 v Musée du Costume et de la Dentelle v Bruselu
- Eva Uchalová, Móda, in: *Secese – Vítání umění 1900 ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze*, Praha – Řevnice 2013, s. 260–285

Ostatní kulturní a pedagogické aktivity

Odborné pracovnice se podílely zvýšenou měrou na přednáškové činnosti v souvislosti s úspěšnými výstavami modelů Matchbox a secesního umění, dále přednášely pro studenty Vysoké školy uměleckoprůmyslové a Divadelní akademie múzických umění v Praze. Vypracovaly řadu posudků příspěvků pro recenzované časopisy a posudků bakalářských prací. Opakovaně spolupracovaly s časopisy, různým televizními a rozhlasovými stanicemi při popularizaci sbírek související především s výstavní činností UPM (Rádio Klasik, ČR Vltava, ČR Radiožurnál, ČR Wave, ČT Retro, Televize Metropol, TV Prima, společenské časopisy a denní tisk).

Značná konzultační aktivita kurátorek směřovala k odborné veřejnosti: studentům (bakalářské, disertační práce), muzejním pracovníkům z České republiky i zahraničí, ale také k laické veřejnosti, jejíž zájem o muzejní sbírky narůstá úměrně s výstavní aktivitou sbírky.

Pracovnice sbírky působily v řadě odborných komisí. Eva Uchalová byla členkou poradního sboru pro akviziční činnost Muzea hl. m. Prahy. Konstantina Hlaváčková působí jako konzultantka Mezinárodního trienále tapiserie v Lodži. Dále je členem poroty Trienále české krajky ve Vamberku, soutěže Šperk roku, Akademie designu, komise ISO MK ČR a členem hodnotící komise Registru uměleckých výsledků. Marie Míčová je členkou Syndikátu novinářů ČR, v jehož rámci působí jako recenzentka výstavních projektů. Rovněž se věnuje administrativnímu zajištění povolování žádostí o vydání osvědčení o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.

Personálie

Personální situace sbírky textilu a hraček zůstala bez podstatných změn.

Konstantina Hlaváčková

vedoucí sbírky textilu, módy a hraček

V roce 2013 zajistilo muzeum restaurování zlatnický provedeného domácího oltáříku z období vrcholného baroka s vyobrazením Madony kadaňské a s plně plastickými figurami Bolestného Krista, andělů a Čtrnácti svatých pomocníků. Autorsky určené dílo tuzemské provenience tvoří součást expozice liturgického umění v sále Klenotnice v hlavní budově muzea.

7) Restaurátorské oddělení

Restaurátorské oddělení UPM se specializuje na pět základních materiálů a podle nich je rozděleno na pět ateliérů, zaměřených na restaurování a konzervování dřeva, silikátů, kovů, textilu a papíru. Zaměstnává specializované konzervátory a restaurátory, kteří pečují o příslušné sbírky. Každý ateliér musí obsáhnout širokou škálu restaurátorských a konzervátorských technik a pracovních postupů, protože rozmanitost sbírkového fondu UPM je značná.

Pracovníci ateliéru restaurování dřeva ošetřují v největší míře nábytek, ale také obrazové a zrcadlové rámy, skříňky hodin, dřevořezby, kazety, soustružené předměty a pod. Součástí tohoto ateliéru je samostatný specializovaný obor pozlacení.

Ateliér kovů má v pracovní náplni konzervování a restaurování drahých i obecných kovů. Rozmanitost sbírky vyžaduje od restaurátorek zkušenosti umožňující kvalifikované zásahy například na kovářských pracích, cínovém a měděném nádobí, liturgických předmětech a jiných předmětech z drahých kovů, včetně šperků.

Silikáty jsou souhrnným označením pro sbírkové předměty ze skla, keramiky a porcelánu. Obecně jde o materiál velmi zranitelný, proto tento restaurátorský obor vyžaduje obzvlášť citlivý přístup. Hluboké znalosti a zkušenosti našich restaurátorek umožňují restaurování obsáhlé sbírky ve všech jejích detailech.

Sbírka textilu má rovněž rozsáhlou a rozmanitou skladbu, od drobných krajek až po rozměrné tapiserie. Proto také restaurátorky textilu musejí ovládat značné množství technik, velmi náročných na zručnost a trpělivost.

Ateliér restaurování papíru v UPM má nejskromnější prostorové podmínky, rovněž i personální obsazení. Protože sbírkový fond grafiky obsahuje například miniatury, knihy, plakáty, fotografie, doufáme, že po vybudování nových restaurátorských pracovišť bude možné přijmout další restaurátorku.

Mezi restaurátory jednotlivých pracovišť existuje velmi dobrá spolupráce, což je potřebné zejména u sbírkových předmětů, obsahujících množství různě kombinovaných materiálů. Věková skladba restaurátorů je rozdílná, takže se vhodně doplňují zkušenosti starších a elán mladších kolegů.

Doposud jsou restaurátorské a konzervátorské ateliéry umístěny v hlavní budově UPM, ve stísněných podmínkách, které neodpovídají soudobým požadavkům na restaurátorská pracoviště. Vítaným řešením této situace bude vybudování centrálního depozitáře, pro nějž jsou vyprojektovány pracovny odpovídající aktuálním trendům z hlediska technického a prostorového, ale i s ohledem na bezpečnost a hygienu práce.

Pracovníci konzervátorských ateliérů se zabývají také preventivní péčí o sbírky, která spočívá hlavně v zajištění a udržení vhodných klimatických a světelných podmínek v expozicích a depozitářích. K tomu patří i provoz a částečně údržba mobilních zvlhčovačů, zajišťujících potřebnou relativní vlhkost vzduchu v sálech expozice. Přiblížit se požadovaným klimatickým hodnotám je možné v historické budově jen částečně a s velkými obtížemi, protože mobilní zvlhčovače dosluhují a není rentabilní pořizovat nové před chystanou rekonstrukcí budovy. Snažíme se alespoň minimalizovat prudké klimatické výkyvy.

Další složkou práce restaurátorského oddělení je součinnost s ostatními odbornými odděleními UPM při balení a převozu sbírek, což u připravovaného stěhování veškerých fondů zabírá stále víc času. Restaurátoři v některých případech asistují u balení komplikovaných předmětů, někdy navrhují způsob manipulace a balení předmětů, jindy zhotovují nebo upravují ochranné obaly. Rovněž se zabývají posouzením a výběrem vhodného balicího materiálu, aby předměty měly zajištěnou optimální ochranu. Před plánovaným vystěhováním prostor historické budovy proto pokračovaly další zkoušky spolehlivého balení, zaměřené především na časové a materiálové úspory.

Pracovní náplň restaurátorského oddělení úzce souvisela s výstavním programem UPM, a to včetně vyžádaných zápůjček pro další vystavovatele. Ke všem zápůjčkám vypracovali restaurátoři protokoly o stavu předmětů a někdy se podíleli na instalaci exponátů. V roce 2013 bylo ze sbírek UPM restaurováno 63 sbírkových předmětů a konzervováno 826. Restaurátoři se podíleli na vypracování žádostí o podporu z dotačního programu ISO (Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví) Ministerstva kultury ČR. UPM bohužel finanční prostředky nezískalo z programu ISO D/c (na náročné restaurování) ani ISO D/a (na vybavení restaurátorských pracovišť), ale byla mu poskytnuta dotace ISO D/b na vybavení depozitářů a expozic. Prostředky jsou určeny převážně na obalový a úložný materiál – zejména na speciální krabice, které budou používány nejen na stěhování, ale také na trvalé uložení sbírkových předmětů v depozitáři.

Dlouholetá spolupráce pracovníků restaurátorského oddělení s odbornými školami, zaměřenými na restaurování a umělecká řemesla, pokračovala i v roce 2013. Zejména šlo o poskytování praxí v muzejních ateliérech, vedení závěrečných studentských prací a konzultace z nejrůznějších odborných oblastí. Praktická výuka studentů vyžaduje od muzejních restaurátorů mnoho času, trpělivosti a obětavosti. Přesto studentům rádi vycházíme vstříc, protože získávání zkušeností v muzejní restaurátorské praxi považujeme za důležité. Odezva škol i jednotlivých studentů je velmi pozitivní. Tradičně dobrá je spolupráce například se Střední průmyslovou školou grafickou v Praze, Vyšší odbornou školou v Brně, Vysokou školou chemicko-technologickou a dalšími.

Jako každý rok restaurátoři spolupracovali s mnohými subjekty, kterým poskytovali odbornou pomoc, někdy od spřátelených institucí podobnou pomoc sami potřebovali. Konzultace laické i odborné veřejnosti jsme poskytovali při osobních jednáních nebo telefonicky. Dotazy jsou stále častěji zasílány e-mailem.

UPM má ve svých sbírkách předměty značné ceny, jež jsou historickým dokumentem o době vzniku, řemeslných a uměleckých technikách i o tvůrcích těchto prací. Některá díla jsou stará stovky let, jiná pouze několik roků. Pokud jsou potřebné restaurátorské a konzervátorské zásahy, je kladen důraz na zachování autentičnosti díla, reverzibilitu zásahů a prevenci. Restaurátoři se svou prací snaží vytvořit takové podmínky, aby si předměty svou hodnotu zachovaly do dalšího období.

Petr Špaček
vedoucí restaurátorského oddělení

8) Mimopražské pobočky

Zámek Kamenice nad Lipou

Na zámku v Kamenici na Lipou byla na jaře instalována část výstavy **Angličáci Matchbox (Models of Yesteryear)** a v souvislosti s výstavou Správná hračka a letní přehlídkou Hračkobraní proběhla reinstalace stálé expozice hraček. Byly prováděny nezbytné opravy a údržbové práce (fasády a střechy, podlahy, nátěry oken a dveří), došlo k opravě poškozeného zděného pilíře a opěrné zdi na jižní straně zámku. V severním křídle bylo nahrazeno dřevěné schodiště zděným a upravena římsa na fasádě. Nad vchodem do gotického sálu byla doplněna markýza. Celkové náklady na opravy dosáhly téměř 1,4 milionu Kč.

Expozice na zámku navštívilo 15 790 osob, z toho více než polovina během červencového festivalu Hračkobraní.

Na zámku se ve spolupráci s městem a Městským muzeem uskutečnila celá řada akcí (výstavy místních umělců, koncerty, recitály, představení pro děti a speciální programy pro děti a rodiče), kterých se zúčastnilo (mimo Hračkobraní) téměř 2 000 osob:

Výstavy

Jana Topinková-Medková – Hledání
Velikonoční výstava z korálků – I. Vránková
Jen tak si sbírám – R. Fojtík
Pozitivní fotografie Amálie Buřilové
Mandaly a podoby slunce – J. Chlupáčová
Jiří Dufek – Ženy a krajina
Karel Kvěch – kamenický rodák
Mám sen – J. Kubík a L. Dederá

Koncerty, divadelní představení:

Jarní koncert – P. Batto a O. Kříž
Kolotoč pohádek (pohádkové představení)
Kytarový recitál V. Vrtišky
Letní večer s flétnou a kytarou
Příhody včelích medvídků (pohádkové představení)
Postřižiny (muzikálové divadelní představení)
Bohatýrská pohádka (pohádkové představení)
La Volta (vystoupení skupiny historických tanců)
Koncert k výročí narození G. Verdiho
Závěrečný koncert letních žesťových kurzů Žďár
Vánoční výstava, Nebe-Peklo na zámku, Zlatá neděle a další

Muzeum textilu v České Skalici

V Muzeu textilu v České Skalici bylo ve spolupráci s Muzeem Boženy Němcové uspořádáno pět výstav:

PRÁCE STUDENTŮ ATELIÉRU FASHION DESIGN ÚSTAVU UMĚNÍ A DESIGNU ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY V PLZNI

4. května – 12. června, hlavní výstavní síň

ČESKOSKALICKÝ OBJEKTIV 2013

13. května – 14. července, výstavní síň Na chodbě

MEZI INDIÁNY V KANADĚ

autorská výstava fotografií Vladimíra Prachaře, cestovatele po indiánských teritoriích Kanady, doplněná trojrozměrnými předměty z uvedených teritorií, 20. června – 11. srpna, hlavní výstavní síň, s doprovodným programem pro školy (J. Matěnová, E. Šíroková)

JAN KAREL ROJEK – KNĚZ, VLASTENEC, HISTORIK

22. července – 30. září, výstavní síň Na chodbě

IRENA NOVÁKOVÁ – OBRAZY

18. srpna – 30. září, hlavní výstavní síň

Výstavy byly doprovázeny akcemi pro děti a mládež:

Ve spolupráci s MBN, s Katedrou výtvarné kultury a textilní tvorby PdF Univerzity Hradec Králové a Historickým ústavem FF Univerzity Hradec Králové (studenti plní funkci lektorů) byl uspořádán program pro školní mládež **Textilní řemesla aneb Jak krtek ke kalhotkám přišel** 16.–18. a 21.–22. října. Ve spolupráci s MBN, Muzeem východních Čech v Hradci Králové a Hvězdárnou Úpice jsme uspořádali **Muzejní noc s netopýry a hvězdami** (31. 8.)

Vedle těchto akcí pro veřejnost pokračovala péče o sbírky (inventarizace, konzervování a restaurování sbírkových předmětů) a poskytování služeb a součinnosti pro badatele. Současně pobočka poskytovala konzultace a řešerše v souvislosti s připravovanými projekty. Probíhá i spolupráce se školami: s Katedrou výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Vedoucí Muzea textilu byl členem komise (leden a červen) pro klauzurní zkoušky na katedře, přednášel dějiny textilu, obdobně spolupracoval s katedrou textilu Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě a s ateliérem textilní tvorby Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze. Rozvíjí se i oborová spolupráce se Sdružením historiků ČR – pobočkou v Hradci Králové, se Spolkem textilních chemiků a koloristů (Univerzita Pardubice), s Centrem rozvoje Česká Skalice, se Střediskem volného času Bájo Česká Skalice (Výtvarné dílny Malování na hedvábí: 13.–15. 9.)

Tereza Švolíková na téma Černá a bílá, koženka, šifon (foto: Švolík)

z výstavy Práce studentů ateliéru designu oděvu Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni na 8. ročníku bienále ateliérů textilní tvorby v České Skalici

9) Knihovna UPM

Knihovna UPM je veřejnou odbornou prezenční knihovnou specializovanou na výtvarné a užité umění. Zároveň plní funkci odborné muzejní knihovny a poskytuje informační zázemí zaměstnancům UPM.

Ke dni 31. 12. 2013 knihovna měla celkem 183 929 knihovních jednotek. Její fond tvoří knihy, výstavní katalogy, sborníky a vázané časopisy. V roce 2013 jsme odebírali 210 titulů periodik (časopisů a sborníků). Na nákup knih a časopisů bylo vynaloženo opět o něco méně finančních prostředků než v minulých letech, 254 353,- Kč oproti 361 630,- Kč v roce 2012. Možnost nákupu publikací prostřednictvím institucionálního grantu Věda a výzkum nám pomáhá vyrovnat tento deficit. Z tohoto grantu jsme zakoupili zahraniční publikace zejména pro potřeby pracovníků muzea. Nákup publikací činil 25% celkového ročního přírůstku. Největší podíl (zhruba polovinu přírůstku) tvoří dary – takto získáváme především výstavní a aukční katalogy. Výměnou bylo získáno přibližně 19% ročního přírůstku – v současnosti máme 85 výměnných partnerů, z toho 61 zahraničních. Zbytek ročního přírůstku je tvořen publikacemi získanými za reprodukční práva nebo za zápůjčky exponátů ze sbírek UPM na výstavy. Všechny přírůstky jsou evidovány, zkatalogizovány v knihovním systému KPWin SQL a dostupné online na <http://www.opac.upm.cz>.

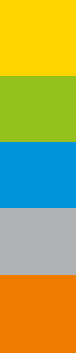
Počet návštěvníků i čtenářů studovny a počet přímých výpůjček stále mírně klesá (2 823 osob oproti 3178 v roce 2012, 13 033 výpůjček oproti 14 805 v roce 2012). Doufáme, že zavedení wi-fi připojení k internetu v roce 2014 návštěvnost zvýší. Velkou oblibu si udržuje sobotní služba zavedená v roce 2011. Také prezentace knižních novinek každé první pondělí v měsíci si našla své příznivce zejména z řad zaměstnanců muzea. Zaznamenali jsme pokles návštěvnosti webové stránky knihovny, která slouží především k vyhledávání v on-line katalogu knihovny a ke zjišťování praktických informací. Je třeba vylepšit grafický design webové stránky knihovny – předpokládáme sjednocení s novým designem muzejního webu.

Snadný přístup k informacím o fondech knihoven v Souborném katalogu ČR a zároveň unikátnost fondu Knihovny UPM vede k trvalému zájmu o meziknihovní výpůjční službu, které se snažíme ve většině případů vyhovět. Časté jsou také žádosti především o faktografické informace, adresované přímo knihovně nebo prostřednictvím služby „Ptejte se knihovny“, v níž je Knihovna UPM garantem informací z oblasti výtvarného umění. Pracovníci knihovny zodpovídají i přímé dotazy prostřednictvím elektronické pošty a mnoho jednodušších dotazů telefonicky.

V roce 2013 jsme v rámci konsorcia knihoven (projekt ELIZA Masarykovy univerzity Brno) získali přístup do bibliografické databáze Art and Design Collection firmy ProQuest a do plnotextové databáze Art Source firmy EBSCO. Přístup do databází jsme předplatili na rok 2014 částečně z fondu knihovny, částečně z institucionálního grantu Věda a výzkum.

Stále se potýkáme se špatným stavem výpočetní techniky v knihovně, především nedostačující kapacitou serverů. Současný server zpomaluje některé knihovnické činnosti a neumožňuje poskytovat adekvátní služby (např. nelze prohlížet digitalizované časopisy v systému Kramerius, vyhledávání v on-line katalogu je pro uživatele velice zpomalené).

Knihovna získala na rok 2013 dva granty z programu VISK MK ČR v celkové hodnotě 493 000 Kč určených na zpětné zpracování knižního fondu a na společný projekt devíti knihoven budování Oborové brány Umění a architektura ART. Tyto granty podporují víceleté projekty knihovny. (Zpracování knižního fondu Knihovny UPM do elektronické databáze, Budování oborové informační brány ART). Další granty do programu VISK jsme z důvodu omezených finančních možností UPM nepodávali.

Pokračuje spolupráce s ostatními knihovnami (dary, výměna, meziknihovní výpůjční služba). Aktivně se podílíme na budování Oborové informační brány Umění a architektura ART, v rámci projektu je v knihovně k dispozici elektronická čtečka.

Pracovnice knihovny se účastnily knihovnických akcí, školení, seminářů a konferencí, a jedné odborné zahraniční exkurze. Působily též v různých odborných komisích, například v komisi knihovníků muzeí a galerií při AMG, komisi MK pro Vědu a výzkum a v komisi pro věcné zpracování Národní knihovny.

Unikátní prostor knihovny s původním mobiliářem se stává vyhledávaným místem filmařů a fotografů, zejména pro komerční účely. Rovněž se zde pořádaly přednášky, tiskové konference či exkurze studentů.

Šárka Bláhová
ředitelka Knihovny UPM

10) Investice

Centrální depozitář

V roce 2013 vláda ČR schválila zadání veřejné zakázky na stavbu Centrálního depozitáře UPM a bylo vyhlášeno veřejné řízení. Do soutěže se přihlásilo 13 firem, výběr nejvhodnější zakázky bude ukončen v roce 2014, kdy by mohla být v dubnu zahájena výstavba.

Celkem bylo z rozpočtu akce čerpáno 485 791 Kč na organizační zajištění akce.

Více než dvouleté zdržení způsobilo jednak nežádoucí souběh s rekonstrukcí historické budovy – předměty v ní uložené měly být stěhovány přímo do již dokončeného centrálního depozitáře, nyní však budou muset být uloženy v mezidepozitáři, což přinese dodatečné náklady v řádu milionů, stejně jako zvýšené riziko pro sbírkové předměty v důsledku dvojího transportu.

Historická budova

Odbor vnitřní správy a investic (dále OVSI) Ministerstva kultury ČR po ročním zdržení schválil konečnou verzi zadávacích podmínek na veřejnou zakázku rekonstrukce historické budovy UPM, v průběhu roku proto byla vyhlášena veřejná soutěž podle pokynu OVSI v užším řízení. První kolo o kvalifikaci bylo ukončeno v roce 2013, soutěž o cenu bude ukončena v únoru až březnu 2014 a poté bude zahájena stavba.

Z rozpočtu akce bylo čerpáno 55 469 Kč na odstranění havarijního stavu budovy, 398 367 Kč na organizační zajištění akce.

Samostatně bylo vyhlášeno výběrové řízení na slaboproudé rozvody pro historickou budovu a centrální depozitář UPM, aby byla zajištěna integrace obou systémů v jeden. Zde však došlo k odvolání jednoho z uchazečů a výběrové řízení nemohlo být v roce 2013 ukončeno.

Zpoždění programů ovlivnilo chod celého muzea, neboť kvůli nejasnému termínu obou staveb nebylo možné připravit směrodatnou koncepci muzea, obtížné bylo plánování výstav a dalších popularizujících akcí.

Evžen Balaš

správní ředitel

11)

Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2013

1. Průběh rozpočtových úprav a zapojení mimorozpočtových zdrojů a prostředků

celkové schválené a poskytnuté dotace za rok 2013	72 354 961 Kč
z toho: dotace na provoz	42 254 000 Kč
neinvestiční účelové prostředky	8 468 369 Kč
neinvestiční institucionální prostředky	3 159 000 Kč
investiční účelové prostředky	18 473 592 Kč

V roce 2013 provedl ekonomický odbor Ministerstva kultury České republiky 13 rozpočtových úprav a 3 oznámení o uvolnění finančních prostředků.

Finanční prostředky na provoz byly rovnoměrně uvolňovány a čerpány.

Účelové finanční prostředky na vědu a výzkum byly poskytnuty již prvním čtvrtletí 2013, v převážné míře však byly poskytovány v průběhu druhého až třetího čtvrtletí, a čerpány na přelomu třetího a čtvrtého čtvrtletí.

Vzhledem k tomu, že do konce roku 2013 nebyla uzavřena vypsání výběrová řízení na dodavatele stavby, nemohly být čerpány v plném rozsahu finanční prostředky na rekonstrukci historické budovy a stavby Centrálního depozitáře UPM.

Přehled čerpání rozpočtových prostředků od poskytovatele MK ČR dle akcí (investiční prostředky)

položka investiční dotace	upravený rozpočet	oznámení o uvolnění NNV	skutečné výdaje	rozdíl
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce 134V124000004		12 823 592,00	144 700,00	12 678 892,00
Centrální depozitář UPM v Praze – akce 134V124000003		5 650 000,00	485 791,00	5 164 209,00
celkem		18 473 592,00	630 491,00	17 843 101,00

Přehled čerpání rozpočtových prostředků od poskytovatele MK ČR dle akcí
(neinvestiční prostředky)

položka neinvestiční dotace	upravený rozpočet	oznámení o uvolnění NNV	skutečné výdaje	Rozdíl
Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace	3 159 000,00		3 159 000,00	
NAKI – Panelová sídliště v ČR	2 400 000,00		2 277 175,00	* 122 825,00
VISK 5 – Pokračování v retrokatalogizaci přírůstků knih VISK 8/B – Linie B – Další rozvoj oborové brány Umění a architektura	493 000,00		493 000,00	0,00
ISO/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – program 134V515000031 (ISPROFIN)	604 000,00		604 000,00	0,00
Katalog soutěže Ceny Czech Grand Design	90 000,00		90 000,00	0,00
Cena Gloria musaealis (publikace Z Nového světa do celého světa)	70 000,00		70 000,00	0,00
Kulturní aktivity – publikace k expozici Secese – Vítání umění 1900	200 000,00		200 000,00	0,00
Opravy havarijního stavu vybraných částí objektu Kamenice nad Lipou – akce 134V112000141	1 700 900,00		1 426 190,00	274 710,00
Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – akce 134V124000004		2 560 000,00	253 667,06	2 306 332,94
Sanace havárie fasády a střechy historické budovy UPM – akce 134V124000010		55 469,00	55 469,00	0,00
Kulturní aktivity – projekt Evropská a česká secese		365 000,00	365 000,00	0,00
celkem účelová podpora	5 557 900,00	2 980 469,00	**5 834 501,06	**2 703 867,94
celkem institucionální podpora	3 159 000,00		3 159 000,00	

Poznámka: * 53 000 Kč = převod NNV, 69 825 Kč nedočerpáno
** včetně příspěvku 70 000,- Kč na cenu Gloria musaealis

úprava č.	částka	druh/typ	určení výdaje
1	1 600 066	účelová podpora VaV	NAKI – Panelová sídliště v ČR jako součást městského životního prostředí
2	2 383 175	institucionální podpora VaV	IPDKRVO (Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace)
3	799 934	účelová podpora VaV	NAKI – Panelová sídliště v ČR jako součást městského životního prostředí
4	775 825	institucionální podpora VaV	IPDKRVO
5	1 563 000	příspěvek na provoz	příspěvek
6	493 000	účelové určení	VISK – Pokračování v retrokatalogizaci přírůstků knih VISK – Další rozvoj oborové brány Umění a architektura
7	604 000	účelové určení	ISO – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – program INPROFIN 134V515
8	90 000	účelové určení	zhotovení katalogu soutěže Ceny Czech Grand Design 2012
9	1 700 900	účelové určení	opravy havarijního stavu vybraných částí objektu v Kamenici nad Lipou – program 134V112
10	70 000	příspěvek na provoz	na soutěž muzeí Gloria musaealis – cena za publikaci Z Nového světa do celého světa
11	200 000	účelové určení	Kulturní aktivity – publikace k expozici Secese – Vitální umění 1900
12	+194 000 - 194 000	příspěvek na provoz	vnitřní úprava bez dopadu do výše příspěvku na provoz (platy zaměstnanců + ostatní osobní náklady)
13	2 000 000	příspěvek na provoz	na zajištění nákladů nekrytých vlastními výnosy a příspěvkem zřizovatele

navýšení rozpočtu formou úprav

12 279 900

druh výdaje	částka	číslo oznámení a určení výdaje
investiční	12 823 592	oznámení 1 – Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – účelově určené prostředky (akce SMVS 134V124000004)
investiční	5 650 000	oznámení 1 – Centrální depozitář UPM v Praze – účelově určené prostředky (akce SMVS 134V124000003)
neinvestiční	2 560 000	oznámení 1 – Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze – účelově určené prostředky (akce 134V124000004)
neinvestiční	365 000	oznámení 2 – Kulturní aktivity – projekt „Evropská a česká secese ze sbírek UPM“ – účelově určené prostředky
neinvestiční	55 469	oznámení 3 – Sanace havárie fasády a střechy historické budovy UPM v Praze (akce 134V124000010)

Navýšení rozpočtu formou oznámení – investice
473 592

Navýšení rozpočtu formou oznámení – reinvestice
2 980 469

2. Hospodářský výsledek

V roce 2013 bylo dosaženo vyrovnaného výsledku hospodaření.

Náklady 67 309 495,24 Kč

Výnosy 67 309 495,24 Kč

Vyrovnaného hospodářského výsledku v uvedeném časovém období bylo dosaženo zapojením všech příjmových a výdajových položek rozpočtu, včetně fondu rezervního, fondu reprodukce a fondu odměn. Zároveň došlo i k navýšení příspěvku na provoz ze strany zřizovatele, což poměrně výrazně ovlivnilo celkový výsledek hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v Praze v roce 2013. Navýšením příspěvku na provoz byly kryty zejména provozní výdaje na spotřebu energií (elektrina a plyn), a dále byly uvedené finanční prostředky zčásti použity na dokončení expozice „Secese – Vitální umění 1900“.

Příjmy:

Provozní dotace od zřizovatele	42 254 000,- Kč
Dotace na účelové a institucionální výdaje	11 627 369,- Kč
Investiční účelové dotace	18 473 592,- Kč
Celkové příjmy cizí	72 354 961,- Kč

Vlastní příjmy:

Vlastní výnosy byly plněny v roce 2013 na 104% a činily celkově 14 542 tisíc Kč. Do tohoto plnění se fondy promítly ve výši 7 613 tisíc Kč, což je 52% z celkových ročních vlastních příjmů. Z rezervního fondu byly hrazeny nákupy sbírkových předmětů ve výši 3 634 tisíc Kč. Fond reprodukce majetku, jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování hmotného a nehmotného majetku, byl čerpán ve výši 3 678 tisíc Kč na opravy budov, strojů, výpočetní techniky a dalšího dlouhodobého majetku. Fond odměn byl čerpán ve výši 301 tisíc Kč. Výnosy z prodeje služeb byly realizovány z celkového ročního objemu rozpočtu ve výši 5 589 tisíc Kč, což činí téměř o 44% více, než bylo plánováno. Do plnění této skupiny příjmů rozpočtu se promítly příjmy ze vstupného v celkové výši 4 689 tisíc Kč, výnosy z pronájmu nemovitého majetku ve výši 793 tisíc Kč a příjmy z prodeje zboží ve výši 323 tisíc Kč.

Výdaje:

Celkové věcné výdaje v roce 2013 činily 34 917 tisíc Kč (z toho odpisy dlouhodobého majetku 3 356 tisíc Kč), osobní výdaje 32 113 tisíc Kč a finanční náklady v položce kurzových ztrát dosáhly výše 279 tisíc Kč. Až na některé dílčí položky nedošlo k výraznému překročení věcných nákladů rozpočtu.

3. Srovnání výše finančních prostředků ze státního rozpočtu a z prostředků nespotřebovaných výdajů

Neinvestiční dotace:

Dotace	k 31. 3. 2013	k 30. 6. 2013	k 30. 9. 2013	k 31. 12. 2013
provozní dotace	12 872 000,00	20 480 000,00	30 204 000,00	42 254 000,00
IPDKRVO		3 159 000,00,00	3 159 000,00	3 159 000,00
NAKI – Panelová sídliště ČR		2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00
VISK			493 000,00	493 000,00
Evropská a česká secese/NNV			365 000,00	365 000,00
Designér roku			90 000,00	90 000,00
Publikace k expozici Secese				200 000,00
Celkem	12 872 000,00	26 039 000,00	36 711 000,00	48 961 000

Dotace	k 31. 3. 2013	k 30. 6. 2013	k 30. 9. 2013	k 31. 12. 2013
Zámek Kamenice n. L. – opravy				1 426 190,00
Rekonstrukce historické budovy UPM/NNV				253 667,06
sanace havárie střechy/NNV				55 469,00
ISO/D			604 000,00	604 000,00
Celkem			604 000,00	2 339 326,06

Investiční dotace:

Dotace	k 31. 3. 2013	k 30. 6. 2013	k 30. 9. 2013	k 31. 12. 2013
Rekonstrukce historické budovy UPM/NNV				485 791,00
Výstavba Centr. depozitáře/NNV			384 139,00	144 700,00
Celkem			384 139,00	630 491,00

Poskytnuté a skutečně čerpané finanční prostředky celkem od poskytovatele MK ČR:

	poskytnuto formou rozpisu, rozpočtové úpravy, oznámení	skutečně vyčerpáno k 31. 12. 2013	rozdíl (vratka případně převod do NNV)
provozní dotace	42 254 000,00	42 254 000,00	0,00
účelové prostředky neinvestiční	8 468 369,00	5 764 501,06	2 703 867,94
institucionální prostředky neinvestiční	3 159 000,00	3 159 000,00	0,00
účelové prostředky investiční	18 473 592,00	630 491,00	17 843 101,00
celkem finanční prostředky	72 354 961,00	51 807 992,06	20 546 968,94

Poskytnuté a skutečně čerpané finanční prostředky celkem od jiných poskytovatelů:

	poskytnuto rozhodnutím	skutečně vyčerpáno k 31.12. 2013	rozdíl (vratka)
projekt GA ČR	240 000,00	86 000,00	154 000,00
projekt (spolupříjemce dotace s UK) – Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy – terénní část projektu	205 000,00	205 000,00	

4. Vyhodnocení odvodů příjmu z prodeje nemovitého majetku

Předpokládány odprodej části pozemků u bývalého pivovaru v Brandýse nad Labem se neuskutečnil pro zdržení na straně města. Odprodej zbytku areálu bude realizován až po dokončení nového deponiště.

5. Zhodnocení využití dotací poskytnutých na úhradu provozních výdajů financovaných ze společných prostředků EU a ČR (IOP)

Finanční prostředky nebyly z tohoto zdroje Uměleckoprůmyslovému museu v Praze poskytnuty.

6. Rozbor zaměstnanost a čerpání mzdových prostředků

Překročený limit mzdových prostředků ve výši 784 302 Kč byl kryt zčásti od ostatních poskytovatelů, a dále čerpáním fondu odměn (301 195 Kč). Limit počtu zaměstnanců byl dodržen. Celkový objem mzdových prostředků je obtížné dodržet vzhledem ke skutečnosti, že pro udržení kvalitního standardu služeb naší instituce je nezbytné zaměstnávání pracovníků ve vyšších platových třídách a stupních.

7. Zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od poskytovatelů jiných než od zřizovatele

V roce 2013 byly čerpány finanční prostředky na vědu a výzkum od GA ČR na projekt Antonín Kybal – Cesty designu a textilní tvorby 20. až 60. let 20. století ve výši 86 tisíc Kč. Z důvodu čerpání mateřské dovolené řešitelky projektu došlo k přerušení řešení projektu a finanční prostředky ve výši 154 tisíc Kč byly vráceny na účet poskytovatele.

8. Zhodnocení přijatých prostředků na výzkum a vývoj od příjemců účelové podpory

V rámci tříletého projektu Vzdělávání v oblasti kulturní identity národa se zaměřením na muzea, galerie a školy (NAKI) bylo Uměleckoprůmyslovému museu v Praze poskytnuto 205 tisíc Kč. Z těchto finančních prostředků byly zajišťovány nákupy specifických výtvarných potřeb, úhrady cestovného a realizace výstavy výsledků v předšálí expozice Secese – Vitální umění 1900 v Obecním domě.

9. Zhodnocení prostředků poskytnutých z rozpočtu ÚSC

Finanční prostředky nebyly z tohoto zdroje Uměleckoprůmyslovému museu v Praze poskytnuty.

10. Zhodnocení prostředků poskytnutých z rozpočtu státních fondů

Finanční prostředky nebyly z tohoto zdroje Uměleckoprůmyslovému museu v Praze poskytnuty.

11. Zhodnocení použitých peněžních darů

Z finančního daru Přátel Uměleckoprůmyslového musea v Praze ve výši 10 000,- Kč byly nakoupeny sbírkové předměty.

12. Zhodnocení poskytnutých a použitých prostředků ze zahraničí

V rámci projektu Leonardo da Vinci – projekty mobility spravované Programem celoživotního vzdělávání byly čerpány prostředky ve výši 102 584,42 Kč. Tyto finanční prostředky byly vynaloženy zejména na dopravu a pobytové náklady zaměstnanců Uměleckoprůmyslového musea v Praze. V roce 2013 pokračovaly práce na projektu Partage Plus – Digitising and Enabling Art Nouveau for Europeana, financovaného z grantu Evropské komise v rámci programu

programu pro konkurenceschopnost a inovace CIP – Programu na podporu politiky informačních a komunikačních technologií ICT-PSP 2007–2013, č. 297384. Na výše uvedený projekt byly v roce 2013 vynaloženy finanční prostředky ve výši 840 499,09 Kč. Výsledky byly použity v doprovodném programu expozice Secese – Vitální umění 1900.

Dále v uvedeném roce poskytla aukční síň Sotheby (USA) finanční příspěvek ve výši 199 530,- Kč na částečnou úhradu výdajů spojených s transportem fotografií významného českého fotografa Josefa Koudelky, s čerpáním těchto výdajů v průběhu roku 2014. Finanční prostředky poskytnuté Muzeem MAK Vídeň ve výši 114 415,68 Kč budou čerpány rovněž v roce 2014, a to na přípravu zahraniční verze publikace k výstavě Secese – Vitální umění 1900.

13. Zhodnocení ostatních příspěvků (partnerská spolupráce na programech IOP)

Finanční prostředky nebyly z tohoto zdroje Uměleckoprůmyslovému museu v Praze poskytnuty.

14. Výdaje na zahraniční pracovní cesty

Zahraníční cesty v roce 2013 byly spojeny především s výstavami, které Uměleckoprůmyslové museum připravilo či plánuje, dále s projekty Leonardo da Vinci, NAKI a Partage Plus, a také v rámci plnění úkolů hrazených z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace. Celkové výdaje na zahraniční pracovní cesty přesáhly za uplynulý rok částku 410 tisíc Kč.

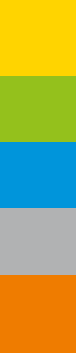
Účast pracovníků Uměleckoprůmyslového musea v Praze na studijních cestách a komisích za finanční podpory Českého výboru ICOM v roce 2013

Odborní zaměstnanci UPM jsou aktivně činní hned v několika odborných mezinárodních komisích ICOM (Helena Koenigsmarková, od roku 2013 předsedkyně Komise pro muzea užitého umění a designu – ICDAD, Eva Uchalová a Konstantina Hlaváčková, členky Komise muzeí módy – ICOM Costume, Daniela Karasová, členka Komise historických domů – DEMHIST, Milan Hlaveš, od roku 2012 předseda Českého výboru ICOM, od roku 2013 člen výboru Komise pro muzea skla – ICOM Glass). Uměleckoprůmyslové museum v Praze díky práci na půdě ICOM navazuje a udržuje kontakt s nevýznamnějšími muzejními institucemi ve světě a jejich kurátory, získává a předává informace a zkušenosti, spolupořádá výstavy a odborná setkání, přednáší, spoluvydává publikace a v neposlední řadě aktivní činností v rámci ICOM propaguje české muzejnictví a užité umění a design, které zařazuje do světového kontextu.

15. Výsledky vnitřních a vnějších kontrol provedených v roce 2013

Interní audity byly zaměřeny na plnění zákonných povinností v oblasti:

- inventarizace muzejních sbírek
- uzavírání dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a provádění odvodu na sociální a zdravotní pojištění
- vyřazování majetku, jeho likvidace a uplatňování náhrad škod
- licenční povinností aplikovaného softwaru v UPM
- zákonné školení zaměstnanců včetně odborných oprávnění způsobilosti k výkonu činnosti

Zjištění interního auditu nemělo charakter závažného porušení právních předpisů či porušení rozpočtové kázně. Dílčí nedostatky byly operativně řešeny či doporučeny k řešení vedení organizace.

V roce 2013 byla provedena Oborovou zdravotní pojišťovnou zaměstnanců bank a pojišťoven kontrola odvodů a plateb zdravotního pojištění. Při této kontrole nebyly shledány žádné nedostatky.

V závěru roku 2013 byla zahájena kontrola hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v Praze ze strany zřizovatele. K datu účetní závěrky nebyla kontrola ukončena.

16. Bezúplatné převody majetku

Bezúplatné převody majetku nebyly v průběhu roku 2013 realizovány.

Milan Košťál
vedoucí ekonom

12) Společnost přátel UPM

Cílem Společnosti přátel Uměleckoprůmyslového musea v Praze je umožnit zájemcům o historické umělecké řemeslo, umělecký průmysl i soudobé užité umění a design intenzivní kontakt se sbírkami UPM formou volného vstupu do expozic a výstav; pořádáním příležitostných prohlídek depozitářů, tematických přednášek, poradenských soustředění, apod. Členové společnosti se svými diferencovanými příspěvky spoluúčastní péče o naše kulturní dědictví a o jeho zachování pro příští generace. K hlavním aktivitám společnosti patří programové akce, přednášky domácích i zahraničních odborníků, návštěvy aktuálních výstav s výkladem autorů či kurátorů, prohlídky zajímavých a někdy i veřejnosti nepřístupných pražských objektů, a hlavně pak všemi oblíbené jarní a podzimní exkurze a výlety po kulturních památkách vlasti a vedle toho i vícedenní poznávací zájezdy do zahraničí.

Akce Společnosti přátel UPM v roce 2013

21. ledna	Výroční členská schůze
21. února	Komentovaná prohlídka výstavy Předjaří v Královské zahradě – Empírová oranžerie a svícny ze sbírek Pražského hradu – Jaroslav Sojka
28. února	Přednáška a beseda na téma Trh s uměním a jeho vývoj – Miroslav Zíka a Michal Šimek z aukčního domu Dorotheum, moderoval R. Vondráček, hlavní kurátor UPM
14. března	Komentovaná prohlídka rezidence primátora v budově Městské knihovny v Praze – ing. Váchal, správce rezidence
25. dubna	Komentovaná prohlídka Trmalovy vily a zahrady v Praze
22. května	Vycházka jarními zahradami Pražského hradu Na Baště, Na Valech a Jelením příkopem z pohledu historického i botanického – Jaroslav Sojka, Jana Möllerová
31. května – 2. června	Poznávací zájezd do Horní Lužice
27. června	Zahradní slavnost (setkání UPM a Společnosti přátel)
5. října	Poznávací zájezd do západních Čech (katedrála sv. Bartoloměje a diecézní muzeum v Plzni, Stříbro, klášter v Kladrubech, kostel v Čechovicích, kostel sv. Apolináře a zámek v Horšovském Týně)
14. října	Pražská muzejní noc v UPM
24. října	Trojský zámek – Komentovaná prohlídka výstavy Benátské hutně tvarované a české řezané sklo ze sbírek UPM – Jan Schöttner, kurátor sbírky historického skla UPM
11. listopadu	Národní cena za studentský design 2013, předání Ceny Společnosti přátel UPM
12. prosince	Prohlídka minoritského klášterního kostela sv. Jakuba na Starém Městě pražském
19. prosince	Prohlídka kostela sv. Martina ve zdi a koncert – výklad J. Sojka

Milan Čapek

předseda Společnosti přátel UPM

Příloha 1

Přehled zaměstnanců UPM v roce 2013

Ředitelství

PhDr. Helena Koenigsmarková – ředitelka

Melanie Krasická – personální a mzdová referentka
Bc. Kateřina Loukotová – asistentka ředitelky, agenda tuzemských repropráv
Monika Goldbergerová – administrativní a spisová pracovnice (recepce)
Ing. Přemysl Erben – interní audit
Otto Kočí – agenda vývozu

Centrum dokumentace sbírek

Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – vedoucí kurátor CDS

PhDr. Lucie Zdražilová, Ph.D. – kurátorka CDS, archivářka

Evidence sbírek

PhDr. Jana Croy – vedoucí evidence sbírek
Bc. Lucie Koutná – evidence sbírek
Jana Štěpánková – referentka evidence sbírek

Fotoateliér

Gabriel Urbánek – vedoucí fotograf
MgA. Ondřej Kocourek – fotograf
Ing. Jiří Homola – dokumentátor

Prezentace sbírek

Ing. Dušan Seidl – vedoucí odd. prezentace sbírek

Alena Bártová – technická redaktorka
Mgr. et Ing. Anna Hořejší – produkční výstav
Ivana Quilezová – produkční, agenda zahraničních repropráv
Mgr. Vladimíra Sehnalíková – kurátorka edukační činnosti
Jana Ulipová, BBus – PR manager

Restaurátorské oddělení

Petr Špaček – vedoucí restaurátorského oddělení

MgA. Zita Brožková – restaurátorka silikátů
M.A. et Bc. Barbora Valentová – restaurátorka silikátů
Markéta Bučková – restaurátorka textilu
Ing. Alena Samohýlová – restaurátorka textilu, restaurátorka-chemička
BcA. Jitka Svobodová – restaurátorka textilu
Bc. Karla Frajerová – restaurátorka kovů
Zuzana Krajíková – restaurátorka – pozlacovačka
PhDr. Světlana Spiwoková – restaurátorka kovů
Tomáš Stern – restaurátor dřeva
DiS. Zdeňka Šebková – restaurátorka dřeva
Rada Velebilová – restaurátorka papíru

Sbírky

I. sbírka – sklo, keramika a porcelán

Mgr. Milan Hlaveš, Ph.D. – vedoucí I. sbírky, kurátor sbírky moderního a současného skla a keramiky

PhDr. Jan Schöttner, Ph.D. – zástupce vedoucího sbírky, kurátor sbírky historického skla, pracovník oddělení vývozu

Jana Černovská – správkyňe depozitáře sbírky historického skla

BcA. Dita Hálová – dokumentátorka sbírky moderní a současné keramiky

Magdaléna Prosková – správkyňe depozitáře historické keramiky, administrátorka

Lucie Urbánková – správkyňe depozitáře skla 20. století

II. sbírka – užitá grafika a fotografie

PhDr. Radim Vondráček – hlavní kurátor UPM, vedoucí II. sbírky

Mgr. Mariana Holá – kurátorka designu

PhDr. Iva Knobloch – kurátorka sbírky užitě grafiky

Jan Mlčoch – kurátor sbírky fotografie

Petr Štembera – kurátor sbírky plakátů a obrazů

PhDr. Lucie Vlčková, Ph.D. – kurátorka sbírky užitě grafiky

Lucie Kölblersberger – správkyňe depozitáře užitě grafiky

Anna Oplatková – správkyňe depozitáře užitě grafiky

Jitka Štětková – správkyňe depozitáře sbírky fotografie

Tereza Janoušková – dokumentátorka, asistentka sbírky

III. sbírka – nábytek, práce ze dřeva, kovů a různých materiálů

PhDr. Petra Matějovičová – vedoucí III. sbírky, kurátorka sbírky drahých kovů a jiných materiálů

PhDr. Jiří Fronek, Ph.D. – kurátor sbírky historického nábytku a dřevořezeb

PhDr. Daniela Karasová, CSc. – kurátorka sbírek moderního nábytku a hodin

Mgr. et DiS. Michal Stříbrný – kurátor sbírky obecných kovů, správce téhož depozitáře

Ing. Jiří Fomín – správce depozitářů nábytku, hodin a dřevořezeb

Milena Hořická – správkyňe depozitáře drahých kovů, dokumentátorka

IV. sbírka – textil, móda a hračky

PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí IV. sbírky, kurátorka sbírky textilu 20. století

PhDr. Markéta Grill Janatová – kurátorka historického textilu

Mgr. Marie Míčová – kurátorka sbírky hraček, referentka agendy vývozu

PhDr. Eva Uchalová – kurátorka sbírek historického textilu a módy

Jitka Mattisová – správkyňe depozitáře historického textilu

BcA. Jitka Svobodová – dokumentátorka sbírky a restaurátorka

Helena Toldeová – správkyňe depozitáře textilu 20. století

Správní úsek

JUDr. Evžen Balaš – správní ředitel

Finanční oddělení

Ing. Milan Košťál – vedoucí finančního oddělení

Ing. Nina Kristová – účetní

Helena Soběslavská – finanční účetní

Marie Zíková – materiálová účetní, pokladní

Provozní oddělení

Jaroslav Švehla – správce budov, vedoucí provozu

Martin Grill – asistent provozního oddělení

MgA. Karel Snětina – řidič motorových vozidel

Technická skupina

Libor Šötét – vedoucí technické skupiny

Tomáš Bezchleba – technik – aranžér

Jaroslava Zemanová – technička – aranžérka

Bohuslav Vávra – údržbář, elektrikář

Knihovna

Bc. Šárka Bláhová – vedoucí knihovny

PhDr. Jarmila Okrouhlíková – zástupkyně vedoucí knihovny

PhDr. Jana Květoňová – knihovnice

Kateřina Dostálová, prom. knih. – knihovnice

Michaela Groschupová – knihovnice ve výp. službě

Mgr. Eva Menzelová – knihovnice

Mgr. Dana Merthová – knihovnice

Dana Šimůnková – knihovnice ve výp. službě

RNDr. Hana Šulcová – knihovnice ve výp. službě

Bc. Veronika Wernerová – systémová knihovnice

Lenka Zifčáková – knihovnice

Růžena Plíhalová – asistentka

Erika Singh – asistentka

Alice Siropolková, prom. fil. – asistentka

Václav Navrátil – dozor v knihovně

František Pokorný – dozor v knihovně

Helena Škutinová – dozor v knihovně

Daniela Tůmová – dozor v knihovně

Pobočky UPM

Kamenice nad Lipou

Ing. Luboš Venkrbec – správce zámku

Ivana Šišková – správkyně depozitáře a expozice

Pavel Nejedlý – údržbář, topič, řidič

Česká Skalice

PhDr. Vlastimil Havlík, Ph.D. – vedoucí pobočky

Mgr. Jan Harvilko – knihovna

Mgr. Jana Matěnová – správa sbírek

Eva Široká – dokumentátorka

Použité zkratky

AMG – Asociace muzeí a galerií ČR

CD – Centrální depozitář UPM

CDS – Centrum dokumentace sbírek UPM

CIEE – Centre for International Educational Exchange, Praha

GVU KV – Galerie výtvarného umění Karlovy Vary

IPDKRVO – Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace

HB – historická budova UPM

ICOM – International Committee of Museums

IGS – International Glass Symposium, Nový Bor

ISO – Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví

KTF UK – Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

KVK TT PdF UHK – katedra výtvarné kultury a textilní tvorby Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

KVV PedF UK – katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

MSB – Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

NPÚ – Národní památkový ústav

NM – Národní muzeum, Praha

NTM – Národní technické muzeum, Praha

OVSÍ MK ČR – Odbor vnitřní správy a investic Ministerstva kultury ČR

SOUŠUŘ – Střední odborná škola uměleckých řemesel Podkovářská v Praze

SVUK – Svaz výtvarných umělců keramiků

UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

UPM – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

VaV – Věda a výzkum – institucionální financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace

VŠCHT – Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

VŠUP – Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze

VŠVU – Vysoká škola výtvarných umění v Bratislavě

ZČM – Západočeské muzeum v Plzni

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
ulice 17. listopadu 2, 110 00 Praha 1
T) +420 251 093 111
E) info@upm.cz
W) www.upm.cz

zřizovatel UPM: Ministerstvo kultury ČR
právní postavení UPM: příspěvková organizace
statutární zástupce UPM: PhDr. Helena Koenigsmarková
IČO: 00023442

pobočky)

Galerie Josefa Sudka
Úvoz 24, Praha 1
T) +420 257 531 489

Zámek Kamenice nad Lipou
nám. Čsl. Armády 1
394 70 Kamenice nad Lipou
E) zamek.kamenice@upm.cz
T) +420 565 434 168

UPM – Muzeum textilu v České Skalici
Maloskalická 123
552 03 Česká Skalice
E) textilmuz@atlas.cz
W) www.ceskaskalice.cz
T) +420 491 452 933

Facebook)
Umeleckoprumslove-museum-v-Praze